পাম কালিয়াডিঙা পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি

লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য
নগাঁও বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডল

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬ লৈ)

প্ৰস্তুতকৰ্তা

পাম কালিয়াডিঙা পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি (EDC)

সহায়কাৰী

অসম বন বিভাগ

আৰু

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট (কম্পেল', COMPELO)

[আই আই ই (IIE), আৰ জি ভি এন (RGVN) আৰু চি এম এল (CML)]

জুলাই, ২০১৬

Divisional Forest Officer
Nagaon Wildlife Division
Katimari, Nagaon, Assam

সংক্ষিপ্ত শব্দৰ সম্পূৰ্ণ নামৰ তালিকা

সংক্ষিপ্ত	সম্পূৰ্ণ নাম
এ চি এফ (ACF)	সহকাৰী বন সংৰক্ষক (এছিচটেণ্ট কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
এ এফ ডি (AFD)	এজেন্সি ফ্ৰেন্সাইজি ডি ডেভেলপমেণ্ট
এ পি এফ বি চি (APFBC)	বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ অসম প্ৰকল্প (আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়'ডাইভাৰ্ছিটি কনজাৰভেচন)
এ পি এল (APL)	দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ ওপৰৰ (এব'ভ প্ৰভাৰ্টী লাইন)
বি পি এল (BPL)	দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ তলৰ (বিল' প্ৰভাৰ্টী লাইন)
চি চি এফ (CCF)	মুখ্য বন সংৰক্ষক (চীফ কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
চি এফ (CF)	বন সংৰক্ষক (কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
চি এম এল (CML)	সূক্ষ্ম বিত্তীয় সাহায্য আৰু জীৱিকা কেন্দ্ৰ (চেণ্টাৰ ফৰ মাইক্ৰ'-ফাইনেন্স এণ্ড লাইভলিহুড)
চি অ' এম পি ই এল অ' (COMPELO)	কনছাল্টিং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ'প্লেনিং এনহেনচিং লাইভলিহুড অপৰচুনিটিজ
ডি চি এফ (DCF)	উপ-বন সংৰক্ষক (ডেপুটী কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
ডি এফ অ' (DFO)	সাংমণ্ডলিক বন বিষয়া (ডিভিজনেল ফৰেষ্ট অফিচাৰ)
ই ডি চি (EDC)	পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি (ইক' ডেভেলপমেণ্ট ছ'চাইটী)
ই পি এ (EPA)	প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী (এণ্ট্ৰি পইণ্ট এক্টিভিটী)
এফ চি এ (FCA)	বন (সংৰক্ষণ) আইন, ১৯৮১ (ফৰেষ্ট কনজাৰভেচন এক্ট, ১৯৮১)
এফ ডি (FD)	বন বিভাগ (ফৰেষ্ট ডিপাৰ্টমেণ্ট)
এফ আৰ এ (FRA)	বন অধিকাৰ আইন (ফৰেষ্ট ৰাইট্‌ছ এক্ট)
এফ ভি (FV)	বনগাঁও (ফৰেষ্ট ভিলেজ)
এফ ৱাই পি (FYP)	পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনা (ফাইভ য়েৰ্ছ প্লেন)
জি এইচ জি (GHG)	সেউজ গৃহ গেছ (গ্ৰীণ হাউছ গেছ)
জি অ' আই (GoI)	ভাৰত চৰকাৰ (গভৰ্ণমেণ্ট অব্ ইণ্ডিয়া)
জি পি (GP)	গাঁও পঞ্চায়ত
এইচ এ (Ha)	হেক্টৰ
আই ই চি (IEC)	তথ্য শিক্ষা আৰু যোগাযোগ (ইনফৰমেচন এডুকেশ্যন এণ্ড কমিউনিকেশ্যন)

আই আই ই (IIE)	ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অব্ এণ্ট্ৰ'প্ৰিনিঅ'ৰশ্বিপ)
জে এফ এম চি (JFMC)	যৌথ বন প্ৰৱন্ধন সমিতি (জইণ্ট ফৰেষ্ট মেনেজমেণ্ট কমিটী)
কাজিৰঙা নেচনেল পাৰ্ক (KAZIRANGA NATIONAL PARK)	কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান
কে টি আৰ (KTR)	কাজিৰঙা ব্যাঘ্ৰ ৰিজাৰ্ভ (কাজিৰঙা টাইগাৰ ৰিজাৰ্ভ)
এল বি (LB)	লাওখোৱা বুঢ়াচাপৰি
এম ডি আৰ (MDR)	প্ৰধান জিলা পথ (মেজৰ ডিষ্ট্ৰিক্ট ৰোড্‌ছ)
এম জি এনৰেগা (MGNREGS)	মহাত্মা গান্ধী ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিয়োগ নিশ্চিতকৰণ আঁচনি (মহাত্মা গান্ধী নেচনেল ৰয়েল এমপ্লইমেণ্ট গেৰাণ্টি স্কিম)
এম অ' ই এফ চি চি (MoEFCC)	পৰিৱেশ, বন আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তন মন্ত্ৰালয় (মিনিষ্ট্ৰী অব্ এনভাইৰ'নমেণ্ট, ফৰেষ্ট এণ্ড ক্লাইমেট চেঞ্জ)
এন টি এফ পি (NTFP)	কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন (নন টিম্বাৰ ফৰষ্টে প্ৰডিউচ)
অ' বি চি (OBC)	অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণী (আদাৰ বেকৱাৰ্ড ক্লাছেছ)
অ' ডি আৰ (ODR)	অন্য জিলা পথ (আদাৰ ডিষ্ট্ৰিক্ট ৰোড্‌ছ)
পি চি চি এফ (PCCF)	প্ৰধান মুখ্য বন সংৰক্ষক (প্ৰিন্সিপাল চীফ কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
পি এইচ চি (PHC)	প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ (প্ৰাইমেৰী হেল্‌থ চেণ্টাৰ)
পি এম ইউ (PMU)	প্ৰকল্প নিৰীক্ষণ গোট (প্ৰজেক্ট মনিটৰিং ইউনিট)
পি আৰ এ (PRA)	অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য পৰিমাপ (পাৰ্টিচিপেটৰী ৰুৰেল এপ্ৰাইজেল)
আৰ ই ডি ডি + (REDD+)	ৰিডিউচিং ইমিছন ফ্ৰম ডি-ফৰেষ্টচন এণ্ড ফৰেষ্ট ডিগ্ৰেডেছন প্লাছ
আৰ জি ভি এন (RGVN)	ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি
আৰ অ' (RO)	বনাঞ্চলিক বিষয়া (ৰেঞ্জ অফিচাৰ)
এছ চি (SC)	অনুসূচিত জাতি (ছিডিউল কাষ্ট)
এছ ডি জি (SDG)	বহনক্ষম উন্নয়ন লক্ষ্য (ছাছটেইনেবল ডেভেলপমেণ্ট গ'ল্‌ছ)
এছ এল এফ (SLF)	বহনক্ষম জীৱিকা গঠন (ছাছটেইনেবল লাইভলিহুড ফ্ৰেমৱৰ্ক)
এছ পি পি (Spp)	স্পেচিছ
এছ টি (ST)	অনুসূচিত জনজাতি (ছিডিউল ট্ৰাইব)
এছ ডব্লিউ অ' টি (SWOT)	সবলতা, দুৰ্বলতা, সুবিধা আৰু ভাবুকি (ষ্ট্ৰেংথ, উইৰকনেছ, অ'পৰচুউনিটি এণ্ড থ্ৰেট)
টি ভি (TV)	ট্যাংগা গাঁও
টি ভি (TV)	টেলিভিছন
ডব্লিউ এল এছ (WLS)	বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য (ৱাইল্ড লাইফ ছেংচুৰী)
ডব্লিউ পি এ (WPA)	বন্যপ্ৰাণী (সংৰক্ষণ) আইন, ১৯৭২ (ৱাইল্ডলাইফ (প্ৰ'টেকচন) এক্ট-১৯৭২)
ডব্লিউ পি চি (WPC)	কৰ্মসূচী চক্ৰ (ৱৰ্কিং প্লেন চাৰ্কোল)

গছ, জোপোহা গছ, ঘাঁহ-বন-লতা আদিৰ স্থানীয় আৰু বৈজ্ঞানিক নাম

ক্রমিক নং	স্থানীয় নাম	বৈজ্ঞানিক নাম
গছ		
১	বাঘনলা	লিউছেইছে বিফেৰা পাৰছ
২	আজাৰ	লেজেৰষ্ট্ৰ'মিয়াফ্ৰ'ড্ৰেগেঞ্চ পাৰছ
৩	জিয়া	লেনেইগ্রেণ্ডিগছ এ ৰিচ্চ্
৪	লাৰু-বন্ধা	মেল'মছফেজ'চুজিৰিয়াছ মুৰেগ এণ্ড আর্গ
৫	সৰুৱা	ষ্ট্রেব্লুচেছপাৰ লৌৰ
৬	ওদাল	ষ্টিৰ্টিউলিয়াভিল'ছা ৰক্সৱ্।
৭	ক'লাজামু	ছিজিগিডমকিউমিনি (এল) স্কীলছ
৮	আমৰা	স্পনডিউমপিন্নেষ্টাল এল এফ কাৰজ
৯	খুদ জামু	ছেজিজইমছিজিছিঅ'হিডছ (মিক) মেৰিল
১০	ভোমোৰা	ষ্টার্মিনালিয়াবেল্লিৰিকা ৰক্সৱ্
১১	শিলিখা	টার্মিচনালিয়াচেবুলা ৰেইজ্
১২	তেতেলি	টামাৰিন্দুছিন্দিকা লিন্
১৩	ভেল্কৰ	ট্ৰিয়ামুড্ফ্লি'ৰা লিন।
১৪	বগৰী	জিজিফুচমৌৰিটিয়ানা লেম
১৫	কদম	এন্থাচেফালুস্কেডাম্বা মিক্
১৬	গমাৰি	মেলিনিয়াৰ বৰিয়া লিন্
১৭	ধৃতমুৰি	হ'লাৰহেনানটিডাইচেণ্ট্রিকা ৱাল
১৮	চেলেং	চেমিউম বেক্কানাম ৰক্সৰ
১৯	বৰথেকেৰা	গার্চিনিয়াপেডুকুলাটা ৰক্সৰ
২০	মদাৰ	এৰিথ্ৰিলাষ্টিকতা ৰক্সৰ
২১	টেঙাবৰ	ফিউজজেন্নিকুলাটা কার্জ

জোপোহা গছ		
১	হাত-থেংগা	কাছিয়া অক্সিডেণ্টেলিছ লিন
২	এৰাগছ	ৰিচিনুছ'মুনিছ লিন
৩	গৰখীয়া কৰৈ	হিবিস্কাছ এলেম'ছাছ লিন
৪	কুচিয়াকটা	মিব'ছা ৰুবিক'লিছ লেমক্
৫	পানী ভোটোৰা	ইপ'মিয়া কর্নিয়া জেক
৬	শন বৰলুৰা অথবা ছকামৰা	উৰেনাল'ব'টা লিন
৭	দীঘলতী	লিছেয়াছালিচিফ'লিয়া ৰক্সৰ।
জলজ উদ্ভিদ		
১	নেক'ৰি	ইউৰিয়েলা ফেৰক্স ছালিব
২	বিহ মেটেকা	এইকৰিনাক্ৰাছিপছ গোর্ট, ছ'মছ
৩	সৰুপুণি	হাইড্ৰিলাভার্টিচিল্লাটা কাস্প।
৪	কলমৌ	ইপ'মেয়াএকুৱাটিকা ফর্স্ক।
৫	তাল-জুৰিয়া	লুডউইংগিয়া এনস্কেনডেনছ (এল) হাৰা।
৬	পানী মেটেকা	মন'কৰিয়াহাষ্টাটা (এল) ছম'ছ।
৭	ভেট	নিমফেয়ানৌচালি বার্ম এফ ছিন।
৮	বৰপুণি	পিষ্টিয়াষ্ট্ৰেটিয়টেছ (লিন)
৯	শিঙৰি	ট্ৰাপানাটানছ্ (এল) ভাৰ
১০	সর্পিল বন	ভেলিলছনেৰিয়াস্পাইৰেলছ লিন
১১	পুণি	আজ'ভা প্রিমাটা আৰু বি আৰ
ঘাঁহ-বন-লতা আদি ঃ		
১	কৌৰিমণি	কইক্সলেক্ৰিমা লিন
২	কেঞাবন	কইলেনিয়া ব্ৰেভিফ'লিয়া (ৰাইল্ড) স্প্ৰেং
৩	লোকোচা বন	হেমাৰমিয়াকম্প্ৰেছা (লি এফ আৰ বি আৰ)

৪	এৰালি বন	লৌৰাছিয়াহেক্সান্দ্ৰা ছোৰাৰ্টজ।
৫	ইকৰা	ফ্ৰেগমাইছৈকাৰ্কা (ৰেটছ) ট্ৰিন।
৬	উলু খেৰ	ইম্পেৰেটাচিলিন্দ্ৰিকা জ্বলিন) পি বি উড।
৭	সোণখেৰ	পল্লিনিয়াচিলাটা ট্ৰিন
৮	দল	আৰন্দ'ডোনেক্স লিন
৯	বিৰিণা	এৰিয়ানথাছ ৰেভেনেই (লিন) পি বিউভ
১০	দূৰৰি বন	চিন'ভন ডক্টিলন পাৰ্ছ
১১	ওপঙা ঘাঁহ	হিগ্ৰাফিল্লা এৰিছটাটা গ্ৰাছ
১২	মূৰফুলা বন	চাইপাৰাছ ইৰিয়া লিন
১৩	বনগুটি	ক্ৰিছ'প'গ'ন এক্সিকুলাটাছ ট্ৰিন
১৪	বলচা বন	এলিউছাটন ইন্দিকা গেয়াৰ্ন
১৫	জাফা তৰা	চেন'প'ডিজুমালবায় লিন
১৬	মাটিকাদুৰী	ইউফ'ৰবিয়া হিট্ৰা লিন
১৭	চাউল-ধোৰল	এলহাইড্ৰাফ্লক্টুৰানছ লৌৰ
১৮	খুতুৰা জম	হাইড্ৰ'কটিলিঙিয়াছিয়াটিকা লিন
১৯	লাখুঁটি কণা	হাইড্ৰ'কটিলেছিবিহ'ৰপিঅ'ইডেছ লিমক্।
২০	শিমলু ভেতুৰা	ইমোপটিয়েনছ জুৰপিয়া এইচ কে এফ এণ্ড টি এইচ।
২১	শাক গো-নহৰু	ইলয়ক্ৰিছপা ৰাইল্ড
২২	দুধি বন	লিকাছলানাটা
২৩	হেলিচ বন	মাৰ্চিলিয়াকোৰাড্ৰিফ'লিয়া
২৪	মানিমুনি	মিম'ছা পুদিনা লিন
২৫	খাৰু	পলিগনাছাপ্লেবৰুম
২৬	মানিমুনি	ফেলাৰিছাৰন্দিনাচিয়া লিন
২৭	ডেম-ডেউকা	ৰামিনকুলুস্কেলেৰাটাছ লিন।

পাম কালিয়াডিঙা পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি

লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য, নগাঁও বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডল

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৬-২৭লৈ)

জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা

সূচীপত্ৰ

খণ্ড নং	শিৰোনাম	পৃষ্ঠা নং
	অধ্যায় - এক	
১	পৰিচয়	
২	এলেকাটোৰ সাধাৰণ বৰ্ণনা	
৩	গাঁৱৰ আৰ্থ-সামাজিক অৱস্থা	
৪	জীৱিকাৰ সম্পদ আৰু স্পৰ্শকাতৰতা	
৫	উপলব্ধ আঁচনি আৰু কাৰ্যসূচী	
	অধ্যায় -দুই	
৬	ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্য, সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ আৰু শংকা আৰু দূৰত্ব বিশ্লেষণ	
৭	গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা	
৮	জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা	
৯	বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা	
১০	প্ৰয়োগৰ কৌশল, সময়সীমা আৰু বাজেট	
	অধ্যায় -তিনি	
	তালিকা, মানচিত্ৰ আৰু পৰিশিষ্ট	

Divisional Forest Officer
Nagaon Wildlife Division.
Kaliman, Nagaon, Assam

পাম কালিয়াডিঙা পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি

লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য, নগাঁও বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডল

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৬-২৭লৈ)

জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা

অধ্যায় - এক

১।　　আৰম্ভণি

১.১ : প্ৰকল্পৰ বিষয়ে ঃ

অসম বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প (এ পি এফ বি চি)ৰ লক্ষ্য হৈছে 'বহুমুখী আঁচনিৰ জৰিয়তে অসমৰ বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ আৰু ব্যৱস্থাপনাৰ দীৰ্ঘম্যাদী আঁচনি কাৰ্যক্ষম কৰা আৰু আঁচনিৰ লক্ষ্যস্থানসমূহত বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল সম্প্ৰদায়সমূহক অন্তৰ্ভুক্ত কৰা, যাতে বনজ আৰু অবনজ সম্পদসমূহৰ দীৰ্ঘম্যাদী ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ জীৱন নিৰ্বাহ প্ৰক্ৰিয়াক উদগনি জনাব পাৰি।' এই প্ৰকল্পৰ লক্ষ্যক এনেদৰে উল্লেখ কৰা হৈছে— 'বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল সম্প্ৰদায়সমূহৰ সহযোগত বনাঞ্চলৰ পৰিৱেশ ব্যৱস্থা পুনৰ আগৰ অৱস্থালৈ ঘূৰাই নিয়াৰ লগতে সম্প্ৰদায়সমূহৰ জীৱন ধাৰণ প্ৰক্ৰিয়া উন্নত কৰিব পৰা যায়, যাতে জৈৱ বৈচিত্ৰ্যৰ সংৰক্ষণ আৰু দীৰ্ঘম্যাদী ব্যৱহাৰ নিশ্চিত হয়।' অসম চৰকাৰৰ সহযোগত এই প্ৰকল্পৰ বাবে পুঁজিৰ যোগান দৰিছে এজেন্সী ফ্ৰান্সিজ ডি ডেভেলপমেণ্ট (এ এফ ডি) অৰ্থাৎ ফ্ৰান্স বিকাশ এজেন্সীয়ে। উল্লিখিত প্ৰকল্পৰ অধীনত পৰিকল্পনা, ৰূপায়ণ, নিৰীক্ষণ, সমন্বয় আৰু ব্যৱস্থাপনকে ধৰি সকলো কাম কৰিবলৈ অসম বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প সংস্থা (এ পি এ বি চি ছ'চাইটী) বাধ্য।

১.২ ঃ　ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন

বজাৰ সম্ভাৱনীয়তাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি মূল্য সংযোজনেৰে জীৱন ধাৰণ প্ৰক্ৰিয়া প্ৰসাৰৰ বাবে এই প্ৰকল্পত ব্যৱসায়িক প্ৰচাৰ, উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ মূল্য সংযোজন আৰু বজাৰ ব্যৱস্থাৰ দৰে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিবলৈ আগ্ৰহী। জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ লগে লগে বনজ সম্পদৰ ওপৰত বৃদ্ধি পোৱা চাপৰ ফলত এনে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰাটো জৰুৰী হৈ পৰিছে। বৰ্তমানে উপলব্ধ বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সামগ্ৰী আৰু বজাৰ সেৱাসমূহৰ বজাৰৰ সম্ভাৱনীয়তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি মূল্য সংযোজনৰ অনুসন্ধান কৰাটো প্ৰয়োজনীয়। ইয়াৰ লগতে অবনজ নিৰ্ভৰশীল জীৱন ধাৰণ প্ৰক্ৰিয়া অনুসন্ধান কৰি সম্প্ৰদায়সমূহৰ সদস্যসকলক দক্ষতা উন্নয়ন পদক্ষেপৰ জৰিয়তে সফলতা বৃদ্ধি কৰা উচিত।

উক্ত প্ৰকল্পৰ অধীনত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা বিকাশৰ আঁচনি ৰূপায়ণৰ বাবে ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অৱ্ এণ্ট্ৰ'প্ৰেনিয়ৰশ্বিপ (আই আই ই) গুৱাহাটী, ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি (আৰ জি ভি এন) আৰু চেণ্টাৰ ফৰ মাইক্ৰ'ফাইনেন্স এণ্ড লাইভলিহুড ডেভেল'পমেণ্টৰে এক মহাজোঁট গঠন কৰা হৈছে। এই মহাজোঁটক ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধি (কনছালটিং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ' প্লেনিং এনহেন্সিং লাইভলিহুড অপৰ্চুনিটিজ)ৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট চমুকৈ কম্পেল' হিচাপে নামকৰণ কৰা হৈছে।

এই প্ৰকল্পৰ নিয়ম অনুসৰি ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাত 'বিভিন্ন গাঁৱত অভিযান আৰু বন উন্নয়ন, বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল লোকসকলক জীৱিকা সমৰ্থন আৰু লক্ষ্য অনুসৰি দীৰ্ঘম্যাদী বন ব্যৱস্থাপনা' অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। ইয়াত বন উন্নয়ন আৰু জীৱিকা বিকাশ উভয়ে অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে।

১.৩ ঃ পাম কালিয়াডিঙা পৰিৰেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

অসমৰ নগাঁও জিলাত অৱস্থিত পাম কালিয়াডিঙাৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা এই তথ্যত প্ৰকাশ কৰা হৈছে। নগাঁও বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডলৰ অধীনত লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্যৰ এলেকাৰ ভিতৰত এই পৰিৰেশ-উন্নয়ন সমিতি (ই ডি চি) অৱস্থিত। সম্প্ৰদায়ৰ সবিশেষ পৰৱৰ্তী খণ্ডত উল্লেখ কৰা হৈছে।

২। অঞ্চলটোৰ সাধাৰণ বৰ্ণনা

২.১ ঃ সাধাৰণ বৰ্ণনা ঃ

নগাঁও জিলাৰ মুঠ ৭০.১ বৰ্গকিলোমিটাৰ দখল কৰি থকা লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য (এল ডব্লিউ এল এছ) অক্ষ্যাংশৰ ২৬.২৮-৩১.৮৫ বৰ্গকিলোমিটাৰ উত্তৰৰ পৰা ২৬.৩২-১৩.৯৫ বৰ্গকিলোমিটাৰ উত্তৰ আৰু দ্ৰাঘিমাংশৰ ৯২.৩৭-৫৭.৯১ বৰ্গকিলোমিটাৰ পূবৰ পৰা ৯২.৪৭-২৩.২৭ বৰ্গকিলোমিটাৰ পূবত অৱস্থিত।

লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য অসমৰ ইতিহাসপ্ৰসিদ্ধ সংৰক্ষিত অঞ্চল। কাজিৰঙা আৰু মানসৰ লগতে লাওখোৱা একে সময়তে সংৰক্ষিত বনাঞ্চল হিচাপে ঘোষণা কৰা হৈছিল। ১৯৮০ চনলৈ লাওখোৱা আছিল গঁড়ৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ বিচৰণভূমি। গৰাজান হৈছে লাওখোৱাৰ একমাত্ৰ বন আঞ্চলিক।

এই অভয়াৰণ্যখনৰ দক্ষিণ প্ৰান্তত মুঠ প্ৰায় ৩০০ হেক্টৰ ভূমি বেদখল হৈছে। লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্যৰ ভিতৰত এখন বনগাঁও আৰু সাতখন ট্যাংগা গাঁও অৱস্থিত। এই গাঁওসমূহৰ মুঠ মাটিকালি হৈছে ৬৯৬.৫৭ হেক্টৰ। এই গাঁওসমূহক ইতিমধ্যে অনুসূচিত জনজাতি আৰু অন্যান্য পৰম্পৰাগত বনবাসী (বন অধিকাৰ চিনাক্ত) আইন, ২০০৬ৰ অধীনত সংস্থাপন অধিকাৰ প্ৰদান কৰা হৈছে।

এই অভয়াৰণ্যখনৰ উত্তৰ দিশৰ বাহিৰে আন সকলো দিশৰে সীমমূৰীয়া অঞ্চল মানৱ অধ্যুষিত। ইয়াৰ সীমামূৰীয়া অঞ্চলত মুঠ ৯খন গাঁও আছে। এই অভয়াৰণ্যখন নগাঁও জিলাৰ উত্তৰ সীমা আৰু শোণিতপুৰ জিলাৰ দক্ষিণ সীমাত অৱস্থিত। তদুপৰি, উত্তৰে বুঢ়াচাপৰি বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য, লাওখোৱা সুঁতি (জলাশয়) হালদিয়া সুঁতি (জলাশয়) আৰু মৰাসুঁতি (জলাশয়), পূবে নগাঁও-শিলঘাট গড়কাপ্তানি পথ, দক্ষিণে লেতেৰীজান (জলাশয়) আৰু পশ্চিমে বনপথে লাওখোৱাক আগুৰি আছে। বুঢ়াচাপৰি আৰু লাওখোৱা উভয়তে মুঠ এখন বনগাঁও, ৩৩খন সীমামূৰীয়া গাঁও আৰু সাতখন ট্যাংগিয়া গাঁও আছে। এই গাঁওসমূহত গৰু-ম'হ-ছাগলী আদি পালন কৰা হয়। নগাঁও বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডলে ২০১৩ চনত চলোৱা এক সমীক্ষা অনুসৰি দুয়োখন অভয়াৰণ্যৰ সীমামূৰীয়া গাঁওসমূহত ২৪,৮৪৬টা গাইগৰু, ২৩,১৪২টা বলধ আৰু ১,০২৫টা ম'হ আছে। ভূ-সংস্থাপন অনুসৰি অভয়াৰণ্যখন মূলতঃ সমান ভূমি আৰু জলাশয়ৰ বাবে ভাঙি যোৱা পৰিৱৰ্তিত অংশৰে গঠিত। এই ভূমিখণ্ড দক্ষিণৰ পৰা উত্তৰলৈ আৰু পূবৰ পৰা পশ্চিমলৈ এঢলীয়া। এয়া ব্ৰহ্মপুত্ৰ উপত্যকাৰ অংশ।

২.২ ঃ অৱস্থান

লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্যৰ সীমামূৰীয়া ৰাজহ গাঁও পাম কালিয়াডিঙাত বসবাস কৰি থকা সম্প্ৰদায়সমূহক সুৰক্ষা প্ৰদানৰ উদ্দেশ্যে পাম কালিয়াডিঙা পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি (ই ডি চি) গঠন কৰা হৈছে। অভয়াৰণ্যখনত দক্ষিণ-পশ্চিম প্ৰান্তত এই গাঁওখন অৱস্থিত। এই ই ডি চিৰ দ্বাৰা সুৰক্ষিত স্থানসমূহ নগাঁও জিলাৰ জুৰীয়া খণ্ড উন্নয়নৰ অন্তৰ্গত।

পৰিশিষ্ট-Iত অৱস্থান মানচিত্ৰ আৰু পৰিশিষ্ট-IIত ই ডি চিৰ বাট-পথৰ মানচিত্ৰ দিয়া হৈছে।

২.৩ ঃ ভূমিৰ প্ৰকাৰ

এই অঞ্চলটো ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদীয়ে বোৱাই অনা পলসুৱা ভূমিৰে গঠিত। এই অঞ্চলৰ মাটি যথেষ্ট সাৰুৱা। প্ৰকল্প ৰূপায়ণ কৰিবলগীয়া অঞ্চলটো ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদীয়ে বাৰিষা কঢ়িয়াই অনা পলসুৱা মাটিৰ বাবে যথেষ্ট সাৰুৱা। সাৰুৱা হোৱা বাবে এই অঞ্চলটোৰ ভূমি বিভিন্ন কৃষিৰ বাবে উপযোগী।

২.৪ ঃ পানী

এই গাঁওখনৰ পৰা ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদী মাত্ৰ ৫ কিলোমিটাৰ দূৰত্বত অৱস্থিত। অৱশ্যে এই অঞ্চলটোত পানীৰ অন্য কোনো গুৰুত্বপূৰ্ণ উৎস নাই। গাঁওখনৰ পৰা দুই কিলোমিটাৰ দূৰত্বত দন্থৰা বিল নামৰ এটা বিল আছে।

২.৫ ঃ জলবায়ু

গ্ৰীষ্মৰ সময়ছোৱাত ইয়াৰ সৰ্বোচ্চ তাপমাত্ৰা হৈছে ২৮.৪ ডিগ্ৰী চেলচিয়াছ। বাৰ্ষিক বৰষুণৰ পৰিমাণ প্ৰায় ৩,০০০ মিলিমিটাৰ। ইয়াৰে দুই-তৃতীয়াংশ বৰষুণ বাৰিষাৰ সময়ছোৱাত (জুন-ছেপ্টেম্বৰ) ভিতৰত হয়। বাৰিষাৰ সময়ছোৱাত গাঁওখনৰ আৰ্দ্ৰতাৰ পৰিমাণ উচ্চ পৰ্যায়ৰ (৯০ শতাংশতকৈ) অধিক হয়। শীতকালত আৰ্দ্ৰতাৰ পৰিমাণ (৩০ শতাংশকৈ) হ্ৰাস পায়।

২.৬ ঃ পৰিৱেশতন্ত্ৰ আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য

লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্যৰ সীমামূৰীয়া পাম কালিয়াডিঙা ৰাজহ গাঁও প্ৰাকৃতিক সম্পদ আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্যৰ পিনৰ পৰা যথেষ্ট চহকী। এই অঞ্চলটোত বম্বাফুচিয়েকা, এলবিজিয়াপ্ৰকেৰয়, ট্ৰিউয়ানুডিফ্ল'ৰা, লাৰ্জাৰষ্ট্ৰং' এমিয়াৰজিনে আদি প্ৰজাতিৰ গছ পোৱা যায়। তদুপৰি, বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্যখনত মচলা, শাক-পাচলি, বাঁহ, ঘাঁহ, ফুল আদি উৎপাদন কৰাৰ যথেষ্ট থল আছে। ঘাঁহনি, জলাশয় আৰু বিভিন্ন নৈপৰীয়া হাবিৰ এক উৎকৃষ্ট সংমিশ্ৰণেৰে অভয়াৰণ্যখনৰ পৰিৱেশতন্ত্ৰ গঠিত। বহুকেইটা জলাশয়ে অভয়াৰণ্যখনৰ বনাঞ্চলসমূহক ভাগ ভাগ কৰাৰ লগতে সমগ্ৰ অভয়াৰণ্যখনতে বিভিন্ন জলমগ্ন অঞ্চলৰ সৃষ্টি কৰিছে। জলাশয়সমূহত পোৱা কিছুমান সাধাৰণ জলজ উদ্ভিদৰ প্ৰজাতি হৈছে এইকৰনিয়াড্ৰেছিপছ, মেলুম্ব'নুচিফেৰা, ইপ'মিয়াকুৱাটিকা, হেমাৰথ্ৰিয়াকম্প্ৰেছা, বিন ড'নডেক্টিলন, লেমনাপাৰপুছিলা, ভেটিভেৰিয়া।

২.৭ ঃ কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানত জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ প্ৰত্যাহ্বান ঃ

- অভয়াৰণ্যৰ সীমামূৰীয়া অঞ্চলসমূহত অবৈধভাৱে গৰু-ম'হ চৰোৱা।
- গাঁওখনৰ লগতে অভয়াৰণ্য পৰিধিৰ ভিতৰত ইন্ধনৰ বাবে কাঠকটা কাৰ্যই অভয়াৰণ্যৰ বাসিন্দাৰ ক্ষতিসাধন কৰিছে।
- গাঁৱৰ ভিতৰে-বাহিৰে গৰু-ম'হৰ ঘাঁহৰ বাবে গছৰ ডাল-পাতকটা কাৰ্যয়ো অভয়াৰণ্যখনৰ ক্ষতি কৰিছে।
- বনাঞ্চল আৰু গাঁৱৰ পৰিধিৰ ভিতৰত মিম'ছা পুডিকা আৰু একৰনিয়াক্ৰেছিপছ প্ৰজাতিৰ দ্ৰুতগতিত বিস্তাৰ।
- স্থানীয় গাঁওবাসীয়ে সৰু গছ আৰু অন্যান্য গছ-গছনি (কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন, এন টি অফ পি) কটা কাৰ্য। দিনকদিনে এয়া অধিক ধ্বংসাত্মক হৈ পৰিছে। গৰু-ম'হৰ ঘাঁহ, ফল, পাত আদি সংগ্ৰহৰ বাবে গছৰ ডাল-পাত-ঠাল আদি গাঁওবাসীয়ে কাটি আহিছে।
- বেদখল ঃ কৃষিকৰ্ম আৰু গৰু-ম'হ চৰাবৰ বাবে কৰা বেদখলৰ ফলত বনাঞ্চলৰ ক্ষতি হৈছে।
- অত্যধিক আৰু অনিয়ন্ত্ৰিত মৎস্য চিকাৰ ঃ মৎস্য চিকাৰ আৰু শেহতীয়াভাৱে ইয়াৰ বাবে বিস্ফোৰক ব্যৱহাৰ কৰাৰ ফলত মাছ আৰু অন্যান্য জলজ জীৱৰ বিভিন্ন প্ৰজাতি বিলুপ্ত হৈছে।

৩। গাঁৱৰ আৰ্থ-সামাজিক পৰিচয় আৰু পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি (ই ডি চি)ৰ পৰিচয়

৩.১ ঃ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ মূল তথ্য

২০০২ চনৰ ৬ মে'ত বন্যপ্ৰাণীৰ মুখ্য কাৰ্যালয়ৰ সংৰক্ষকে পাম কালিয়াডিঙা ই ডি চিক পঞ্জীয়নৰ বাবে প্ৰথমে অনুমোদন দিয়ে। কাজিৰঙা ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষণৰ পৰিধিৰ ভিতৰত, নগাঁও বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডলৰ অধীনত ২০০৯ চনত পাম কালিয়াডিঙা ই ডি চিৰ পুনৰ পঞ্জীয়ন কৰা হয়। (পৰিশিষ্ট-IIIত পঞ্জীয়ন প্ৰমাণ-পত্ৰ দিয়া হৈছে)। এই ই ডি চিৰ অন্তৰ্গত অঞ্চলসমূহ নগাঁও জিলাৰ জুৰীয়া উন্নয়ন খণ্ডৰ অধীনস্থ।

ই ডি চিৰ মূল্য তথ্য তলত উল্লেখ কৰা হৈছে—

তালিকা-ক ঃ ই ডি চিৰ মূল তথ্য

ই ডি চিৰ নাম	পাম কালিয়াডিঙা
ৰাজহ গাঁৱৰ নাম	পাম কালিয়াডিঙা
গাঁও পঞ্চায়তৰ নাম-ভি চি ডি চি	মাহেৰিপাৰা গাঁও পঞ্চায়ত
ৰাজহ চক্ৰ	জুৰীয়া
জিলা	নগাঁও
বন সংমণ্ডল	নগাঁও
বন আঞ্চলিক	গৰাজান
বন লাট	গৰাজান
গঠন হোৱা বছৰ	২০০৯ চন
পঞ্জীয়ন নম্বৰ	ই ডি চি/ডব্লিউ এল এন/১৮/২০০৯
বেংক একাউণ্ট নম্বৰ	৪১২৬০২০১০১৪০৫৩৮
ই ডি চিৰ সীমাৰ বৰ্ণনা	উত্তৰে— লাওখোৱা বনাঞ্চল দক্ষিণে— মাহেৰিপাৰা পশ্চিমে— কালিয়াডিঙা গাঁও পূবে— পশ্চিম ফুটালজাৰ।

উৎস ঃ ই ডি চিৰ নথি আৰু ২০১৬ চনৰ জুলাইত অনুষ্ঠিত পি আৰ এৰ অনুশীলন সময়ৰ আলোচনা।

৩.২ ঃ কাৰ্যকৰী সমিতিৰ বিতং বিৰৰণ

তলত দিয়া তালিকাত কালিয়াডিঙা পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি (ই ডি চি)ৰ কাৰ্যকৰী সমিতি আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ বিতং বিৰৰণ উল্লেখ কৰা হৈছে।

পৰিশিষ্ট-IV ঃ কাৰ্যকৰী সদস্যৰ তালিকা, পৰিশিষ্ট-V ঃ ই ডি চি সদস্যৰ দলীয় আলোকচিত্ৰ।

তালিকা-খ ঃ কাৰ্যকৰী সমিতিৰ বিতং বিৰৰণ

নাম	**ঠিকনা**	**পদবী**
আক্কাছ আলী		সভাপতি
অসীম কুমাৰ দাস		সদস্য সচিব
আব্দুল আলী	মাৰফৎ ঃ য়াকুব আলী ডাকঘৰ ঃ কালিয়াডিঙা ৱাৰ্ড নম্বৰ ঃ ৯ জিলা ঃ নগাঁও	সদস্য
খাইৰুল ইছলাম	মাৰফৎ ঃ ইউনুছ আলী ডাকঘৰ ঃ কালিয়াডিঙা জিলা ঃ নগাঁও	সদস্য
অভিনুৰ ৰহমান	মাৰফৎ ঃ জয়নাল আবদিন ডাকঘৰ ঃ কালিয়াডিঙা জিলা ঃ নগাঁও	সদস্য
মহম্মদ নুৰ আহমেদ	মাৰফৎ ঃ আব্দুল আজিজ ডাকঘৰ ঃ কালিয়াডিঙা জিলা ঃ নগাঁও	সদস্য
মহম্মদ জালাল উদ্দিন	মাৰফৎ ঃ প্ৰয়াত জয়নাল আবেদিন ডাকঘৰ ঃ কালিয়াডিঙা জিলা ঃ নগাঁও	সদস্য
মহম্মদ ছামছুল ইছলাম	মাৰফৎ ঃ আব্দুল কুদ্দুছ ডাকঘৰ ঃ কালিয়াডিঙা জিলা ঃ নগাঁও ৱাৰ্ড নং ঃ ৭	সদস্য

মহম্মদ আছিকুল ৰহমান	মাৰফৎ ঃ মহম্মদ তালেব আলী ডাকঘৰ ঃ কালিয়াডিঙা জিলা ঃ নগাঁও ৱাৰ্ড নং ঃ ৮	সদস্য
মহম্মদ আবু হানিফ	মাৰফৎ ঃ প্ৰয়াত আব্দুছ আলী ডাকঘৰ ঃ কালিয়াডিঙা জিলা ঃ নগাঁও ৱাৰ্ড নং ঃ ১০	সদস্য
মহম্মদ ছিফাজুল ইছলাম	মাৰফৎ ঃ মঃ জে আলী ডাকঘৰ ঃ পাম কালিয়াডিঙা থানা ঃ জুৰিয়া ৱাৰ্ড নং ঃ ৯	সদস্য
মঃ ছফিকুল ইছলাম	মাৰফৎ ঃ মঃ মুছলিম উদ্দিন ডাকঘৰ ঃ পাম কালিয়াডিঙা ৱাৰ্ড নং ঃ ১০	সদস্য
মঃ ছামছুল উদ্দিন	মাৰফৎ ঃ মুছলিম উদ্দিন ডাকঘৰ ঃ পাম কালিয়াডিঙা ৱাৰ্ড নং ঃ ১০	সদস্য
মঃ আতাউৰ ৰহমান	মাৰফৎ ঃ প্ৰয়াত ছাহেব আলী ডাকঘৰ ঃ কালিয়াডিঙা জিলা ঃ নগাঁও	সদস্য
মঃ আব্দুল কৰিম	মাৰফৎ ঃ মঃ আলাল উদ্দিন ডাকঘৰ ঃ কালিয়াডিঙা	সদস্য
মঃ আব্দুল কৰিম	মাৰফৎ ঃ আব্দুল ৰাবৰ ডাকঘৰ ঃ কালিয়াডিঙা জিলা ঃ নগাঁও	সদস্য
মঃ কেফাইতুল্লাহ		সদস্য
এন ছামিনুৰ আলম	মাৰফৎ- নুৰুল আমিন ডাকঘৰ ঃ পাম কালিয়াডিঙা থানা ঃ জুৰীয়া	সদস্য

মঃ আকজালুল ৰহমান	মাৰফৎ ঃ এ আহমেদ ডাকঘৰ ঃ কালিয়াডিঙা জিলা ঃ নগাঁও	সদস্য
মঃ মোজামুৰ ৰহমান	মাৰফৎ ঃ ছাহেব আলী	সদস্য
মঃ অঞ্জুল নাছিম	মাৰফৎ ঃ মঃ আকতাৰ ৰাহাব ডাকঘৰ ঃ কালিয়াডিঙা জিলা ঃ নগাঁও	সদস্য
মঃ আব্দুল আজিজ	মাৰফৎ ঃ আব্দুল কাদিৰ ডাকঘৰ ঃ কালিয়াডিংগা জিলা ঃ নগাঁও	সদস্য
মঃ আব্দুল খালেক	মাৰফৎ ঃ প্ৰয়াত আবাজ আলী	সদস্য
ইমৰান হুছেইন	মাৰফৎ ঃ য়াকুব আলী	সদস্য
শ্ৰী বাবুল ডেকাৰজা	মাৰফৎ ঃ টিপছিং ডেকাৰজা ডাকঘৰ ঃ কালিয়াডিঙা আৰক্ষীথানা ঃ জুৰীয়া	সদস্য

উৎস ঃ ই ডি চিৰ নথি

৩.৩ ঃ পৰিয়াল আৰু জনসংখ্যা গাঁথনি

গাঁওখনত বাস কৰা মুঠ ৬০০টা পৰিয়ালৰ ২০০টা পৰিয়ালক সমীক্ষাত সামৰি লোৱা হৈছিল। সমীক্ষা অনুসৰি ১৩৫টা পৰিয়ালেই দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ তলৰ।

তালিকা-গ ঃ ই ডি চিৰ জনসংখ্যাৰ বিৰৰণ

জাতি-সম্প্ৰদায়	পৰিয়াল	পুৰুষ	মহিলা	সৰ্বমুঠ
সাধাৰণ	২০০	৬০৮	৫৬৩	১১৭১
অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণী (অ' বি চি)	০	০	০	০
অনুসূচিত জাতি (এছ চি)	০	০	০	০
অনুসূচিত জনজাতি (এছ টি)	০	০	০	০
সৰ্বমুঠ	২০০	৬০৮	৫৬৩	১১৭১

মুঠ জনসংখ্যা হৈছে ১,১৭১জন। ইয়াৰে ৬০৮জন পুৰুষ আৰু বাকীসকল মহিলা। মুঠ জনসংখ্যাৰ ১,১৭১জনেই সাধাৰণ বৰ্ণৰ। প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ গড় সদস্য হৈছে পাঁচজন।

তালিকা-ঘ ঃ বয়স অনুপাতে লোকৰ সংখ্যা

বয়স-শ্ৰেণী	৫ বছৰৰ তলৰ	৫-৮ বছৰৰ ভিতৰত	১৮-৪৫ বছৰৰ ভিতৰত	৪৫-৬০ বছৰৰ ভিতৰত	৬০ বছৰৰ ওপৰৰ
পুৰুষ	৯৫	২১২	২০১	৮৪	২৯
মহিলা	৮৪	১৯৪	১৬১	৭৩	৩৭
সৰ্বমুঠ	১৭৯	৪০৬	৩৬২	১৫৭	৬৬

৩.৪ ঃ শিক্ষা আৰু দক্ষতা উন্নয়ন

অঞ্চলটোত মহিলাৰ তুলনাত পুৰুষৰ সংখ্যা অধিক। গাঁওখনৰ প্ৰতি ১০০জন পুৰুষৰ বিপৰীতে মহিলাৰ লিংগ অনুপাত হৈছে ৮৮।

তালিকা-ঙ ঃ শিক্ষাৰ বিৱৰণ

বয়স-শ্ৰেণী	কেজি নাৰ্ছাৰী	চতুৰ্থ শ্ৰেণীলৈ	৫ম- ৭ম শ্ৰেণীলৈ	৮ম ১০ম শ্ৰেণীলৈ	১০ম- দ্বাদশ শ্ৰেণীলৈ	স্নাতক	স্নাতকোত্তৰ	অশিক্ষিত
২৫ বছৰৰ তলৰ	৩৭	১২৮	১১০	৯১	৩৭	১	০	২৫৫
২৫ বছৰৰ ওপৰৰ	১৮	৭৩	৫৫	৩৭	১৮	১	০	৩১০
সৰ্বমুঠ	৫৫	২০১	১৬৫	১২৮	৫৫	২	০	৫৬৫

মুঠ জনসংখ্যাৰ ৫১.৭৫ শতাংশতকৈ অধিক লোক সাক্ষৰ। সম্প্ৰদায়টোৰ অধিকাংশ সদস্যই বিদ্যালয় পৰ্যায়ৰ শিক্ষা লাভ কৰিছে। আনহাতে, কিছুসংখ্যক পৰিয়ালতহে কলেজীয়া শিক্ষালাভ কৰা সদস্য আছে।

সাধাৰণতে জীৱিকাৰ দক্ষতা আনুষ্ঠানিক আৰু অনানুষ্ঠানিকভাৱে গ্ৰহণ কৰি আহিছে। ই ডি চি অঞ্চলত দক্ষতা বিকাশৰ অনানুষ্ঠানিক উপায় মানে হৈছে পৰম্পৰাগত পদ্ধতি। নিম্নোক্ত ক্ষেত্ৰসমূহত লোকসকলে পৰম্পৰাগত কৌশল অৱলম্বন কৰি আহিছে।

(ক) কৃষি

(খ) মৰাপাট

(গ) বাঁহশিল্প

(ঘ) মৎস্য পালন

সমগ্ৰ দেশৰ লগতে ৰাজ্যৰ বিভিন্ন স্থানতো চৰকাৰে দক্ষতা বিকাশ আঁচনিৰ অধীনত কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰিছে। কিন্তু এই অঞ্চলটো অথবা দাঁতিকাষৰীয়া স্থানত বৰ্তমানলৈ তেনে কোনো কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰা হোৱা নাই।

৩.৫ ঃ ভূমিৰ ব্যৱহাৰৰ ধৰণ

কৃষিভূমি ঃ ৪০ শতাংশ

বাসস্থান ঃ ৪৫ শতাংশ

জলাশয় ঃ ৫ শতাংশ (জলমগ্ন অঞ্চলকে ধৰি)

অনুৰ্বৰ ভূমি ঃ ১০ শতাংশ

৩.৬ ঃ ভূমি ধাৰণৰ ধৰণ

মাটিৰ পট্টাৰ ভিত্তিত পৰিয়ালসমূহৰ প্ৰকাৰ তলত দিয়াধৰণৰ—

মুঠ পৰিয়ালৰ ৫৯.৫ শতাংশ ভূমিহীন।

মুঠ পৰিয়ালৰ ৪০.৫ শতাংশ উপান্ত কৃষক (২ হেক্টৰতকৈ কম)

৩.৭ ঃ পশুধন

গাঁওখনৰ মুঠ পশুধনৰ সংখ্যা ১,৩৮৫টা। পৰিয়ালসমূহে প্ৰতিপালন কৰা জীৱ-জন্তু এনেধৰণৰ—

গাইগৰু	বলধ	ম'হ	গাধ	হাঁহ	কুকুৰা	ছাগলী	ভেড়া
৪৫৯	১০৬	১০৬	২	১৭৬	৩৯২	১০৩	৪১

ঘৰচীয়া জীৱ-জন্তুৰ সংখ্যা

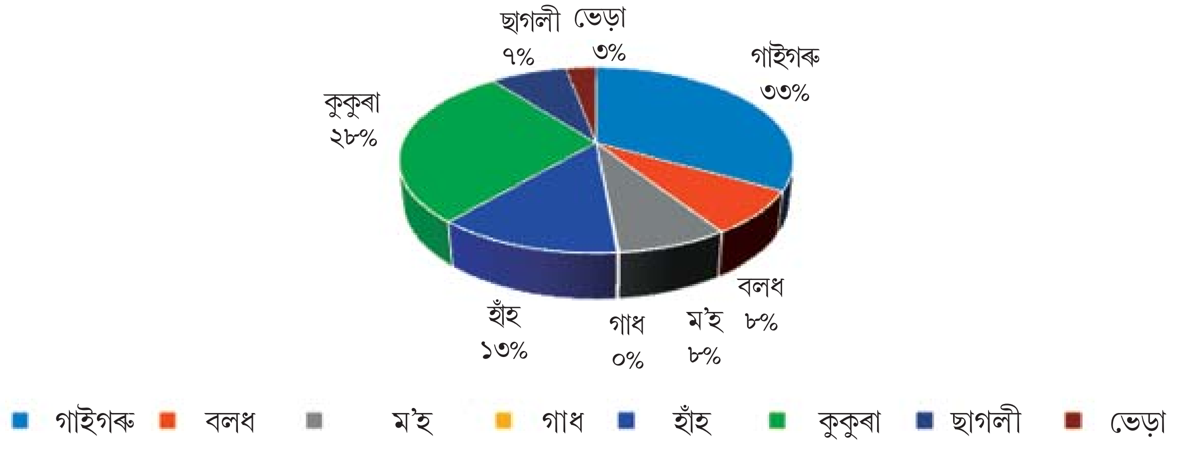

৩.৮ ঃ **গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি ঃ**

জীৱন নিৰ্বাহৰ দীৰ্ঘম্যাদী বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত সদায়ে প্ৰাথমিক আন্তঃগাঁথনিয়ে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰি আহিছে। গাঁওখনৰ সাম্প্ৰতিক আন্তঃগাঁথনিৰ অৱস্থা তলত দিয়া ধৰণৰ—

তালিকা ঃ বস্তুনিষ্ঠ আন্তঃগাঁথনি

ক্ৰমিক নং	মূল আন্তঃগাঁথনি	স্থান (ভিতৰত নে বাহিৰত)	সংখ্যা (যদি প্ৰযোজ্য)	দূৰত্ব (কিলোমিটাৰ)	মন্তব্য
১	মূল পথ	বাহিৰত		২	শোচনীয়
২	বাছ আস্থান	বাহিৰত		২	শোচনীয়
৩	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	ভিতৰত	৪		
৪	মাধ্যমিক বিদ্যালয়	বাহিৰত		১	ভাল
৫	উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়	বাহিৰত		২	ভাল
৬	উচ্চতৰ মাধ্যমিক	বাহিৰত		৫	ভাল
৭	মহাবিদ্যালয়	বাহিৰত		১০	ভাল
৮	গ্ৰাম্য পথ	ভিতৰত		৩	শোচনীয়
৯	প্ৰাথমিক চিকিৎসা কেন্দ্ৰ	ভিতৰত	১		
১০	ৰন্ধন গেছ	ভিতৰত	৪০		
১১	ৰাজহুৱা পৰিবহণ				
১২	ডাকঘৰ	বাহিৰত		২	শোচনীয়
১৩	টেলিফোন	বাহিৰত	—	—	—
১৪	খোৱাপানীৰ উৎস	ভিতৰত	—	২	শোচনীয়
১৫	সামূহিক প্ৰেক্ষাগৃহ	বাহিৰত	—	—	—
১৬	অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ	ভিতৰত	৪ টা	—	—
১৭	গাঁও পঞ্চায়তৰ কাৰ্যালয়	বাহিৰত		১	শোচনীয়
১৮	ৰাজহ চক্ৰ কাৰ্যালয়	বাহিৰত	—	৬	শোচনীয়
১৯	আৰক্ষী থানা	বাহিৰত	—	৬	ভাল
২০	বন লাট কাৰ্যালয়	বাহিৰত	—	২	ভাল

২১	বন সংমণ্ডল কাৰ্যালয়	বাহিৰত	—	২	ভাল
২২	ৰে'ল ষ্টেচন	বাহিৰত	—	৪	শোচনীয়
২৩	জিলা সদৰ	বাহিৰত	—	—	—
২৪	বিজুলী সংযোগ থকা গৃহ	বাহিৰত	—	—	—
২৫	ষ্ট্ৰীট লাইট	বাহিৰত	—	—	—
২৬	ট্ৰেক্টৰৰ সংখ্যা	ভিতৰত	৫	—	—
২৭	পাৱাৰ টিলাৰৰ সংখ্যা	ভিতৰত	২	—	—
২৮	মন্দিৰ/গিৰ্জা/মছজিদ/নামঘৰ	ভিতৰত	৩	—	—
২৯	বাহনৰ সংখ্যা (কাৰ/ট্ৰাক)	শূন্য	—	—	—
৩০	জে চি বিৰ সংখ্যা	শূন্য	—	—	—
৩১	সমীপৱৰ্তী বজাৰ	বাহিৰত	২	২	শোচনীয়

উপৰোক্ত তালিকাখনৰ পৰা গাঁওখনৰ আন্তঃগাঁথনি তলত দিয়া ধৰণে উল্লেখ কৰিব পাৰি—

বস্তুনিষ্ঠ আন্তঃগাঁথনি ঃ গাঁওখনৰ বাসিন্দাসকল প্ৰাথমিক আন্তঃগাঁথনি যেনে ভাল ৰাস্তা, পানী যোগান, মোবাইল নেটৱৰ্ক আদিৰ পৰা বঞ্চিত।

শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্যৰ সুবিধা ঃ অঞ্চলটোত শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্যৰ ন্যূনতম সা-সুবিধা উপলব্ধ। ৰাজহুৱা পৰিবহণ ব্যৱস্থা উপলব্ধ নোহোৱা বাবে গাঁৱৰ লোকসকলে চাইকেল অথবা আন ব্যক্তিগত বাহনেৰে যাতায়াত কৰিবলগীয়া হয়।

চৰকাৰী কাৰ্যালয় ঃ চৰকাৰী কাৰ্যালয়সমূহ (যেনে আৰক্ষীচকী, গাঁও পঞ্চায়তৰ কাৰ্যালয়, ৰাজহ চক্ৰ কাৰ্যালয়, বন লাট কাৰ্যালয় আদি) গাঁওখনৰ পৰা যথেষ্ট দূৰৈত অৱস্থিত। একে সময়তে গাঁও অথবা সমীপৱৰ্তী অঞ্চলসমূহৰ পৰা নিয়মীয়া ৰাজহুৱা পৰিবহণ ব্যৱস্থাৰ সুবিধা নথকাৰ বাবে যথেষ্ট অসুবিধাৰ সন্মুখীন হৈ আহিছে।

বিত্তীয় সুবিধা ঃ বাসস্থানৰ পৰা বেংক আৰু ডাকঘৰৰ দৰে বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান ভালেখিনি দূৰত্বত অৱস্থিত। গাঁওখনৰ সাতশজন লোকৰ বেংক একাউণ্ট আছে আৰু ইয়াৰে ৪০জনে বেংক ঋণৰ সুবিধা গ্ৰহণ কৰিছে।

৩.৯ ঃ কৃষি/শস্য

গাঁওখনত হোৱা বিভিন্ন শস্যৰ বিষয়ে তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—

খাৰিফ শস্য ঃ ধান

ৰবিশস্য ঃ পাচলি

অন্যান্য ঃ তৈল বীজ

অধিকাংশ শস্য বৰষুণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল।

গাঁওখনৰ অধিকাংশ লোক ধানকে ধৰি বিভিন্ন শস্যৰ খেতিৰ সৈতে জড়িত

উৎপাদিত কৃষিজাত শস্যৰ পৰিমাণ তলত উল্লেখ কৰা ধৰণৰ—

(ক) ধান ঃ প্ৰতিহেক্টৰত ৮০০ কিলোগ্ৰামকৈ মুঠ ৪,০০০ কিলোগ্ৰাম ধান উৎপাদন হয়।

(খ) তৈল বীজ ঃ প্ৰতিহেক্টৰত ১২০ কিলোগ্ৰামকৈ মুঠ ১,৮০০ কিলোগ্ৰাম।

৩.১০ ঃ পশু খাদ্যৰ উৎস

অঞ্চলটোত পশু খাদ্যৰ মূল উৎস হৈছে—

(ক) সমীপৱৰ্তী অঞ্চল

(খ) বজাৰ

(গ) অভয়াৰণ্য অঞ্চল

৩.১১ ঃ বজাৰ

সম্প্ৰদায়টোৰ দ্বাৰা ব্যৱহৃত মূল বজাৰসমূহ হ'ল—

(ক) গেলামাল/পি ডি এছ ঃ ২ কিলোমিটাৰ দূৰত্বৰ কালিয়াডিঙাত

(খ) সাপ্তাহিক/তিনি দিনীয়া বজাৰ ঃ ৫ কিলোমিটাৰ দূৰত্বৰ জুৰীয়াত।

(গ) গুৰুত্বপূৰ্ণ বজাৰ ঃ ১০ কিলোমিটাৰ দূৰত্বৰ ৰূপহীহাট।

৩.১২ ঃ পানী

অঞ্চলটোৰ পানীৰ উৎসসমূহ হ'ল—

(ক) টিউবৱেল (বছৰজুৰি উপলব্ধ)

(খ) কুঁৱা (বতৰ অনুযায়ী উপলব্ধ)

৩.১৩ ঃ শক্তিৰ ব্যৱহাৰ

গাঁওখনৰ শক্তিৰ মূল উৎস তলত উল্লেখ কৰা ধৰণৰ—

(ক) কাঠ-বাঁহ নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল ঃ ৫৫০টা। (উৎস ঃ বন)

(খ) ৰন্ধন গেছৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল পৰিয়াল ঃ ১২টা (উৎস ঃ স্থানীয়)

৩.১৪ ঃ আৰ্থ-সামাজিক অৱস্থা

সামাজিক গঠন ঃ গাঁওখনত বসবাস কৰা লোকসকল মুছলিম সম্প্ৰদায়ৰ। কোনো গভীৰ সামাজিক বিভাজনেৰে সমাজখন চিহ্নিত নহয়। তেওঁলোকৰ কোনো জাতিগত ব্যৱস্থা নাই। মহিলাৰ স্থান পৰ্যবেক্ষণ কৰা অনুসৰি সন্তোষজনক।

অৰ্থনৈতিক পৰিস্থিতি ঃ অৰ্থনৈতিক পৰিস্থিতি সন্তোষজনক নহয়। অধিকাংশ পৰিয়ালৰে বাৰ্ষিক আয় হৈছে ৫০,০০০—১,৫০,০০০লৈ। জীৱন নিৰ্বাহৰ বাবে অধিকাংশ পৰিয়াল কৃষি আৰু আন আন কৃষি সম্বন্ধীয় কাম-কাজত জড়িত। অতি কমসংখ্যক লোকে ৰাজ্যৰ বাহিৰৰ কাৰখানাত কাম কৰে।

৪। জীৱিকা সম্পদৰ সবিশেষ আৰু দুৰ্বলতা প্ৰসংগ

এই শিতানত গাঁওখনৰ জীৱন নিৰ্বাহৰ সম্পদ আৰু ইয়াৰ বৰ্তমান অৱস্থাৰ ওপৰত আলোচনা কৰা হৈছে। একেদৰে বিভিন্ন প্ৰতিবন্ধকতা প্ৰসংগও ইয়াত আলোচনা কৰা হৈছে।

৪.১ ঃ জীৱিকা সম্পদৰ বিশ্লেষণ

দীৰ্ঘম্যাদী জীৱিকা ফ্ৰেমৱৰ্ক (এছ এল এফ) অনুসৰি জীৱন নিৰ্বাহৰ পাঁচটা সম্পদ আটাইতকৈ প্ৰয়োজনীয়। সেইসমূহ হৈছে মানৱ সম্পদ, বিত্তীয় সম্পদ, সামাজিক সম্পদ, প্ৰাকৃতিক সম্পদ আৰু বস্তুনিষ্ঠ সম্পদ। এখন গাঁৱৰ জীৱন নিৰ্বাহ প্ৰক্ৰিয়া সমৃদ্ধিশালী কৰিবলৈ হ'লে এই পাঁচ সম্পদত গুৰুত্ব দিব লাগিব। এই পাঁচবিধ সম্পদৰ অৱস্থা সন্দৰ্ভত তলত বিশ্লেষণ কৰা হৈছে।

প্ৰাকৃতিক সম্পদ ঃ পাম কালিয়াডিঙা গাঁও নগাঁও জিলাত অৱস্থিত। লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য আৰু দন্দুৱা নদী গাঁওখনৰ পৰা ২ কিলোমিটাৰ দূৰত্বত অৱস্থিত। প্ৰায় ৫০ বিঘা কৃষিভূমিৰ উৎপাদন ক্ষমতা কম। এই অঞ্চলত সচৰাচৰ সাৰেং, মইনা, বুলবুলি, ঘনচিৰিকা, ভাটৌ আদি চৰাই দেখা যায়। অঞ্চলটোত হাতী, ম'হ, বনগাহৰি আৰু বান্দৰ আদি বন্যপ্ৰাণী পোৱা যায়।

সামাজিক সম্পদ ঃ এটা সম্প্ৰদায়ৰ লোকে বাস কৰাটোৱেই হৈছে গাঁওখনৰ সামাজিক শক্তি। গাঁওখনত তিনিটা মছজিদ আছে। তদুপৰি, ইয়াত আছে এখন মহিলা সমিতি, এটা ক্ৰীড়া সংঘ, ২০টা আত্মসহায়ক গোট আৰু চাৰিটা অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ। গাঁওখনত এজন গাঁওবুঢ়া আৰু এজন ধৰ্মীয় মুৰব্বী আছে। মছজিদৰ মুৰব্বীক জোনাব বুলি কোৱা হয় আৰু তেওঁৰ সমাজত এক উচ্চ স্থান আছে। তেওঁৰ উপদেশ আৰু সিদ্ধান্তক গাঁওবুঢ়াৰ সমানে গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা হয়।

মানৱ সম্পদ ঃ গাঁওখনৰ সাক্ষৰতাৰ হাৰ ৫১.৭৫ শতাংশ। সমীক্ষাত সামৰি লোৱা দুশটা পৰিয়ালৰ মাত্ৰ দুজনেহে স্নাতক ডিগ্ৰী গ্ৰহণ কৰিছে। লোকসকল কৃষি, বাঁহশিল্প, কাঠমিস্ত্ৰী আৰু চিলাই কাৰ্যত পৰম্পৰাগতভাৱে দক্ষ। একেদৰে কাম কৰা লোকসকলৰ ভিতৰত ১৮-৬০ বছৰৰ লোকৰ শতকৰা হাৰ সৰ্বাধিক (৪৪.৩৫%)। অৰ্থাৎ এক শক্তিশালী কৰ্মী বাহিনীৰ যথেষ্ট সম্ভাৱনীয়তা আছে।

বস্তুনিষ্ঠ মূলধন ঃ গাঁওখনত চাৰিখন প্ৰাথমিক বিদ্যালয় আৰু চাৰিটা অংগনৱাড়ী কেন্দ্ৰ আছে। গাঁওখনৰ পৰা দুই কিলোমিটাৰ দূৰৈত এটা বাছ আস্থান আৰু এটা বন বিভাগৰ সংমণ্ডল কাৰ্যালয় অৱস্থিত। গাঁওখনত পাঁচখন ট্ৰেক্টৰ আৰু দুখন পাৱাৰটিলাৰ আছে। গাঁওখনৰ বাহিৰত দুই কিলোমিটাৰ দূৰত্বত মূল পথ আছে। গাঁওখনৰ ভিতৰত পথছোৱাৰ প্ৰায় তিনি কিলোমিটাৰ সম্প্ৰসাৰণ কৰা হৈছে। গাঁওখনৰ বাহিৰত ৫ কিলোমিটাৰ দূৰত্বত এখন খেলপথাৰ আছে। সাপ্তাহিক বজাৰ জুৰীয়া গাঁওখনৰ পৰা পাঁচ কিলোমিটাৰ দূৰত্বত অৱস্থিত। গাঁওখনত সৰ্বমুঠ ৫৪০টা টিউবৱেল আৰু দহটা কুঁৱা আছে।

বিত্তীয় সম্পদ ঃ মুঠ ৭০০জন লোকৰ বেংক একাউণ্ট আছে। ইয়াৰে ৪০জন লোকে বেংকৰ পৰা ঋণ লৈছে। আনহাতে, দহজন লোকে সূক্ষ্ম বিত্তীয় সাহায্য লাভ কৰিছে। ২৫জন লোকৰ স্বাস্থ্য বীমা আছে। ধানজাতীয় শস্য, তৈলবীজ, মৰাপাট আৰু গৰু-ম'হ বিক্ৰীয়েই হৈছে গাঁওখনৰ লোকসকলৰ উপাৰ্জনৰ মূল উৎস।

৪.২ ঃ জীৱিকা সম্পদ-পঞ্চভূজ (Pentagon)

সম্প্ৰতি জীৱন নিৰ্বাহৰ সম্পদৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি চলোৱা বিশ্লেষণ আৰু সমীক্ষা অনুসৰি গাঁওখনত জীৱিকাৰ পঞ্চভূজ নিৰ্ণয় কৰা হৈছে। কিন্তু এই জীৱিকাৰ পঞ্চভূজ ভাৰসাম্যহীন। ইয়াৰ মাজত থকা দূৰত্ব দূৰ কৰিবলৈ হ'লে গ্ৰাম্য বিকাশ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা বিকাশ পৰিকল্পনাত উল্লেখ কৰা ধৰণৰ কৌশল আৰু কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰিব লাগিব।

৪.৩ ঃ দুৰ্বলতা প্ৰসংগ বিশ্লেষণ

বিভিন্ন অধ্যয়নৰ জৰিয়তে গাঁওখনৰ পাঁচটা জীৱন নিৰ্বাহ সম্পদেৰে চহকী যদিও কিছুমান নিয়মীয়া দুৰ্বলতাৰ ফলত ইয়াৰ জীৱিকা বিকাশৰ লক্ষ্য পূৰণ কৰিব পৰা হোৱা নাই। বন আৰু বাঁহ ৰোপণকে ধৰি পলসুৱা কৃষিভূমিৰে গাঁওখন প্ৰাকৃতিক সম্পদত যথেষ্ট চহকী যদিও মহামাৰী আৰু বানপানীৰ দৰে আকস্মিক দুৰ্যোগে অঞ্চলটোৰ বিকাশত বাধাৰ সৃষ্টি কৰি আহিছে। তদুপৰি, এনে দুৰ্যোগে জীৱিকা আৰু জীৱিকা সম্পদৰ ওপৰত প্ৰত্যক্ষভাৱে নেতিবাচক প্ৰভাৱ পেলাই আহিছে। জুন-জুলাই-আগষ্ট মাহত অঞ্চলটোত বানপানী হয়। তেনেদৰে জুন-জুলাই-আগষ্ট মাহত ইয়াত মেলেৰিয়াৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ ঘটে। প্ৰায় দুশ পৰিয়াল বানপানীত আক্ৰান্ত আৰু প্ৰায় এশটা পৰিয়াল অনিশ্চিত কামৰ সৈতে জড়িত। তদুপৰি, হাতী, গাহৰি আৰু ম'হৰ দৰে বন্যপ্ৰাণীৰ আক্ৰমণৰ ফলত গাঁওখনৰ সম্পত্তিৰ যথেষ্ট ক্ষতি হৈ আহিছে।

৪.৪ ঃ **ঋতু অনুযায়ী কৃষিৰ দিনপঞ্জী**

পাম কালিয়াডিঙা ই ডি চিৰ ঋতু অনুযায়ী কৃষিৰ দিনপঞ্জী তালিকা

<table>
<tr><th>মাহ</th><th>জানু</th><th>ফেব্ৰু</th><th>মাৰ্চ</th><th>এপ্ৰিল</th><th>মে’</th><th>জুন</th><th>জুলাই</th><th>আগষ্ট</th><th>ছেপ্টে</th><th>অক্টো</th><th>নৱে</th><th>ডিচে</th></tr>
<tr><td rowspan="4">খেতি</td><td colspan="4">ধান বোৰা</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">সৰিয়হ</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td colspan="4">মৰাপাট</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="4">ৰবিশস্য</td><td colspan="4"></td><td></td><td colspan="3">ৰবিশস্য</td></tr>
<tr><td rowspan="4">তাণ্ডৱ (বানপানী আৰু বন্যপ্ৰাণীৰ উপদ্ৰৱ)</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td colspan="2">বানপানী</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="7">হাতী</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="11">বন-গাহৰি</td><td></td></tr>
<tr><td></td><td colspan="9">ম’হ</td><td></td><td></td></tr>
</table>

উপৰোক্ত তালিকাখন স্থানীয় বাগিচাৰ সৈতে আলোচনাৰ ভিত্তিত প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। বিভিন্ন খেতিৰ বতৰ তালিকাখনত উল্লেখ কৰা হৈছে।

৫)   সাম্প্ৰতিক পৰিকল্পনা আৰু কাৰ্যসূচী

এই অঞ্চলটোত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰত্যক্ষ প্ৰভাৱ থকা বৰ্তমান চলিত পৰিকল্পনা আৰু কাৰ্যকৰী ব্যৱস্থা তথা প্ৰক্ৰিয়া সন্দৰ্ভত এই অধ্যায়টোত আলোচনা কৰা হৈছে। ৰাজ্যখনৰ বনাঞ্চলসমূহৰ বন্যপ্ৰাণী সংৰক্ষণ, বনানিকৰণ আৰু দীৰ্ঘম্যাদী বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত একত্ৰিত কৰা কাৰ্যকৰী আঁচনিসমূহ আটাইতকৈ গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা হৈছে। বন্যপ্ৰাণী অঞ্চলসমূহত এই আঁচনিসমূহক ব্যৱস্থাপনা আঁচনি আৰু ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত অঞ্চলসমূহত ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষণ আঁচনি হিচাপে জনা যায়। একেদৰে বনাঞ্চলৰ গাঁওসমূহত বন বিভাগে জনজাতি উপ-পৰিকল্পনা (টি এছ পি) আৰু অনুসূচিত জাতি সংযোগী পৰিকল্পনা (এছ চি পি)ৰ দৰে কেইবাখনো আঁচনি ৰূপায়ণ কৰিছে। তদুপৰি, শিক্ষা, স্বাস্থ্য, শক্তি, জলসিঞ্চন আৰু জীৱিকাৰ ক্ষেত্ৰত কেইবাটাও বিভাগে সেৱা আগবঢ়াই আহিছে। এই বিভাগসমূহে সময়ে সময়ে এই গাঁওসমূহত বিভিন্ন আঁচনি ৰূপায়ণ কৰিছে।

অসম যুটীয়া (নাগৰিকৰ অংশগ্ৰহণ) বনানিকৰণ ব্যৱস্থাপনা বিধি, ১৯৯৮ ঘোষণা কৰাৰ পিছতে যুটীয়া বন ব্যৱস্থাপনা আৰম্ভ কৰা হয় আৰু ২০০২ চনত জে এফ এম চি আৰু ই ডি চি গঠন কৰা হয়। ইয়াৰ পূৰ্বে যুটীয়া বন ব্যৱস্থাপনা অথবা জে এফ এম চি চক্ৰ গঠনৰ বাবে কিছুমান কাৰ্যকৰী আঁচনি গ্ৰহণ কৰা হৈছিল। অৱশ্যে ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা বিধি, ২০১৪ই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাক সঠিক গতি দিবলৈ সক্ষম হয় আৰু ইয়াক কাৰ্যকৰী কৰাত সবিশেষ বিধান সন্নিৱিষ্ট কৰা হয়।

৫.১ ঃ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ চমু ইতিহাস

১৯৯৫-৯৬ চনত ভাৰত চৰকাৰে পঞ্চবাৰ্ষিক পাইলট প্ৰজেক্ট হিচাপে ৭টা সংৰক্ষিত অঞ্চলত যেনে বাক্সা ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল, পালামৌ ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল, ৰান্থামব'ৰ ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল, গিৰ ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান, পেঞ্চ ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল, নাগৰহ'ল ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল আৰু পেৰিয়াৰ ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চলত ভাৰত পাৰিপাৰ্শ্বিক উন্নয়ন প্ৰকল্প (IEDP, আই ই ডি পি) ৰূপায়ণৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰে। ইয়াৰ মূল লক্ষ্য হৈছে অঞ্চলসমূহৰ সম্ভাৱনীয়তাক সুৰক্ষিত কৰা। আই ই ডি পিয়ে পাৰিপাৰ্শ্বিক বিকাশ এক কৌশল হিচাপে গ্ৰহণ কৰাৰ লগতে স্থানীয় লোকৰ সংৰক্ষিত অঞ্চলৰ ওপৰত প্ৰভাৱ তথা সংৰক্ষিত অঞ্চলৰ স্থানীয় লোকৰ ওপৰত প্ৰভাৱ উভয় সমস্যা সমাধানৰ জৰিয়তে জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ লক্ষ্য বান্ধি লৈছে। সংক্ষেপতে ভাৰতৰ ভিতৰত আই ই ডি পি হৈছে এক উল্লেখনীয় প্ৰকল্প। এক উচ্চাকাংক্ষী লক্ষ্যৰে আৰম্ভ হোৱা এই প্ৰকল্প নাগৰিক সমাজৰ দ্বাৰা সমালোচিত হোৱা সত্ত্বেও লেহেমীয়া গতি, গভীৰভাৱে পুনৰ চিন্তন আৰু এম চি আৰৰ অৱয়ৰ সংক্ষিপ্তকৰণেৰে অৱশেষত প্ৰকল্পটোৱে লক্ষণীয় সফলতা লাভ কৰে (ব্যাঘ্ৰ প্ৰকল্প, ভাৰত-২০০৪)।

বৰ্তমান নগাঁও বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডলৰ অধীনত ২৮খন পঞ্জীয়নভুক্ত ই ডি চি আছে আৰু এইসমূহ কাজিৰঙা ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষণৰ এফ ডি এৰ প্ৰশাসনিক নিয়ন্ত্ৰণাধীন। অতিৰিক্তভাৱে নগাঁও বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডলৰ অধীনত আন ১০টা ই ডি চিৰ প্ৰস্তাৱ দিয়া হৈছে। কাজিৰঙা ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষণৰ অধীনৰ বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য আৰু সংৰক্ষিত বনাঞ্চলসমূহৰ সকলো সীমামূৰীয়া গাঁৰত পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি গঠন কৰা হ'ব। বাকী থকা ই ডি চিসমূহ গঠন হোৱাৰ লগে লগে সকলো ই ডি চিৰ প্ৰতিনিধিৰে ই ডি চি মহাসংঘ গঠন কৰা হ'ব। বিভিন্ন ধৰণৰ উপাৰ্জনমুখী কামৰ বাবে প্ৰত্যেকখন গাঁৰতে আত্মসহায়ক গোট গঠন কৰা হ'ব। অঞ্চলটোৰ সীমামূৰীয়া গাঁওসমূহৰ বিদ্যালয়সমূহত ৰাষ্ট্ৰীয় সেউজ বাহিনীৰ অধীনত বৰ্তমানে থকা পাৰিপাৰ্শ্বিক সংঘসমূহ (ইক'-ক্লাব)ক প্ৰকৃতি সংঘলৈ পৰিৱৰ্তন কৰা হ'ব। পাৰিপাৰ্শ্বিক সংঘ নোহোৱা স্থানসমূহত এনে সংঘ গঠন কৰিবলৈ পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা হ'ব। একেদৰে পৰিৱেশ আৰু ইয়াৰ মূল্য সন্দৰ্ভত লোকসকলক শিক্ষা প্ৰদান কৰিবলৈ স্বতন্ত্ৰভাৱে গঠিত সংস্থা আৰু প্ৰতিষ্ঠানক প্ৰকৃতি সংঘসমূহত অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব পাৰি।

৫.২ ঃ পূৰ্বৰ বন পৰিকল্পনা

২০১১-১২ বৰ্ষত নগাঁও বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডলত ব্যাঘ্ৰ প্ৰকল্পৰ অধীনত গ্ৰহণ কৰা আঁচনি আৰু ইয়াৰ ব্যয়ৰ তথ্য দাঙি ধৰা হৈছে।

ক্ৰমিক নং	কামৰ প্ৰকাৰ	আবণ্টন			প্ৰকৃত		
		মুঠ ৰাশি (লাখত)	সংখ্যা	স্থান	মুঠ ৰাশি (লাখত)	সংখ্যা	স্থান
(১)	**আন্তঃগাঁথনি উন্নয়ন**						
(ক)	কালভাৰ্ট আৰু পথ	৫.০০	এল এছ	লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ, বুঢ়াচাপৰি বন্যপ্ৰাণী অঃ	২.০০		লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ, বুঢ়াচাপৰি বন্যপ্ৰাণী অঃ
(২)	মানুহ-বন্যপ্ৰাণী সংঘাত						
(ক)	ক্ষতিপূৰণ আৰু উপদ্ৰৱ ৰোধ কাৰ্য	১.০০	এল এছ	মুখ্য কাৰ্যালয়, লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ, বুঢ়া চাপৰি বন্যপ্ৰাণী অঃ	১.০০	এল এছ	মুখ্য কাৰ্যালয়, লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ, বুঢ়াচাপৰি বন্যপ্ৰাণী অঃ
(৩)	**পৰিৱেশ-উন্নয়ন আৰু ৰাজহুৱা সজাগতা ঃ সহাৰস্থান**						
(ক)	স্থানীয় লোকসকলৰ বাবে প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী	১২.০০	বাকী থকা ১২ ইডিচিত	মুখ্য কাৰ্যালয় লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ, বুঢ়াচাপৰি বন্যপ্ৰাণী অঃ	৭.০০	৬	মুখ্য কাৰ্যালয়,ই ডি চি লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ, বুঢ়াচাপৰি বন্যপ্ৰাণী অঃ
(খ)	ই ডি চিৰ সূক্ষ্ম পৰিকল্পনা অনুসৰি পৰিবেশ-উন্নয়ন কাৰ্য	২৫.০০	৫খন ই ডি চি	মুখ্য কাৰ্যালয়, লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ, বুঢ়াচাপৰি বন্যপ্ৰাণী অঃ			

(গ)	বনাঞ্চলৰ গাঁও পাৰাৰটিলাৰ, হস্ততাঁত ইত্যাদি	৫.০০	৮ খন গাঁও	মুখ্য কাৰ্যালয়,			
(৪)	**গৱেষণা**						
(ক)	কৰ্মশালা, প্ৰশিক্ষণ আলোচনা-চক্ৰৰ আয়োজন	১.০০	এল এছ	মুখ্য কাৰ্যালয়, লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ			
(খ)	ক্ষেত্ৰ অধ্যয়ন, বন্যপ্ৰাণী অধ্যয়ন আৰু নিৰীক্ষণ	১.০০	এল এছ	মুখ্য কাৰ্যালয়, লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ			
(গ)	ফৰেনচিক সামগ্ৰী	০.০৫	এল এছ	মুখ্য কাৰ্যালয়, লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ			
(৫)	কৰ্মচাৰীৰ বিকাশ আৰু সক্ষমতা সৃষ্টি						
(ক)	পৰিৱেশ-পৰ্যটন উৎসাহ	৩.০০	এল এছ	মুখ্য কাৰ্যালয়, লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ			
	পৌনঃপৌনিক খৰচ						
	চোৰাং চিকাৰবিৰোধী কাৰ্য						
(১)	পহৰাত নিয়োজিত স্থানীয় সুৰক্ষা বাহিনীৰ মাননি	১০.৮০	৩টা বাহিনী প্ৰতিমাহে ৩,০০০ টকাকৈ		৭.২৬	৩টা বাহিনী	লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ
(২)	চোৰাংচোৱাক পুৰস্কাৰ	০.৫০	এল এছ	মুখ্য কাৰ্যালয়, লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ	০.১৫	এল এছ	মুখ্য কাৰ্যালয়, লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ
	মানুহ-বন্যপ্ৰাণী সংঘাত			মুখ্য কাৰ্যালয়, লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ			মুখ্য কাৰ্যালয়, লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ
(৩)	সজাগতা, শিক্ষা আৰু প্ৰশিক্ষণ	১.০০	এল এছ				
	পৰিৱেশ-উন্নয়ন আৰু ৰাজহুৱা সজাগতা সহাৰস্থান			মুখ্য কাৰ্যালয়, লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ			মুখ্য কাৰ্যালয়, লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ
(৪)	স্থানীয় লোকৰ বাবে মুকলি প্ৰদৰ্শন	১.০০	এল এছ	মুখ্য কাৰ্যালয়, লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অঃ			
(৫)	সজাগতা কাৰ্যসূচী	০.৫০	এল এছ	সংমণ্ডল	০.৫০	এল এছ	সংমণ্ডল

পাম কালিয়াডিঙা পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি

লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য, নগাঁও বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডল

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৬-২৭লৈ)

অধ্যায় - দুই

৬) ক্ষুদ্র পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্য, সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ আৰু শংকা (SWOT) আৰু ব্যৱধান বিশ্লেষণ

৬.১ ঃ

গাঁও পৰ্যায়ৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা হৈছে প্ৰয়োজনভিত্তিক আৰু স্থানবিশেষ গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা। এই পৰিকল্পনাৰ গোট যথেষ্ট সৰু হোৱা বাবে ইয়াক ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা বুলি কোৱা হয়। ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ দ্বাৰা উপনীত হ'ব খোজা দুটা লক্ষ্য হৈছে—

(১) জীৱিকাৰ বিকাশ

(২) জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিক ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰা

ভাৰত চৰকাৰৰ দ্বাৰা গ্ৰহণ কৰা যুটীয়া বন ব্যৱস্থাপনা কাৰ্যসূচীৰ এক অবিচ্ছেদ্য অংগ হৈছে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা। সম্প্ৰদায়সমূহৰ লোকসকলৰ সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণেৰে প্ৰস্তুত কৰা সাধাৰণ তথ্যই ইয়াৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা। সম্প্ৰদায় (গাঁও) হৈছে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ এটা গোট। এই তথ্যৰ লক্ষ্য হৈছে স্থানীয় প্ৰয়োজন অনুসৰি বনজ সম্পদ আৰু বন বিভাগৰ আঁচনিৰ লক্ষ্যৰ মাজত যোগসূত্ৰ স্থাপন কৰা। জে এফ এম বিধি, ২০০০ অনুসৰি গাঁৱত এক বিশদ পি আৰ এ অনুশীলনৰ অন্ততহে বন বিষয়া আৰ জে এফ এম চিয়ে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰিব লাগে। জে এফ এম চি আৰু ই ডি চিৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা বন বিভাগৰ কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনাৰ সৈতে একে হোৱা উচিত। এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা সম্প্ৰদায়ৰ পুৰুষ আৰু মহিলা উভয় সদস্যৰ অংশগ্ৰহণেৰে প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। ২০১৬ চনৰ মে' মাহত ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি (আৰ জি ভি এন)ৰ প্ৰতিনিধি আৰু সম্প্ৰদায়ৰ দ্বাৰা গ্ৰহণ কৰা অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য মূল্যাংকন (পি আৰ এ)ৰ অন্তত এই তথ্য প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। এইক্ষেত্ৰত গ্ৰহণ কৰা বিভিন্ন পদক্ষেপ তলত সংক্ষেপে দাঙি ধৰা হ'ল—

(ক) এই প্ৰকল্পৰ লক্ষ্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাৰ লগতে সম্প্ৰদায়টোৰ সন্দৰ্ভত বিভিন্ন প্ৰয়োজনীয় তথ্য সংগ্ৰহ আৰু সহযোগিতা বিচাৰি ২০১৬ চনৰ মে' মাহত সভা অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল।

(খ) উপলব্ধ প্ৰক্ৰিয়া অনুসৰি সম্প্ৰদায়টোৰ প্ৰাৰম্ভিক তথ্য গ্ৰহণ।

(গ) পৰৱৰ্তী সময়ত গাঁৱত আলোচনাৰ জৰিয়তে সংগৃহীত তথ্যৰ সত্যাসত্য নিৰূপণ।

(ঘ) সম্প্ৰদায়টোত অংশগ্ৰহণ আৰু প্ৰতিক্ৰিয়া অনুসৰি কৰ্মসূচীৰ ৰূপৰেখা প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।

(ঙ) প্ৰকল্পৰ নীতি অনুসৰি ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ সংকলন কৰিছে আৰ জি ভি এনে। এই তথ্য সন্দৰ্ভত ইতিমধ্যে আলোচনা কৰা হৈছে আৰু ২০১৬ চনৰ জুলাইত গ্ৰহণ কৰাৰ বাবে সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰা হৈছে।

৬.২ প্ৰয়োজন পুনৰীক্ষণ আৰু ব্যৱধান বিশ্লেষণ

সম্পদ পুনৰীক্ষণ, দক্ষতা পুনৰীক্ষণ, জীৱিকা সম্পদ মেপিং আৰু দুৰ্বলতা পুনৰীক্ষণৰ ভিত্তিত উদ্দেশ্যধৰ্মী গোট আলোচনা, পি আৰ এ অনুশীলন, গাঁও পৰ্যায়ৰ আৰু পৰিয়াল পৰ্যায়ৰ জৰীপৰ জৰিয়তে প্ৰয়োজন পুনৰীক্ষণ, ব্যৱধান বিশ্লেষণ আৰু সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ আৰু শংকা বিশ্লেষণ কৰা হয়। এই বিশ্লেষণৰ ভিত্তিত কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা, জীৱিকা, গাঁও উন্নয়ন কৌশল আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা ই ডি চিৰ কাৰণে প্ৰস্তুত কৰা হয়।

প্ৰশিক্ষণ প্ৰয়োজন সমীক্ষা ঃ

(ক) বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য, দীৰ্ঘম্যাদী বিকাশ, জলবায়ু পৰিৱৰ্তন বিষয়, লিংগ বৈষম্য, বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তি, পানী আৰু অনাময়ৰ প্ৰয়োজনীয়তা, ভূমি আৰু জল সংৰক্ষণ, বানপানী ব্যৱস্থাপনা আদি বিষয়ত নিয়মীয়া সজাগতা কাৰ্যসূচী অনুষ্ঠিত কৰি সম্প্ৰদায়টোৰ সক্ষমতা সৃষ্টি কৰিব পাৰি। গ্ৰাম্য বিকাশৰ কৰ্মসূচীতো একেধৰণৰ এক ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ প্ৰস্তাৱ ৰখা হৈছে।

(খ) দক্ষতা উন্নয়ন ঃ

জীৱন নিৰ্বাহৰ প্ৰক্ৰিয়া উন্নত কৰা বাবে দক্ষতা বিকাশ আৰু যন্ত্ৰ-পাতিৰ ব্যৱহাৰৰ প্ৰশিক্ষণ, প্ৰক্ৰিয়া আৰু পদ্ধতি সন্দৰ্ভত নিয়মীয়া পুনৰীক্ষণ ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ বাবে কৰ্মসূচীত প্ৰস্তাৱ ৰখা হৈছে।

ব্যৱধান বিশ্লেষণ ঃ

আন্তঃগাঁথনিৰ অভাৱ।

শোচনীয় পথ যোগাযোগ।

শোচনীয় পানী আৰু অনাময় ব্যৱস্থা।

৬.৩ ঃ সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ আৰু শংকা (এছ ডব্লিউ অ' টি) বিশ্লেষণ

সম্প্ৰদায়টোৰ পুৰষ-মহিলাৰ অংশগ্ৰহণেৰে এই বিশ্লেষণ সম্পন্ন কৰা হৈছে।

সবলতা ঃ

(১) পৰম্পৰাগত দক্ষতা

(২) ওখ কৃষি ভূমি

(৩) একে সম্প্ৰদায়ৰ লোক।

দুৰ্বলতা ঃ

(১) বজাৰৰ অভাৱ

(২) আন্তঃগাঁথনিৰ সুবিধাৰ অভাৱ

(৩) বেংকৰ ঋণৰ ব্যৱহাৰৰ অভাৱ।

সুযোগ ঃ

(১) জৈৱিক সাৰ ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে কৃষিৰ সম্প্ৰসাৰণ

(২) যুৱ উদ্যোগী

(৩) আচাৰ প্ৰস্তুতকৰণ আদিৰ দৰে ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগ স্থাপন

(৪) দুগ্ধ বিকাশ

শংকা ঃ

(১) বানপানী আৰু সংক্ৰামক ৰোগ

(২) বস্তুৰ মূল্যবৃদ্ধি

(৩) বন্যপ্ৰাণীৰ উপদ্ৰৱ

৬.৪ ঃ অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য মূল্যাংকন (PRA) অনুশীলন

পাম কালিয়াডিঙা গাঁৱত গুৱাহাটীস্থিত আৰ জি ভি এনৰ দল উপস্থিত হৈ পি আৰ এ অনুশীলন কৰে।

তাৰিখ ঃ ৩০-০৬-২০১৬

স্থান ঃ পাম কালিয়াডিঙা

উপস্থিত লোকৰ সংখ্যা ঃ ৫৮

উপস্থিত থাকে ঃ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ বিষয়া, গাঁওবুঢ়া, সম্প্ৰদায়টোৰ সদস্যসকল, বন বিভাগৰ কৰ্মচাৰী আদি। পি আৰ এ আৰু এফ জি ডিৰ সময়ত উপস্থিত লোকৰ তালিকা পৰিশেষ VI আৰু VIIত দিয়া হৈছে। পৰিশেষ VIII-কৰ পৰা VIII-ঘলৈ পি আৰ এ মানচিত্ৰ গাঁঠি দিয়া হৈছে।

এই সন্দৰ্ভত বিশদ বিৱৰণ আৰু পুংখানুপুংখ অধ্যয়নৰ পূৰ্বে গাঁও পৰ্যায়ত সজাগতা আৰু অৰিয়েণ্টেচন কাৰ্যসূচী অনুষ্ঠিত কৰা হয়। এই কাৰ্যসূচীত সামৰি লোৱা মূল বিষয়সমূহ হৈছে ঃ

(১) অংশগ্ৰহণমূলক পৰিকল্পনা
(২) অংশগ্ৰহণমূলক কাৰ্যসম্পাদন আৰু পদ্ধতি
(৩) ক্ষুদ্ৰ ঋণৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু ই ডি চি-জে এফ এম চিৰ ভূমিকা
(৪) পৰিৱেশ সম্পৰ্কীয় বিষয়
(৫) জলবায়ু পৰিৱৰ্তন
(৬) পাৰিপাৰ্শ্বিক ভাৰসাম্য আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিক ব্যৱস্থাপনা (পৰম্পৰাগত আৰু বৈজ্ঞানিক)
(৭) দীৰ্ঘম্যাদী জীৱিকা পৰিকাঠামো
(৮) জীৱিকা সম্পদৰ পঞ্চভূজ আৰু সামাজিক সম্পদৰ গুৰুত্ব
(৯) আত্মসহায়ক গোট আৰু ক্লাষ্টাৰ গঠন, বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তিকৰণ
(১০) বজাৰ আৰু মূল্য সংযোজন
(১১) উন্নয়নৰ সূচী আৰু পৰিৱেশ তথা পাৰিপাৰ্শ্বিক ভাৰসাম্যৰে ইয়াৰ সম্পৰ্ক।
(১২) লিংগজনিত বিষয় আৰু লিংগ সমতা।

পৰ্যবেক্ষণ ঃ সম্প্ৰদায়সমূহে আলোচনা আৰু পি আৰ এ অনুশীলনত সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰে। তলত উল্লেখ কৰা গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়সমূহ পোহৰলৈ আহে।

(১) পুঁজি আৰু প্ৰকল্পৰ অভাৱত ইয়াৰ পূৰ্বে ই ডি চি আৰু জে এফ এম চি সক্ৰিয় নাছিল বুলি লোকসকলে অৱগত কৰে।
(২) অতীতত ই ডি চি-জে এফ এম চিত মাত্ৰ কেইটামান সজাগতা অনুষ্ঠানহে অনুষ্ঠিত হৈছিল।
(৩) ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ গুৰুত্বক তেওঁলোকে উৎসাহিত কৰাৰ লগতে সমগ্ৰ প্ৰক্ৰিয়াটোত সম্পূৰ্ণ সমৰ্থন আৰু সহযোগিতা আগবঢ়ায়।
(৪) বহুসংখ্যক এন জি অ'ই ই ডি চি-জে এফ এম চিসমূহ পৰিদৰ্শন কৰি কেৱল তথ্যহে সংগ্ৰহ কৰে। অঞ্চলটোত কোনো ধৰণৰ উন্নয়নমূলক আঁচনি গ্ৰহণ নকৰে।
(৫) প্ৰথমবাৰৰ বাবে এ পি বি এফ চিৰ অধীনত আৰ জি ভি এন-এ সম্প্ৰদায়টোৰ সৈতে মত বিনিময় কৰাৰ লগতে প্ৰকল্পটোৰ বিষয়ে সজাগতাৰ সৃষ্টি কৰে। লগতে বিকাশ আৰু উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত পৰিৱেশ আৰু পাৰিপাৰ্শ্বিক দিশকে ধৰি বিভিন্ন উন্নয়নমূলক বিষয়তো সজাগতা সৃষ্টি কৰে।

(৬) পৰিৱেশ, বনানিকৰণ আৰু কীট-পতংগ নিয়ন্ত্ৰণ, পোহনীয়া জীৱ-জন্তু চোৰা-চিতা আদিৰ দৰে জীৱিকাৰ বিষয়সমূহত সম্প্ৰদায়টো পৰম্পৰাগত আৰু স্থানীয় জ্ঞানেৰে সমৃদ্ধ।

(৭) বতৰ পৰিৱৰ্তন আৰু ইয়াৰ ফলত কৃষি তথা স্বাস্থ্যৰ ওপৰত পৰা প্ৰভাৱক লৈ সম্প্ৰদায়টোৱে শংকা ব্যক্ত কৰে। লগতে বতৰ পৰিৱৰ্তন সন্দৰ্ভত বৈজ্ঞানিক জ্ঞান আহৰণৰ বাবে তেওঁলোকে আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰে।

(৮) বনাঞ্চল সুৰক্ষিত কৰি বতৰ পৰিৱৰ্তনৰ কাৰণসমূহ নিয়ন্ত্ৰণ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকৰ ভূমিকা সন্দৰ্ভত সম্প্ৰদায়টোৰ এক জনসচেতনতা পৰিলক্ষিত হৈছিল।

ৰাইজৰ প্ৰয়োজন পুনৰীক্ষণ ঃ পি আৰ এ অনুশীলন, দলীয় আলোচনা, গাঁওবাসী, ই ডি চি সদস্য, বনকৰ্মী আৰু আন অংশীদাৰসকলৰ সৈতে মত-বিনিময়ৰ অন্তত গ্ৰাম্য উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা গ্ৰহণ কৰা হৈছে। অংশগ্ৰহণমূলকভাৱে সম্প্ৰদায়টোৰ প্ৰয়োজনীয়তা পুনৰীক্ষণ সম্পন্ন কৰা হয়। লোকসকলৰ প্ৰায়োজনীয়তা তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে শ্ৰেণীভুক্ত কৰিব পাৰি।

(১) গঠনমূলক প্ৰয়োজনীয়তা

(২) অগঠনমূলক প্ৰয়োজনীয়তা

এই প্ৰয়োজনীয়তাসমূহক পুনৰ দীৰ্ঘ্যমাদী আৰু হ্ৰস্বম্যাদী প্ৰয়োজনীয়তা হিচাপে দুটা ভাগত বিভক্ত কৰিব পাৰি। সম্প্ৰদায়ৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ সবিশেষ গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনাত উল্লেখ কৰা হৈছে।

লোকসকলৰ গঠনমূলক প্ৰয়োজনীয়তাৰ প্ৰত্যক্ষ আৰু পৰোক্ষভাৱে জীৱিকা উন্নয়নৰ সৈতে সম্পৰ্ক আছে। পথ, বিদ্যালয়, স্বাস্থ্যসেৱা, খোৱাপানী যোগান ব্যৱস্থা, কুঁৱা, শৌচাগাৰ নিৰ্মাণ, সামূহিক প্ৰেক্ষাগৃহ নিৰ্মাণ, বজাৰ গৃহ নিৰ্মাণ আদিৰ দৰে আন্তঃগাঁথনি উন্নয়নমূলক কাম-কাজ ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে।

আনহাতে, অগঠনমূলক প্ৰয়োজনীয়তাৰ ভিতৰত আছে দক্ষতা প্ৰশিক্ষণ, পশুপালন সেৱা, স্বাস্থ্য সেৱা, ভ্ৰাম্যমাণ চিকিৎসকৰ দল, গাঁৱৰ বিদ্যালয়সমূহত শিক্ষক, বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তকৰণৰ প্ৰশিক্ষণ তথা সজাগতাৰ সক্ষমতা সৃষ্টি, আত্মসহায়ক গোট গঠন, ই ডি চিৰ বাবে উন্নয়ন পুঁজি, কেঁচামালৰ ব্যৱস্থা পৰম্পৰাগত সামগ্ৰীসমূহৰ মূল্য সংযোজন আৰু বজাৰ ব্যৱস্থা ইত্যাদি।

৭) গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা ঃ

গাঁও উন্নয়নৰ হ্ৰস্বম্যাদী, দীৰ্ঘম্যাদী, গঠনমূলক আৰু অগঠনমূলক প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি তথা গ্ৰাম্য সম্প্ৰদায়, ই ডি চি সদস্য, বনকৰ্মী, ই ডি চিৰ সদস্য সচিবৰ সৈতে আলোচনাৰ অন্তত গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা গ্ৰহণ কৰা হয়। সামগ্ৰিক বিকাশৰ বাবে সম্প্ৰদায়টোৰ সদস্যসকলে পৰিকল্পনা কৰা পদক্ষেপসমূহ এনেধৰণৰ—

(১) পৰিয়ালসমূহৰ অনাময় ব্যৱস্থা অত্যন্ত শোচনীয় আৰু অপৰিষ্কাৰ হোৱা বাবে শীঘ্ৰে প্ৰত্যেক পৰিয়ালতে শৌচাগাৰ আৰু খোৱাপানীৰ সুবিধা উপলব্ধ কৰাটো অত্যন্ত জৰুৰী। ইয়াৰ ফলত গাঁওখনৰ স্বাস্থ্যৰ মান উন্নত হ'ব।

(২) প্ৰত্যেক পৰিয়ালকে ৰন্ধন গেছৰ ব্যৱস্থা কৰি দিলে তেওঁলোকৰ খৰিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতা হ্ৰাস পাব। ইয়াৰ ফলত বনাঞ্চল সংৰক্ষণত সুবিধা হ'ব।

(৩) বজাৰ, স্বাস্থ্যকেন্দ্ৰ, বিদ্যালয় আদি সংপৃক্তকৰণ, পথসমূহৰ মেৰামতি কৰাটো যথেষ্ট প্ৰয়োজনীয়। এই অঞ্চলসমূহৰ পথ আৰু যোগাযোগ ব্যৱস্থা অত্যন্ত দুখজনক। যাৰফলত আৰ্থ-সামাজিক বিকাশত বিগত বহু বছৰ ধৰি ব্যাঘাতৰ সৃষ্টি হৈ আহিছে।

(৪) গাঁওখনৰ অধিকাংশ লোক কৃষিকৰ্মৰ সৈতে জড়িত হোৱা বাবে পাম্পছেট, পানীসিঁচা যন্ত্ৰ, আদিৰ সহায়ত জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা কৰিলে বড়োধান, পাচলি আদি ৰবিশস্যৰ উৎপাদন বৃদ্ধি পাব।

উপৰোক্ত বিষয়সমূহৰ উপৰি প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী (ই পি এ)ৰ জৰিয়তে গাঁওবাসীয়ে নিৰ্বাচন কৰা আন কিছুমান উন্নয়নমূলক পদক্ষেপ ৭.১ নম্বৰ তালিকাত উল্লেখ কৰা হৈছে।

৭.১ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ স্থানাংক

স্থানাংক	স্থানাংক অনুসৰি গাঁৱৰ ই পি এ	সবিশেষ
১	চিলাই	লোকসকলক প্ৰশিক্ষিত কৰিবলৈ এটা চিলাই কেন্দ্ৰ স্থাপন কৰা
২	জৈৱিক সাৰ	ই ডি চিৰ দ্বাৰা নিৰ্বাচন কৰা লোকক জৈৱিক সাৰ প্ৰস্তুতকৰণৰ প্ৰশিক্ষণ প্ৰদান কৰা
৩	ৰন্ধন গেছ	ৰন্ধন গেছ যোগানৰ বাবে সহজে নতুন সংযোগ স্থাপন কৰা
৪	পাৱাৰ পাম্প	খেতিপথাৰত পানী দিয়াৰ বাবে পাৱাৰ পাম্পৰ ব্যৱস্থাকৰণ
৫	গ্ৰিল উদ্যোগ	এটা গ্ৰিল উদ্যোগ স্থাপন কৰা আৰু লোকসকলক প্ৰশিক্ষণ প্ৰদান কৰা (নতুন বজাৰ)
৬	আইচক্ৰীম ফেক্টৰী	আইচক্ৰীম উৎপাদন কৰাৰ বাবে নতুন কাৰখানা স্থাপন (নতুন বজাৰ)
৭।	জাৰ্চী গৰু	দুগ্ধ উৎপাদনৰ বাবে ই ডি চিয়ে পৰিয়াল নিৰ্বাচিত কৰি জাৰ্চী গৰুৰ ব্যৱস্থা কৰা।

Divisional Forest Officer
Nagaon Wildlife Division,
Kaliabor, Nagaon, Assam

৮) জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা

গাঁওখনৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা কৰাৰ সময়ত ই ডি চিৰ সদস্য আৰু আৰ জি ভি এনৰ সহযোগত বনাঞ্চলৰ সীমামূৰীয়া গাঁওসমূহত আৰ্থ-সামাজিক সমীক্ষা আৰু পি আৰ এ অনুশীলন কৰা হৈছে। পি আৰ এ আৰু দলীয় আলোচনাৰ জৰিয়তে বিভিন্ন উপাৰ্জন সৃষ্টি কাৰ্য (আই জি এ) চিনাক্ত কৰা হয়। সম্প্ৰদায়টোৱে চিনাক্ত কৰা কিছুমান গুৰুত্বপূৰ্ণ উপাৰ্জন সৃষ্টি কাৰ্য হৈছে— মৎস্য পালন, পাচলি খেতি, হাঁহ-কুকুৰা পালন, দুগ্ধ উৎপাদন, মৌপালন, কাঠফুলা খেতি, নাৰ্ছাৰী, চিলাই, ক্ষুদ্ৰ শিল্প, মৰাপাট শিল্প, বাঁহশিল্প, মমবাতি প্ৰস্তুতকৰণ, ধূপ-কাঠি নিৰ্মাণ, আচাৰ প্ৰস্তুতকৰণ ইত্যাদি। উৎপাদনৰ পিছত পেকেজিং, বটলিং আৰু বৃত্তিমূলক লেবেলিঙৰ জৰিয়তে সামগ্ৰীসমূহৰ মূল্য সংযোজন কৰিব পৰা যায়। আই জি এৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় কেঁচা সামগ্ৰী, যন্ত্ৰ-পাতি চিনাক্ত কৰা হৈছে। 'ভ্ৰাম্যমাণ বজাৰ'ৰ জৰিয়তে উৎপাদিত সামগ্ৰীসমূহৰ প্ৰদৰ্শন আৰু বিক্ৰীৰ জৰিয়তে এক মাৰ্কেটিং প্লেটফৰ্ম প্ৰদানৰ বাবে জে এফ এম চি-ই ডিচেয়ে প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰিছে।

৮.১ ঃ জীৱিকা আৰু দক্ষতা উন্নয়ন স্থানাংক

(১) ধানখেতি
(২) মৰাপাটৰ খেতি
(৩) মিস্ত্ৰী
(৪) হস্তশিল্প

৮.২ ঃ জীৱিকাৰ সুযোগ

জীৱিকাৰ সুযোগসমূহ তলত দিয়া ধৰণে চিনাক্ত কৰা হৈছে।

— কৃষি আৰু উদ্যান শস্য
— পোহনীয়া জীৱ-জন্তু
— দক্ষতা বিকাশ
— জমা সুবিধা

৮.৩ ঃ কৃষি আৰু উদ্যান শস্য

প্ৰতিবন্ধকতা ঃ
(ক) জলসিঞ্চন সুবিধাৰ অভাৱ
(খ) শোচনীয় পথ যোগাযোগ আৰু বজাৰ সংযোগ ব্যৱস্থা

সুযোগসমূহ ঃ
(ক) ধানৰ বানিজ্যিকীকৰণ
(খ) জৈৱিক সাৰ ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে পাচলিৰ উৎপাদন বৃদ্ধি
(গ) বাণিজ্যিকভাৱে মৰাপাটৰ খেতি।

৮.৪ ঃ পশুধন

প্ৰতিবন্ধকতা ঃ
(ক) ৰোগ
(খ) পশু চিকিৎসাৰ শোচনীয় অৱস্থা

সুযোগসমূহ ঃ

(ক) হাঁহ আৰু কুকুৰা

(খ) দুগ্ধ

৮.৫ ঃ কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন

মূল প্ৰতিবন্ধকতা

(ক) দুষ্প্ৰাপ্য

(খ) কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদনৰ উপযোগিতা সন্দৰ্ভত সম্প্ৰদায়টোৰ লোকসকলৰ জ্ঞানৰ অভাৱ

(গ) উৎপাদন গোটৰ অভাৱ

সুযোগসমূহ ঃ

(ক) ফলৰ বাণিজ্যিক উৎপাদন আৰু মূল্য সংযোজন

(খ) কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদনৰ ন্যায্য ব্যৱহাৰ আৰ সংৰক্ষণ সন্দৰ্ভত সজাগতা সৃষ্টি

৮.৬ ঃ বিশেষ দক্ষতা

মূল প্ৰতিবন্ধকতা ঃ

(ক) শোচনীয় পৰম্পৰাগত দক্ষতা

(খ) নিম্ন শিক্ষিত হাৰ

(গ) কৃষিকৰ্মত আধুনিক যন্ত্ৰ-পাতিৰ ব্যৱহাৰৰ অভাৱ

সুযোগসমূহ ঃ

(ক) দক্ষ শ্ৰমিক

(খ) বাঁহশিল্প

৮.৭ ঃ জমাৰ সুবিধা

মূল প্ৰতিবন্ধকতা ঃ

(ক) বেংক ঋণৰ সুবিধা গ্ৰহণত ব্যৰ্থ

(খ) চৰকাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ দ্বাৰা আৰোপিত উচ্চ হাৰৰ সুত

(গ) চৰকাৰী আঁচনি আৰু সূক্ষ্ম বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠানৰ বিষয়ে জ্ঞানৰ অভাৱ

সুযোগসমূহ ঃ

(ক) আত্মসহায়ক গোট গঠনৰ প্ৰতি উদগনি

(খ) সূক্ষ্ম ঋণৰ ব্যৱস্থা আৰু প্ৰতিষ্ঠান সন্দৰ্ভত সজাগতা

(গ) চৰকাৰী আঁচনিৰ জৰিয়তে ঋণ প্ৰদানৰ ব্যৱস্থা কৰা

(ঘ) ই ডি চিক উদ্যোগ স্থাপনৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় মূলধনৰ যোগান ধৰা

৮.৮ ঃ কৌশলগত ব্যৱস্থা

জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাবে কৌশলগত হস্তক্ষেপ হিচাপে ওপৰোক্ত প্ৰস্তাৱিত কাৰ্যসূচীৰ সংক্ষিপ্তকৰণ

(১) কৃষি আৰু কৃষিজনিক কাৰ্য

(২) মিস্ত্ৰী

(৩) বাঁহ শিল্প

(১৪) দুগ্ধ

৮.৯ ঃ উপাৰ্জনৰ উৎস সৃষ্টিৰ কাৰ্যসূচী

গাঁওখনত পৰিকল্পনা কৰা মূল উপাৰ্জন সৃষ্টিকাৰী কাৰ্যসূচী

(১) জৈৱিক কৃষি

(২) টেইলৰিং

(৩) শিল্প

(৪) কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদনৰ মূল্য সংযোজন

(৫) মৰাপাট উৎপাদন

৮.১০ঃ আত্মসহায়ক গোটৰ কাৰ্য

আত্মসহায়ক গোটসমূহে গাঁওখনত তলত উল্লেখ কৰা ধৰণৰ কাম কৰিব পাৰে

(১) হস্তশিল্প

(২) চিলাই

(৩) মৰাপাটৰ সামগ্ৰী

৮.১১ ঃ প্ৰশিক্ষণমূলক ভ্ৰমণ (Exposure Trips)

নিম্নোক্ত প্ৰশিক্ষণমূলক ভ্ৰমণসমূহ পৰিকল্পনা কৰা হৈছে ঃ

১) উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চল আৰু ভাৰতৰ অন্য ৰাজ্যৰ নিদৰ্শনমূলক কাম/পৰিৱেশ উন্নয়ন সমিতিৰ পৰিকল্পনা গ্ৰহণ

২) ট্ৰাইফেড (TRIFED)ৰ দ্বাৰা আয়োজিত বিভিন্ন প্ৰদৰ্শনী আৰু 'সৰস' (SARAS)ৰ দৰে মেলা আদিত অংশগ্ৰহণ

সংপৃক্তকৰণ ঃ

পৰিকল্পিত পদক্ষেপসমূহ ভাৰত চৰকাৰৰ তলত উল্লিখিত আঁচনিসমূহেৰে সংপৃক্ত কৰিব পাৰি ঃ

ক) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম নিয়োগ নিশ্চিতকৰণ আঁচনি (National Rural Employment Guarantee Scheme) — গ্ৰাম্য নিয়োগৰ কাৰণে

খ) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি বিকাশ যোজনা (Rashtriya Krishi Vikas Yojana) — কৃষি আৰু সংলগ্ন ক্ষেত্ৰৰ বিকাশৰ বাবে।

গ) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি সিঞ্চয় যোজনা (Rashtriya Krishi Sinchay Yojana) — পানীৰ উৎস উন্নয়ন সহিতে জলসিঞ্চনৰ কাৰণে

ঘ) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ জীৱিকা অভিযান (National Rural Livelihoods Mission)

ঙ) দক্ষতা বিকাশ যোজনা (Skills Development Schemes)

চ) প্ৰধান মন্ত্ৰী উজ্জ্বলা যোজনা (Prime Minister Ujjwala Yojana)

ছ) এন আৰ এল এম (NRLM)

জ) এন আৰ এইচ এম (NRHM)

ঝ) বাঁহ অভিযান (Bamboo Mission)

ঞ) গ্ৰাম্য উন্নয়ন আৰু জীৱিকাৰ বাবে সঠিক অন্য আঁচনি।

উপৰোক্ত সংপৃক্তকৰণে বৰ্তমানৰ পৰিকল্পনাক সহায় কৰাৰ লগতে ভৱিষ্যৎ প্ৰকল্পতো সহায় কৰিব।

৯ ঃ পাম কালিয়াডিঙা পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ বাবে বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা ঃ

এই বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা বন বিভাগ আৰু পাম কালিয়াডিঙা ই ডি চিৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ অংশ হিচাপে গাঁও পৰ্যায়ত কৰা সবিশেষ পি আৰ এ অনুশীলনৰ ভিত্তিত প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। এই পৰিকল্পনাৰ মূল লক্ষ্য হৈছে বনাঞ্চল আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ। লগতে সম্প্ৰদায়টোৰ জীৱন নিৰ্বাহৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পদক্ষেপ গ্ৰহণেৰে এক দীৰ্ঘম্যাদী পৰিকল্পনা গ্ৰহণো ইয়াৰ আন এটা উদ্দেশ্য। নিম্নোক্ত ভূমিৰ প্ৰকাৰসমূহ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ বাবে বিবেচনা কৰা হৈছে—

- ই ডি চিৰ সমীপৱৰ্তী অভয়াৰণ্যৰ ভূমি আৰু অনুন্নত আৱাসৰ মানদণ্ড উন্নত কৰাৰ বাবে দায়িত্ব অৰ্পণ কৰিব পাৰে (কিন্তু বিভাগীয় মুৰব্বীৰ মতে অভয়াৰণ্যখনৰ সীমামূৰীয়া অঞ্চলসমূহ অনুন্নত কৰি ৰখা উচিত)।
- সম্প্ৰদায়সমূহৰ ভূমি আৰু অভয়াৰণ্যখনৰ বাহিৰৰ অঞ্চলৰ ভূমিত বৃক্ষ ৰোপণ কৰিব লাগে।

৯.১ ঃ পূৰ্বৰ বনগাঁও ব্যৱস্থাপনা

৯.২ ঃ বনজ সামগ্ৰীৰ ঘৰুৱা ব্যৱহাৰ

পৰিয়ালৰ প্ৰয়োজনীয়তা অনুসৰি স্থানীয় সম্প্ৰদায়ে নিৰ্ভৰ কৰা বনজ সম্পদসমূহৰ বিষয়ে তলৰ তালিকাত প্ৰকাশ কৰা হৈছে—

তালিকা ১ (ক) ঃ পাম কালিয়াডিঙা ই ডি চিৰ প্ৰতিটো পৰিয়ালে ঘৰুৱা চাহিদা অনুসৰি ব্যৱহাৰ কৰা বনজ সামগ্ৰী

বনজ সামগ্ৰীৰ নাম	বৰ্তমান ক'ৰ পৰা পায়	মন্তব্য
কাঠখৰি	অভয়াৰণ্য আৰু বাসস্থান	অবৈধ সংগ্ৰহ
ঘৰৰ বাবে কাঠ	অভয়াৰণ্য আৰু বজাৰ	অবৈধ সংগ্ৰহ
ফাৰ্ণিচাৰৰ বাবে কাঠ	অভয়াৰণ্য, বাসস্থান আৰু বজাৰ	অবৈধ সংগ্ৰহ
বাহৰ লাঠি	অভয়াৰণ্য অঞ্চল আৰু বাসস্থান	অবৈধ সংগ্ৰহ
পশু খাদ্য	অভয়াৰণ্য অঞ্চল আৰু বাসস্থান	অবৈধ সংগ্ৰহ
কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন	অভয়াৰণ্য অঞ্চল	অবৈধ সংগ্ৰহ
খেৰ	অভয়াৰণ্য অঞ্চল আৰু বজাৰ	অবৈধ সংগ্ৰহ
অন্যান্য		

তালিকা ১ (খ) ঃ পাম কালিয়াডিঙা ই ডি চিৰ সকলো পৰিয়ালক প্ৰয়োজনীয় মুঠ বনজ সামগ্ৰী

বনজ সামগ্ৰীৰ নাম	পৰিয়াল অনুসৰি প্ৰয়োজন	সম্প্ৰদায়টোৰ প্ৰয়োজন প্ৰতিবছৰ কিঃগ্ৰাঃ হিচাপত	বজাৰ মূল্য
কাঠখৰি	—	৫২৫৬ কুইণ্টল	—
ঘৰৰ বাবে কাঠ	—	—	—
ঘৰুৱা সামগ্ৰীৰ বাবে	—	—	—
সৰু কাঠ	—	—	—
বাঁহৰ লাঠি	—	—	—
পশু খাদ্য	—	৪৩৮০ কুইণ্টল	—
কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন	—	—	—
অন্যান্য	—	—	—

৯.২ ঃ বন সুৰক্ষা বিষয়

৯.২.১ ঃ সুৰক্ষাৰ সমস্যা

পাম কালিয়াডিঙা ই ডি চি সুৰক্ষা ব্যৱস্থাৰ সমস্যাসমূহ তলত উল্লেখ কৰা ধৰণৰ

তালিকা-২ ঃ পাম কালিয়াডিঙা ই ডি চিৰ সুৰক্ষা সমস্যা

সমস্যাৰ প্ৰকাৰ	প্ৰাসংগিক (হয়/নহয়)	গুৰুত্বপূৰ্ণ (হয়/নহয়)
স্থানীয় জীৱ-জন্তুৰ চৰণীয়া স্থান	হয়	হয়
অন্যান্য অঞ্চলৰ জীৱ-জন্তুৰ চৰণীয়া স্থান	হয়	হয়
অবৈধ গছকটা কাৰ্য	হয়	নহয়
কাঠৰ চোৰাং ব্যৱসায়	হয়	নহয়
আকস্মিক অগ্নিকাণ্ড	নহয়	নহয়
বনাঞ্চলৰ ভূমিত বেদখল	হয়	নহয়
অন্যান্য		

৯.২.২ঃ বনাঞ্চল হ্ৰাসৰ মূল কাৰণ

পাম কালিয়াডিঙা ই ডি চিৰ বনাঞ্চল হ্ৰাসৰ মূল কাৰণ হৈছে পূৰ্বতে অবৈধ গৰু-ম'হৰ চৰণীয়া কাৰ্য আৰু গছকটা কাৰ্য।

৯.৩ ঃ বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ উপাদান

বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ মূল উপাদানসমূহৰ বিষয়ে তলৰ উপ-খণ্ডসমূহত আলোচনা কৰা হৈছে। ইয়াৰ ভিতৰত আছে সুৰক্ষাৰ পৰিকল্পনা, বাসস্থানৰ বিকাশ, নাৰ্চাৰী বিকাশ, জলাশয় সংৰক্ষণ, মানুহ-বন্যপ্ৰাণীৰ সংঘাত হ্ৰাস, চৰণীয়া পথাৰৰ পৰিকল্পনা আৰু পৰিৱেশ-পৰ্যটন পৰিকল্পনা।

৯.৩.১ ঃ সুৰক্ষা পৰিকল্পনা

সুৰক্ষা পৰিকল্পনাক দুটা ভাগত বিভক্ত কৰা হৈছে। চৰণীয়া স্থান, আৰু অবৈধ গছকটা কাৰ্য নিয়ন্ত্ৰণেৰে বন্যপ্ৰাণী সুৰক্ষা আৰু বন সুৰক্ষা পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা হৈছে।

বন্যপ্ৰাণী সুৰক্ষা ঃ

লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য সুৰক্ষাৰ বাবে গ্ৰহণ কৰা পদক্ষেপ সন্দৰ্ভে তলত দিয়া সুৰক্ষা পৰিকল্পনাত আলোচনা কৰা হৈছে। বনাঞ্চলৰ সীমামূৰীয়া গাঁওসমূহৰ যুৱ সদস্যৰে বন বিভাগে স্থানীয় সুৰক্ষা বাহিনী (এল পি এছ) গঠন কৰিছে। সদস্যসকলৰ নিযুক্তি প্ৰতি তিনি মাহৰ মূৰে মূৰে পুনৰীক্ষণ কৰা হয় আৰু তেওঁলোক অস্থায়ী শ্ৰমিক। গৃহৰক্ষী হিচাপে ধৰা নাযায়। বন সুৰক্ষাত নিয়োজিত অংশকালীন কৰ্মচাৰী হিচাপে তেওঁলোকক বিবেচনা কৰা হয়। বিভিন্ন ই ডি চিৰ স্থানীয় সুৰক্ষা বাহিনীৰ পৰা দায়িত্বমুক্ত কৰা যুৱকসকলক ইয়াৰ সদস্য কৰা হয়। অৱশ্যে এই ক্ষেত্ৰত থকা কিছু সমস্যা হৈছে—

(১) দৰমহা আৰু মাননিৰ অনিয়মীয়া আদায়
(২) ইউনিফৰ্ম (পোছাক) আৰু জোতাৰ সমস্যা
(৩) প্ৰশিক্ষণ আৰু দক্ষতাৰ সমস্যা
(৪) বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰ অভাৱ আদি

লাওখোৱা অভয়াৰণ্যৰ সমীপৱৰ্তী বুঢ়াচাপৰি বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্যলৈ গঁড়ৰ স্থানান্তৰকৰণে জীৱ-জন্তুৰ প্ৰতি সংকট কেইবাগুণো বৃদ্ধি কৰিছে। অদূৰ ভৱিষ্যতে বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্যসমূহত গঁড়ৰ সংখ্যা বৃদ্ধিৰ বাবে বন বিভাগে গ্ৰহণ কৰা এই পদক্ষেপে সুৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত অধিক চাপৰ সৃষ্টি কৰিছে। লগতে ইয়াৰ ফলত ২-৩ বছৰৰ ভিতৰত স্থানীয় সুৰক্ষা বাহিনীৰ দায়িত্ব অধিক বৃদ্ধি পাব। বৰ্তমান স্থানীয় সুৰক্ষা বাহিনী অত্যন্ত দুৰ্বলভাৱে সজ্জিত আৰু গঁড়ৰ চোৰাং চিকাৰৰ দৰে প্ৰত্যাহ্বান গ্ৰহণ কৰিবলৈ সাজু নহয়। সেইবাবে উপৰোক্ত বিশ্লেষণৰ পৰা তলৰ পৰামৰ্শসমূহ দাঙি ধৰা হ'ল—

(১) ন্যূনতম দৰমহা/মাননিৰ ব্যৱস্থা কৰা
(২) এই বাহিনী গৃহৰক্ষীৰ সমপৰ্যায়ৰ কৰা উচিত
(৩) নিশাৰ ভাগত দৃশ্যমান হোৱা সৰঞ্জামসহ অন্যান্য যন্ত্ৰ-পাতি আৰু অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰৰে এই বাহিনীক সজ্জিত কৰিব লাগে
(৪) স্থানীয় সুৰক্ষা বাহিনীৰ বাবে নিয়মীয়া প্ৰশিক্ষণ-উদগনিমূলক শিবিৰ অনুষ্ঠিত কৰিব লাগে
(৫) প্ৰতিমাহে স্থানীয় সুৰক্ষা বাহিনীৰ যুৱকসকলৰ প্ৰদৰ্শন আৰু কাম ই ডি চিৰ দ্বাৰা নিৰীক্ষণ
(৬) স্থানীয় সুৰক্ষা বাহিনীৰ সদস্যসকলৰ ইচ্ছানুসাৰে ফ্ৰণ্টলাইন ষ্টাফত অস্থায়ী শ্ৰমিক হিচাপে ভৱিষ্যতে নিযুক্তিৰ ব্যৱস্থা কৰা।

বন সুৰক্ষা ঃ

পি আৰ এত প্ৰকাশ পোৱা অনুসৰি সম্প্ৰদায়টো কাঠখৰি, জীৱ-জন্তু চৰোৱা আৰু অন্যান্য প্ৰয়োজনৰ বাবে সম্পূৰ্ণৰূপে অভয়াৰণ্যখনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। ইয়াৰ ফলত অভয়াৰণ্যখনৰ ব্যাপক ক্ষতিসাধন হৈছে। এই বাসস্থানসমূহৰ অত্যধিক অধঃপতন ৰোধ কৰাৰ বাবে গ্ৰহণ কৰিবলগীয়া পদক্ষেপ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল—

(১) ই ডি চিৰ সকলো পৰিয়ালকে ৰন্ধন কাৰ্যৰ বাবে ৰন্ধন গেছৰ যোগান
(২) পোহৰ আদিৰ বাবে ই ডি চিৰ পৰিয়ালসমূহক বিকল্প শক্তিৰ উৎস যেনে সৌৰশক্তি যোগান ধৰা
(৩) চৰণীয়া কাৰ্যৰ বাবে ক্ৰমাগতভাৱে পৰিকল্পনা গ্ৰহণ কৰি বনাঞ্চলত গৰু-ম'হ চৰোৱা কাৰ্য হ্ৰাস কৰা
(৪) অনুমতি অবিহনে বনাঞ্চলত প্ৰৱেশ কৰা গাঁও অথবা বাহিৰৰ লোকসকলক জৰিমনা বিহা

(৫) অভয়াৰণ্যখনৰ ভিতৰত গছকটা কাৰ্য বন্ধ কৰাটো ই ডি চিয়ে নিশ্চিত কৰিব লাগে আৰু নিয়ম ভংগকাৰীসকলক অধিক জৰিমনা বিহিব লাগে

(৬) অভয়াৰণ্যখনৰ ক্ষতি হোৱা অঞ্চলৰ পুনৰ বিকাশ আৰু বাসস্থান উন্নয়নৰ বাবে বন বিভাগে গ্ৰহণ কৰা আঁচনিসমূহত ই ডি চিয়ে সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰিব লাগে

সম্প্ৰদায়সমূহে অংশগ্ৰহণ কৰিব পৰা এক বাসস্থান উন্নয়ন পৰিকল্পনা সন্দৰ্ভত পৰৱৰ্তী অধ্যায়ত আলোচনা কৰা হৈছে।

বাসস্থান উন্নয়ন পৰিকল্পনা ঃ

বাসস্থান হিচাপে লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য এটা সময়ত অত্যন্ত চহকী আছিল। ১৯৮০ চনৰ আৰম্ভণিলৈ এই অভয়াৰণ্যত গঁড়ৰ সংখ্যা আছিল প্ৰায় ১০০টা। কিন্তু অভয়াৰণ্যখনত বৰ্তমান এটাও গঁড় নাই। তদুপৰি, আন বন্যপ্ৰাণীৰ সংখ্যাও হ্ৰাস পাইছে। সেয়েহে বন্যপ্ৰাণী পুনৰ সংস্থাপনৰ বাবে অভয়াৰণ্যখনত বাসস্থান উন্নয়ন কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰা উচিত। এবাৰ অঞ্চলটোৰ বাসস্থানৰ বিকাশ আৰু বন্যপ্ৰাণী পুনৰ বৃদ্ধিৰ লগে লগে অভয়াৰণ্যখনত পৰ্যটনৰ সম্ভাৱনা যথেষ্ট বৃদ্ধি পাব। আনহাতে, পৰ্যটকৰ আকৰ্ষণ বৃদ্ধিৰ লগে লগে পৰিৱেশ-পৰ্যটনৰ বিকাশ ঘটিব আৰু সম্প্ৰদায়সমূহক নতুন জীৱিকাৰ পথ দিব। লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্যৰ সীমাতে গাঁওখন অৱস্থিত। মথাউৰিৰ দক্ষিণপাৰে আটাইকেইখন গাঁও অৱস্থিত। ইয়াত কেইবাটাও জলাশয় আৰু খালী স্থান আছে। অঞ্চলটোত পানী মেটেকা যথেষ্ট পৰিমাণে হয়। উক্ত আলোচনাৰ ভিত্তিত বাসস্থান উন্নয়ন কাৰ্যৰ বাবে ই ডি চিৰ সহায়ত গ্ৰহণ কৰিবলগীয়া পদক্ষেপ এনেধৰণৰ—

(১) অভয়াৰণ্যখনৰ অন্তৰ্গত সকলো অঞ্চল বেদখলমুক্ত কৰা

(২) বেদখল হোৱা আৰু ক্ষতিগ্ৰস্ত অঞ্চলসমূহত অভয়াৰণ্যখনত উপযুক্ত বিভিন্ন গছৰ প্ৰজাতি ৰোপণ কৰা

(৩) মথাউৰি আৰু গ্ৰামাঞ্চলসমূহত গৰু-ম'হৰ ঘাঁহ আৰু কাঠখৰিৰ বাবে ব্যাপক হাৰত গছ ৰোপণ

(৪) কাঠখৰিৰ প্ৰজাতিসমূহ ১০-১৫ বছৰৰ মূৰে মূৰে সলনি কৰিব পাৰি। অৱশ্যে প্ৰতিবাৰে নতুন প্ৰজাতি ৰোপণৰ সময়ত ই ডি চিৰ সৈতে আলোচনা কৰা উচিত। অন্তৰ্ৱৰ্তীকালীন অৱস্থা ই ডি চিৰ সৈতে আলোচনা কৰিব লাগে

(৫) ঘাঁহ উঘলা আৰু প্ৰতিপালনকে ধৰি সকলোধৰণৰ বাসস্থান উন্নয়ন কামত ই ডি চি জড়িত হ'ব লাগে

নাৰ্ছাৰী উন্নয়ন পৰিকল্পনা ঃ

বনানিকৰণৰ বাহিৰে নাৰ্ছাৰী হৈছে জীৱন নিৰ্বাহৰ এক উৎকৃষ্ট পন্থা। ইয়াৰ বাবে ল'বলগীয়া পদক্ষেপ এনেধৰণৰ ঃ

১) পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিয়ে পুলি উৎপাদনৰ বাবে ০.২৫ হেক্টৰ নাৰ্ছাৰী স্থাপন কৰিব লাগে

২) প্ৰতিটো পুলি সমীপৰ সংমণ্ডলত ৫-৮ টকা দৰত আৰু তাতকৈও কিছু অধিক দৰত আন ঠাইত বিক্ৰী কৰিব পাৰে

৩) নাৰ্ছাৰীত ফলৰ গছ, গুৰুত্বপূৰ্ণ উদ্ভিদ আৰু ঔষধি গছৰ পুলি উৎপাদন কৰিব লাগে

জলাশয় সংৰক্ষণ পৰিকল্পনা ঃ

মথাউৰিৰ উত্তৰ আৰু দক্ষিণফালে কেইবাটাও জলাশয় আছে। এসময়ত এই জলাশয়সমূহ গঁড়, বনৰীয়া ম'হ আৰু হাতীৰ বাবে বিশেষভাৱে উপযুক্ত বাসস্থান আছিল। অৱশ্যে মানুহৰ হস্তক্ষেপ আৰু জৈৱিক কাৰণত ক্ৰমশঃ এই জলাশয়সমূহৰ পৰিৱেশ বিনষ্ট হয়।

মথাউৰিৰ দক্ষিণফালৰ জলাশয়সমূহ কোনো বাধা অবিহনে মানুহে অবৈজ্ঞানিক মৎস্য চিকাৰৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰি আহিছে। তেনেদৰে উত্তৰপাৰৰ জলাশয়সমূহত মাছধৰাৰ লগতে চৰণীয়া স্থান হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰি আহিছে। একেদৰে বছৰি বানপানীৰ ফলত জলাশয়সমূহ বালিয়ে পুতি পেলোৱাৰ ফলত ইয়াৰ জলধাৰণ

ক্ষমতা কমি আহিছে। আনহাতে, অভয়াৰণ্যখনৰ সীমামূৰীয়া অঞ্চলত মানুহে বসতিস্থান হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাৰ ফলত ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ বানপানী ৰোধ কৰিবলৈ কেইবাটাও মথাউৰি নিৰ্মাণ কৰা হৈছে। বানপানী মানুহৰ বাবে সৰ্বনাশী হ'লেও বন্যপ্ৰাণী আৰু অভয়াৰণ্যখনৰ বাবে এয়া আশীৰ্বাদস্বৰূপ। লাওখোৱাৰ পূব আৰু দক্ষিণৰ সীমামূৰীয়া গাঁৱৰ লোকসকলে অভয়াৰণ্যখনৰ 'প্ৰাকৃতিক সীমা' লেট্ৰিজান নৈ বেদখল কৰিছে। যাৰফলত কেইবাটাও প্ৰাকৃতিক পুখুৰীৰ সৃষ্টি হৈছে। কিন্তু লেট্ৰিজান আৰু বৰষুণৰ পানীৰ সোঁত অঞ্চলটোত বন্ধ হৈ পৰিছে। লাওখোৱা অভয়াৰণ্যৰ দক্ষিণ সীমাস্বৰূপ মূল লাওখোৱা সুঁতি সম্পূৰ্ণৰূপে বন্ধ হৈ পৰিছে। ইয়াৰ কাৰণ হৈছে ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ শান্তিবাৰী অঞ্চলত বান্ধ আৰু মথাউৰি নিৰ্মাণ। সেয়েহে জলাশয় সংৰক্ষণ, বেদখল উচ্ছেদ আৰু নদীসমূহৰ সোঁত পুনৰ আগৰ অৱস্থালৈ নিয়াটো জৰুৰী।

উক্ত নিৰীক্ষণ অনুসৰি জলাশয় সংৰক্ষণ (বন্যপ্ৰাণী সংৰক্ষণ আইন আৰু বিধি)ৰ বাবে তলত দিয়া পৰামৰ্শসমূহ আগবঢ়োৱা হ'ল—

(১) গ্ৰামাঞ্চলৰ জলাশয়সমূহৰ বালি নিষ্কাশণ কৰা
(২) গাঁৱৰ জলাশয়সমূহত স্থানীয় বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ মাছ পালন
(৩) ই ডি চিৰ দ্বাৰা নিয়মীয়াভাৱে মাছধৰা আৰু সকলো উপাৰ্জন ই ডি চিৰ একাউণ্টত জমা কৰা
(৪) সিঞ্চন জলসিঞ্চনৰ ব্যৱহাৰ
(৫) জৈৱিক সাৰৰ ব্যৱহাৰেৰে কম পানীত হোৱা খেতি কৰা
(৬) মথাউৰিৰ দক্ষিণপাৰৰ জলাশয়সমূহৰ খনন
(৭) অভয়াৰণ্যখনৰ গাঁৱৰ অঞ্চলৰ বাহিৰত ই ডি চিক মাছ ধৰিবলৈ অনুমতি দিব নালাগে। নিয়ম ভংগকাৰীক উচিত জৰিমনা বিহিব লাগে

বন্যপ্ৰাণী-মানুহৰ সংঘাত হ্ৰাস পৰিকল্পনা ঃ

হাতী, বনৰীয়া ম'হ, বনগাহৰি আৰু অন্যান্য জন্তুৰ আক্ৰমণ সচৰাচৰ ঘটনা। বন্যপ্ৰাণীৰ সৈতে হোৱা সংঘাতে মানুহৰ জীৱন আৰু সম্পত্তিৰ যথেষ্ট ক্ষতি কৰিছে। বন্যপ্ৰাণী-মানুহৰ সংঘাত নিৰাময় কৰাৰ বাবে গ্ৰহণ কৰিবলগীয়া পদক্ষেপসমূহ এনেধৰণৰ ঃ

(১) দলচ্যুত অথবা পথভ্ৰষ্ট বন্যপ্ৰাণীৰ ওপৰত দৃষ্টি ৰাখিবৰ বাবে বন বিভাগৰ দ্বাৰা টঙীঘৰ অথবা নিৰীক্ষণ টাৱাৰ স্থাপন কৰিব লাগে। এই টাৱাৰসমূহত নিৰীক্ষণৰ দায়িত্ব গাঁৱৰ লোকসকলক দিয়া উচিত
(২) ই ডি চিত বন্যপ্ৰাণীৰ আক্ৰমণ প্ৰতিৰোধ বাহিনী গঠন
(৩) এই বন্যপ্ৰাণী আক্ৰমণ প্ৰতিৰোধ বাহিনীক বিভাগৰ তৰফৰ পৰা নিয়মীয়াভাৱে টৰ্চ লাইট, চাৰ্জিং লাইট, ফটকা আৰু কেৰাচিন যোগান ধৰা উচিত
(৪) প্ৰতিৰোধ বাহিনীৰ কাৰ্যকলাপ ই ডি চিয়ে নিয়মীয়াভাৱে নিৰীক্ষণ কৰিব লাগে
(৫) সকলো প্ৰকাৰৰ খেতি নিয়মীয়াভাৱে বীমা কৰিব লাগিব
(৬) বাহিনীটোৰ সকলো সদস্যক প্ৰধান মন্ত্ৰী সুৰক্ষা বীমা যোজনাৰ অধীনত সামৰি ল'ব লাগে
(৭) বন বিভাগে ক্ষতিপূৰণৰ অনুদান অধিক বৃদ্ধি কৰিব লাগে
(৮) ক্ষতিপূৰণৰ ধন ক্ষতিগ্ৰস্ত পৰিয়ালসমূহক সহজ পদ্ধতিৰে মোকলাই দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে যাতে তেওঁলোকে দীৰ্ঘদিন অপেক্ষা কৰিব নালাগে
(৯) ক্ষয়-ক্ষতি হোৱা বুলি নিশ্চিত কৰাৰ বাবে ই ডি চিৰ সভাপতিয়ে প্ৰদান কৰা প্ৰমাণ-পত্ৰয়ে যথাযোগ্য বিবেচনা কৰিব লাগে

চৰণীয়া স্থানৰ পৰিকল্পনা ঃ

লাওখোৱা বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য গৰু-ম'হ চৰোৱাৰ বাবে উচ্চ হাৰত প্ৰভাৱান্বিত হৈ আহিছে। ইয়াক নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে ল'বলগীয়া পদক্ষেপসমূহ এনেধৰণৰ—

* গৰু-ম'হ চৰোৱা কাৰ্য নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে ই ডি চিয়ে কিছুমান প্ৰক্ৰিয়া গ্ৰহণ কৰা উচিত। উদাহৰণস্বৰূপে চৰাবলৈ নিয়া গৰু-ম'হৰ সংখ্যা নিৰ্ধাৰণ অথবা বন সংৰক্ষণৰ নিয়ম অনুসৰি বিশেষ অঞ্চল চৰণীয়া স্থান হিচাপে ঘোষণা কৰিব পাৰে।
* উচ্চ উৎপাদনক্ষম গৰু-ম'হৰ প্ৰজাতি স্থানান্তৰণৰ জৰিয়তে ক্ৰমশঃ বৰ্তমান থকা গৰু-ম'হৰ সংখ্যা হ্ৰাস কৰিব পাৰি। ইয়াৰ বাবে যথোপযুক্ত আঁচনি গ্ৰহণ কৰিব লাগিব। যেনে উচ্চ উৎপাদনক্ষম গৰু-ম'হৰ বিক্ৰেতাক উচিত ক্ষতিপূৰণ দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগিব।
* ই ডি চিয়ে বৃহৎসংখ্যক গৰু-ম'হ পালন কৰা পৰিয়ালৰ ওপৰত বিত্তীয় নিৰুৎসাহজনক ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব লাগে। উদাহৰণস্বৰূপে অভয়াৰণ্যৰ ভিতৰত গৰু-ম'হ চৰোৱাৰ বিনিময়ত মূল্য নিৰ্ধাৰণ কৰিব পাৰে।
* খাদ্য যোগান ব্যৱস্থা গঢ়াৰ ক্ষেত্ৰত বন বিভাগে পৃষ্ঠপোষকতা কৰিব পাৰে।
* উচ্চ দুগ্ধ উৎপাদন ক্ষমতাসম্পন্ন গৰু পালনেৰে ই ডি চিয়ে দুগ্ধ বিকাশ কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰিব পাৰে।
* প্ৰতিবছৰে গৰু-ম'হ চৰোৱা কাৰ্য নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে ই ডি চিয়ে সচেতনতামূলক আঁচনি গ্ৰহণ কৰিব লাগে।
* সকলো গৰু-ম'হকে টীকাকৰণ কৰিব লাগে আৰু ই ডি চিয়ে ইয়াৰ নিৰীক্ষণ কৰিব লাগে। টীকাকৰণ নকৰা জন্তুক অভয়াৰণ্যখনত চৰাবলৈ অনুমতি দিব নালাগে।
* তথ্য, যোগাযোগ আৰু প্ৰযুক্তি (আই চি টি)ৰ জৰিয়তে চৰণীয়া পথাৰৰ প্ৰকাৰ অধ্যয়ন কৰি শুদ্ধ পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিব পাৰি।

পৰিৱেশ-পৰ্যটন পৰিকল্পনা

বৰ্তমান লাওখোৱা অবয়াৰণ্যত বন্যপ্ৰাণীৰ সংখ্যা যথেষ্ট কম হোৱা বাবে অভয়াৰণ্যখনত বন্যপ্ৰাণী পৰ্যটনৰ সম্ভাৱনীয়তা যথেষ্ট কম। অৱশ্যে বন বিভাগে শেহতীয়াভাৱে গ্ৰহণ কৰা বন্যপ্ৰাণী স্থানান্তৰকৰণ আঁচনিৰ জৰিয়তে আৰু আৱাসীসকলৰ সুৰক্ষাৰ জৰিয়তে অহা পাঁচ বছৰত অভয়াৰণ্যখনত পৰ্যটনৰ সম্ভাৱনীয়তা গঢ়ি তুলিব পাৰি। বৰ্তমান ইয়াত পৰ্যটন আন্তঃগাঁথনি অত্যন্ত শোচনীয়। পৰিৱেশ-পৰ্যটনৰ বাবে গ্ৰহণ কৰিবলগীয়া পদক্ষেপসমূহ এনেধৰণৰ—

১। লাওখোৱাত শিক্ষামূলক পৰ্যটনৰ বৃহৎ সম্ভাৱনীয়তা আছে। বন বিভাগে ইয়াৰ বাবে প্ৰচাৰ চলোৱা উচিত।
২। ই ডি চি সদস্যসকলৰ ঘৰত পৰ্যটক থকাৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ বাবে এতিয়াৰে পৰা পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা উচিত।
৩। গাঁওখনৰ সম্প্ৰদায়সমূহৰ ঘৰত পৰ্যটক থকাৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ বাবে বিভাগে পুঁজি যোগান ধৰিব লাগে।
৪। বন বিভাগ আৰু স্থানীয় সম্প্ৰদায়ৰ সহযোগত পৰিৱেশ-পৰ্যটন পথ সৃষ্টি কৰিব লাগে।
৫। এই পৰিৱেশ-পৰ্যটন পথসমূহ বন বিভাগে প্ৰচাৰ কৰা উচিত।
৬। পৰ্যটন আৰু বিদেশী ভাষাত স্থানীয় পৰ্যটক সহায়ক (টুৰিষ্ট গাইড)ক প্ৰশিক্ষণ দিয়া উচিত।
৭। বাণিজ্যিক পৰ্যটন বন্ধ কৰিব লাগে।
৮। অভয়াৰণ্য দৰ্শনৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিবলগীয়া বাহনসমূহ ই ডি চি অথবা বন বিভাগৰ মালিকনাধীন হ'ব লাগে।

১০) প্ৰয়োগৰ কৌশল, সময়সীমা আৰু বাজেট

১০.১.১ নিয়ম আৰু দায়বদ্ধতা

তিনিটা উপ-পৰিকল্পনা ক্ৰমে জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা, গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাবে নিয়ম আৰু দায়বদ্ধতা প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। প্ৰত্যেকটো উপ-পৰিকল্পনাৰ বাবে পৃথক পৃথককৈ প্ৰস্তুত কৰা নিয়ম আৰু দায়বদ্ধতা তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা

অংশীদাৰ	পৰিকল্পনা	কৰ্মশক্তি	প্ৰশিক্ষণ	পুঁজি	উৎপাদন আৰু মূল্য সংযোজন	মাৰ্কেটিং	এম এণ্ড ই
ই ডি চি	✓	✓			✓	✓	✓
এন জি অ'	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
দক্ষতা সংস্থা	✓	✓	✓		✓		
বন বিভাগ	✓	✓		✓		✓	✓
সংশ্লিষ্ট বিভাগ	✓	✓		✓			✓

গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা

অংশীদাৰ	ই ডি চি	বনবিভাগ	সংশ্লিষ্ট বিভাগ	এন জি অ'	প্ৰশিক্ষণ প্ৰতিষ্ঠা	ভাৰত চৰকাৰ/সেনা
সৌৰশক্তি	✓	✓	✓	✓		✓
সৌৰ, হাইব্ৰীড ষ্ট্ৰীট লাইট	✓	✓	✓	✓		✓
সিঞ্চন জলসিঞ্চন	✓	✓	✓			
ৰন্ধন গেছ	✓	✓		✓		✓
পাৱাৰ পাম্প	✓	✓	✓	✓		✓
প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰ	✓	✓		✓	✓	✓
সামূহিক সভাঘৰ আৰু ই ডি চি কাৰ্যালয়	✓	✓				
পথ	✓	✓	✓			
জল আৰু জলাশয়	✓	✓	✓	✓		✓
বিদ্যালয়	✓	✓				
স্বাস্থ আন্তঃগাঁথনি	✓	✓	✓	✓	✓	✓
জীৱিকা কৃষি/ কেঁচু সাৰ	✓	✓	✓	✓	✓	✓

বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা

অংশীদাৰ	ই ডি চি	বন বিভাগ	সংশ্লিষ্ট বিভাগ	এন জি অ’	প্ৰশিক্ষণ প্ৰতিষ্ঠান	জিলা প্ৰশাসন
বন সুৰক্ষা	✓	✓		✓		
বন্যপ্ৰাণী সুৰক্ষা	✓	✓		✓	✓	
বাসস্থান উন্নয়ন	✓	✓		✓		
নাৰ্ছাৰী বিকাশ	✓	✓		✓	✓	
জলাশয় সংৰক্ষণ	✓	✓		✓		✓
বন্যপ্ৰাণী-মানুহ সংঘাত	✓	✓		✓		
চৰণীয়া স্থান নিয়ন্ত্ৰণ	✓	✓	✓	✓		
পৰিৱেশ-পৰ্যটন	✓	✓	✓			

১০.২ বিত্ত আৰু বাজেট

তিনিটা উপ-পৰিকল্পনা জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা, গাঁও পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাৰ্ষিক প্ৰয়োজন অনুসৰি সূক্ষ্ম পৰিকল্পনাৰ বাজেট প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।

একত্ৰীকৰণ তালিকা তলত উল্লেখ কৰণ হ’ল—

ক্ৰমিক নং	পৰিকল্পনা	মুঠ ধন (টকাত)	মন্তব্য
১	জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা		
২	গ্ৰাম্য উন্নয়ন পৰিকল্পনা		
৩	বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা		
	মুঠ		

জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা

ক্ৰমিক নং	কামৰ বিৱৰণ	মুঠ ধনৰাশি (টকাত)	মন্তব্য
১	দক্ষতা বিকাশ আৰু প্ৰশিক্ষণ		
২	দুগ্ধ পালন		
৩	মসৎ পালন, হাঁহ-কুকুৰা পালন		
৪	কম্পিউটাৰ		
৫	বাণিজ্য আৰু ব্যৱসায়		
৬	হস্তশিল্প		
৭	যন্ত্ৰপাতি		
৮	মূল্য সংযোজন আৰু প্ৰমাণ-পত্ৰকৰণ		
৯	পেকিজিং আৰু মাৰ্কেটিং		
১০	প্ৰশিক্ষণমূলক ভ্ৰমণ		
১১	আত্মসহায়ক গোট, যুটীয়া দায়বদ্ধ গোট গঠন আৰু জমা		
১২	গ্ৰিল উদ্যোগ		
১৩	আইচক্ৰীম কাৰখানা		
১৪	চুপাৰি উদ্যোগৰ বিকাশ		
	মুঠ		

বাৰ্ষিক গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা

ক্ৰমিক নং	কামৰ বিৱৰণ	মুঠ ধনৰাশি (টকাত)	মন্তব্য
১	সৌৰশক্তি		
২	সৌৰ, হাইব্ৰীড ষ্ট্ৰীটলাইট		
৩	জলসিঞ্চন		
৪	ৰন্ধন গেছ		
৫	পাৱাৰ পাম্প		
৬	প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰ		
৭	সামূহিক সভাঘৰ আৰু ই ডি চি কাৰ্যালয়		
৮	বিদ্যালয়		
৯	স্বাস্থ্যৰ আন্তঃগাঁথনি		
১০	জৈৱিক কৃষি, কেঁচুসাৰ		
	মুঠ		

বাৰ্ষিক বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা

ক্ৰমিক নং	কামৰ বিৱৰণ	মুঠ ধনৰাশি (টকাত)	মন্তব্য
১	০.২৫ হেক্টৰ নাৰ্ছাৰী		
২	৫০-১০০ হেক্টৰ কাঠখৰি ৰোপণ		
৩	ই ডি চিৰ পাঁচজন যুবকৰ স্থানীয় সুৰক্ষা বাহিনীত খৰচ (দৰমহা গাঁথনি) ২৮০ টকা প্ৰতিদিনে ৫জনক বছৰৰ ৩৬৫ দিন	৫,১১,০০০.০০	
৪	ইউনিফৰ্ম (পোছাক) আৰু যন্ত্ৰপাতিৰ ব্যয়	৬০,০০০.০০	
৫	স্থানীয় সুৰক্ষা বাহিনীৰ প্ৰশিক্ষণ	৫,০০০.০০	
৬	জলাশয়সমূহৰ খনন	৫,০০,০০০.০০	
৭	বন্যপ্ৰাণী আক্ৰমণ প্ৰতিৰোধ বাহিনী	৫,০০০.০০	
৮	টঙীঘৰ নিৰ্মাণ (সাময়িক)	৫০,০০০.০০	
৯	কৃষি বীমা	১,০০,০০০.০০	
১০	জীৱন বীমা	২,০০,০০০.০০	
১১	পশুধন বীমা	৫০,০০০.০০	
	মুঠ		

১০.৩ কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা আৰু কৌশল ঃ

ক্ষুদ্র পৰিকল্পনাৰ লক্ষ্যত উপনীত হোৱাৰ বাবে তিনিওটা উপ-পৰিকল্পনা মূলতঃ গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা, বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ কিছুমান হ্ৰস্বকালীন আৰু দীৰ্ঘকালীন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা কৌশল থাকিব লাগিব। হ্ৰস্বকালীন কৌশল ০-৫ বছৰৰ বাবে আৰু দীৰ্ঘকালীন কৌশল ৫-১০ বছৰৰ বাবে গ্ৰহণ কৰিব লাগে।

জীৱিকা উন্নয়ন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা ঃ

জীৱিকা কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা তিনিটা ভাগত ভগাব পাৰি— দক্ষতা, উৎপাদন আৰু বিপণন-মূল্য সংযোজন। ৰাইজৰ বাবে প্ৰথমে অতিশয় দৰকাৰী দক্ষতা। দক্ষতাৰ প্ৰয়োজন মূল পৰ্যায় আৰু অগ্ৰগতি পৰ্যায় হিচাপে চাব পাৰি। এবাৰ বাণিজ্য আৰু দক্ষতাৰ প্ৰয়োজন পূৰণ হোৱাৰ পাছত পুৰুষ-মহিলাসকলোৰে বাবে পৰ্যায়ক্ৰমে মূল দক্ষতা এবছৰৰ ভিতৰত প্ৰদান কৰিব লাগে। এই সময়ছোৱাত কিছু প্ৰশিক্ষাৰ্থীয়ে উৎপাদন আৰম্ভ কৰিব পাৰে। গুণগত মান আৰু মূল্যৰ ক্ষেত্ৰত উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বজাৰযোগ্য মূল্যায়ন আৰু ব্ৰেণ্ড সৃষ্টি কৰিবৰ বাবে উৎপাদিত সামগ্ৰীসমূহ উপলব্ধ বজাৰলৈ নিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

গাঁও উন্নয়ন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা ঃ

গাঁও উন্নয়ন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনাক হ্ৰস্বকালীন আৰু দীৰ্ঘকালীন দুভাগত ভগাব পাৰি। হ্ৰস্বকালীন পদক্ষেপত সৌৰ বিদ্যুতৰ ব্যৱস্থা, এল পি জি সংযোগ, ৰাজহুৱা সভাঘৰ আৰু প্ৰশিক্ষণ গৃহ নিৰ্মাণ, পানী, অনাময় ব্যৱস্থাৰ উপলব্ধতা আদিক সামৰি ল'ব লাগে। কৃষি উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে জলসিঞ্চন, শক্তিচালিত পাম্প আদি সঁজুলিৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

বন উন্নয়ন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা ঃ

বন উন্নয়ন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা হ্ৰস্বকালীন পৰিকল্পনা আৰু দীৰ্ঘকালীন পৰিকল্পনাৰে গঠিত। হ্ৰস্বকালীন পৰিকল্পনাৰ ভিতৰত বন সুৰক্ষা স্কোৱাডৰ গঠন আৰু সুৰক্ষা, নাৰ্ছাৰী উন্নয়ন, জলাশয়ৰ পৰা বালি আঁতৰ কৰা, বন্যপ্ৰাণীৰ উপদ্ৰৱ প্ৰতিৰোধী স্কোৱাড, টঙীঘৰ নিৰ্মাণ আৰু খৰিৰ বাবে গছ ৰোপণ আদি অন্তৰ্ভুক্ত। দীৰ্ঘকালীন পৰিকল্পনাৰ ভিতৰত বৃক্ষৰোপণ, শস্যৰ উন্নতি আৰু বাসস্থান উন্নতি সামৰি লোৱা হৈছে।

১০.৪ প্ৰতিষ্ঠান নিৰ্মাণ, নেটৱৰ্কিং আৰু অংশীদাৰিত্ব

পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি (ই ডি চি) ঃ আন্তঃগাঁথনিৰ সম্পদ সৃষ্টি আৰু গাঁও আৰু বনভূমি উন্নয়নৰ কাৰণে সমল কেন্দ্ৰ হিচাপে ই ডি চিক গঢ়ি তুলিব লাগিব। প্ৰস্তাৱিত ই ডি চি কাৰ্যালয়ত ৰাজহুৱা সভাগৃহৰ লগতে আধুনিক সা-সুবিধা যেনে কম্পিউটাৰ, টিভি, জেনেৰেটৰ আদি থাকিব লাগিব। কম্পিউটাৰ ব্যৱহাৰ, তথ্য/হিচাপ ৰখা আৰু আপডেট কৰা আদি কামৰ বাবে প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচীৰ জৰিয়তে ই ডি চি সদস্যসকলৰ দক্ষতা বৃদ্ধি কৰিব লাগে। ই ডি চি কাৰ্যালয়টো সমল কেন্দ্ৰ আৰু প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰলৈ উন্নত কৰিব লাগে। ই ডি চিৰ সদস্যসকলৰ নেটৱৰ্কিং দক্ষতা উন্নত কৰা আৰু চৰকাৰী আঁচনি সন্দৰ্ভত সজাগতা গঢ়াৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ লগতে অংশীদাৰিত্বৰ বিষয়ে তথ্য প্ৰদান কৰিব লাগে।

পৰিশিষ্ট তালিকা

পৰিশিষ্ট নম্বৰ	শিৰোনাম
i (ক)	পৰিৰেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ ভাৰতৰ মানচিত্ৰত অৱস্থিতি
i (খ)	পাম কালিয়াডিঙা পৰিৰেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ অৱস্থিতি মানচিত্ৰ
ii	পৰিৰেশ-উন্নয়ন সমিতিলৈ যাব পৰা ব্যৱস্থা
iii (ক)	পৰিৰেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ পঞ্জীয়ন প্ৰমাণ-পত্ৰ
iii (খ)	বুজাবুজিৰ চুক্তি/প্ৰস্তাৱৰ প্ৰতিলিপি
iv	পাম কালিয়াডিঙাৰ কাৰ্যকৰী সদস্য
v	পাম কালিয়াডিঙা পৰিৰেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ কাৰ্যকৰী সদস্যৰ দলীয় ফটো
vi	পি আৰ এ আৰু এফ জি ডিৰ সময়ত উপস্থিত সদস্যৰ তালিকা (স্বাক্ষৰ তালিকা)
vii (ক)	পাম কালিয়াডিঙা পৰিৰেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ পি আৰ এ- সম্প্ৰদায় আৰু সম্পদৰ মানচিত্ৰ
vii (খ)	পাম কালিয়াডিঙা পৰিৰেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ পি আৰ এ-দুৰ্যোগ মানচিত্ৰ
vii (গ)	পাম কালিয়াডিঙাৰ ভেন ডায়েগ্ৰাম
viii	পাম কালিয়াডিঙা পৰিৰেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী
ix (ক)	পাম কালিয়াডিঙা প্ৰশিক্ষণ তালিকা (প্ৰস্তাৱিত)
ix (খ)	চিলাইৰ প্ৰশিক্ষণ তালিকা (চলিত)
x	আলোকচিত্ৰ
xi	জি পি এছ স্থানাংক
xii	এছ ডি পি প্ৰতিবেদন

পৰিশেষ — I (ক)

ভাৰতৰ মানচিত্ৰত ই ডি চিৰ অৱস্থান

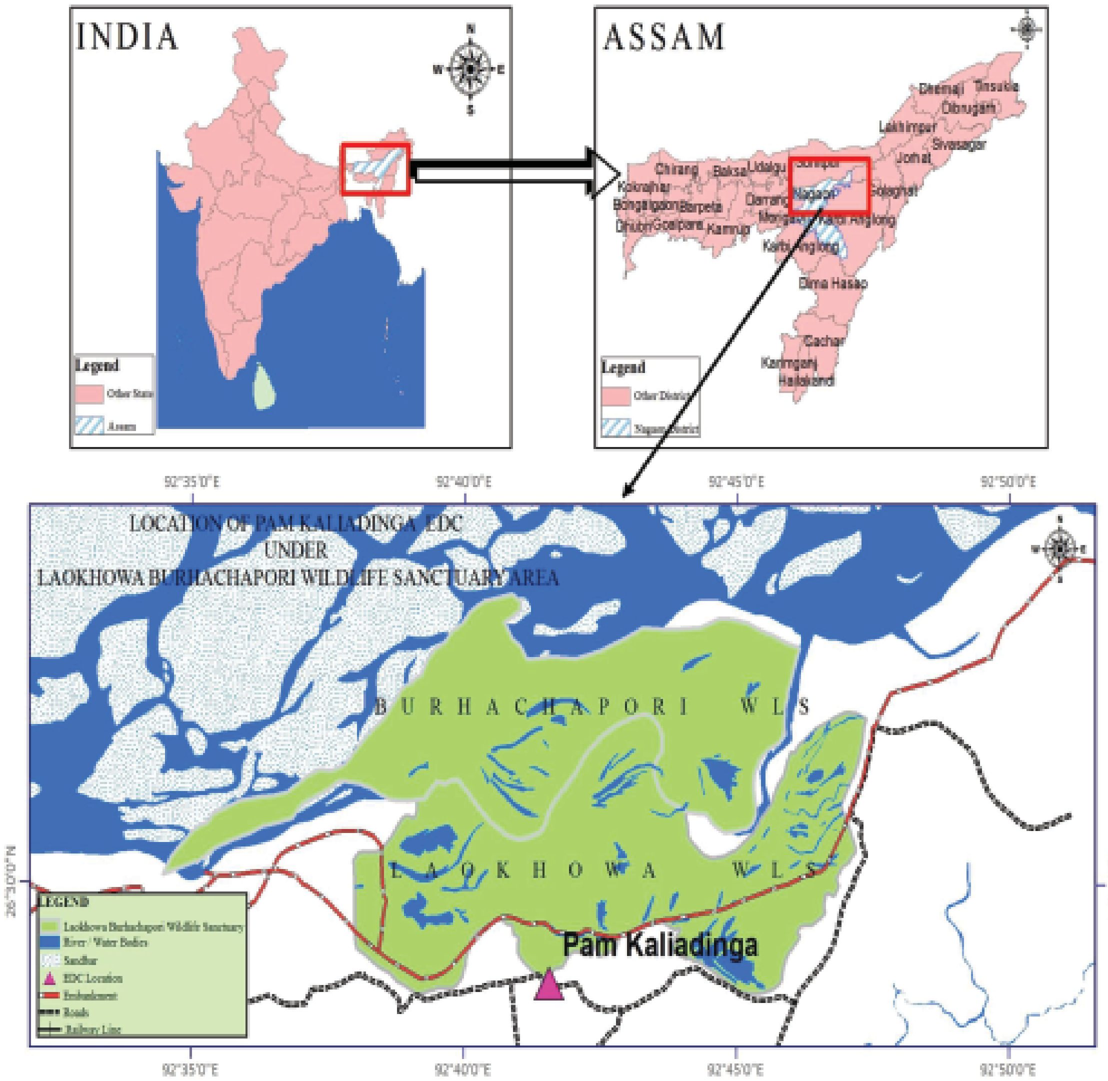

পৰিশেষ— I (খ)

পাম কালিয়াডিঙা পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ অৱস্থান মানচিত্ৰ

লাওখোৱা বুঢ়াচাপৰি বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্যৰ ই ডি চিৰ অৱস্থান

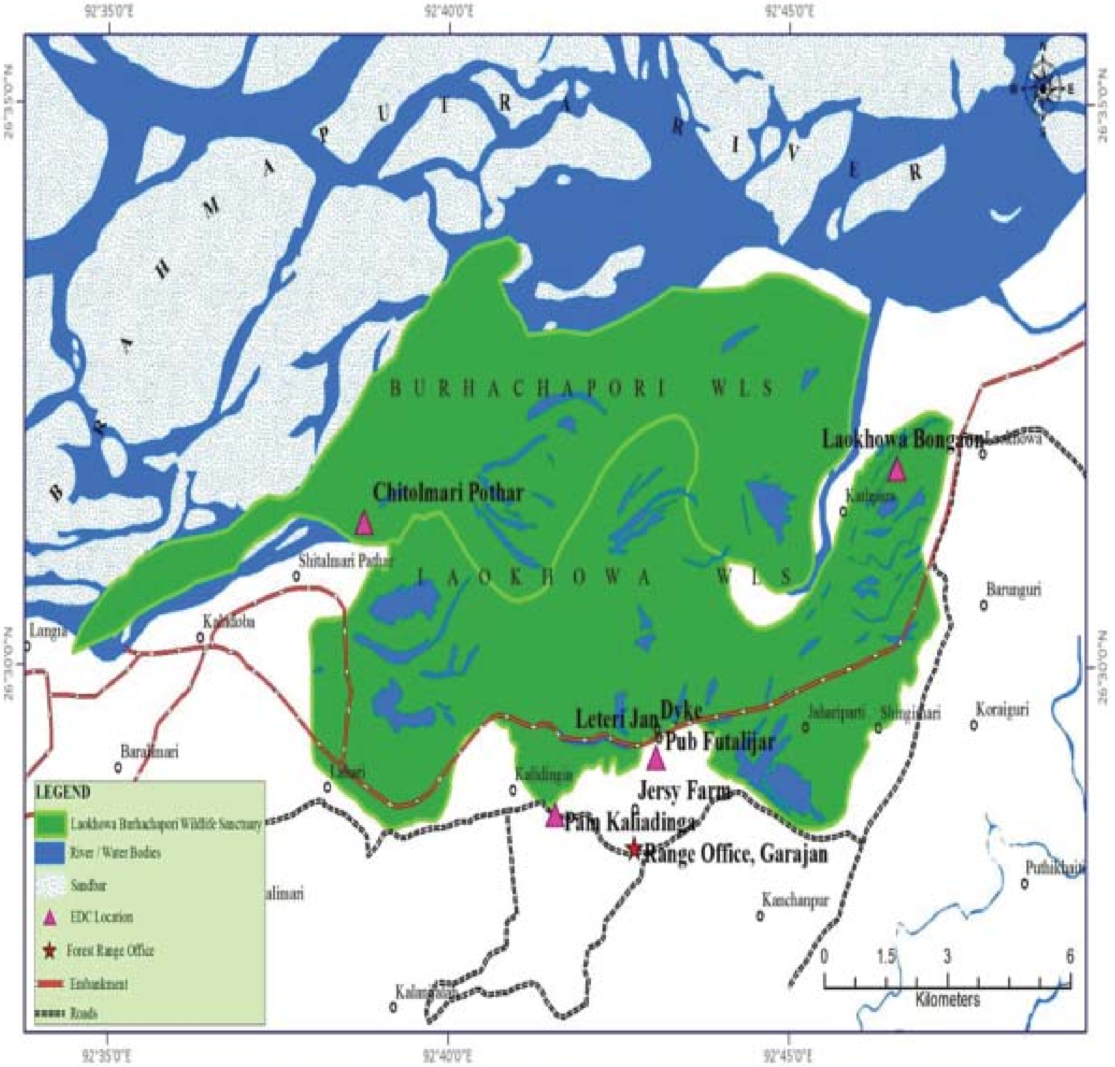

পৰিশেষ — II

পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ পথ

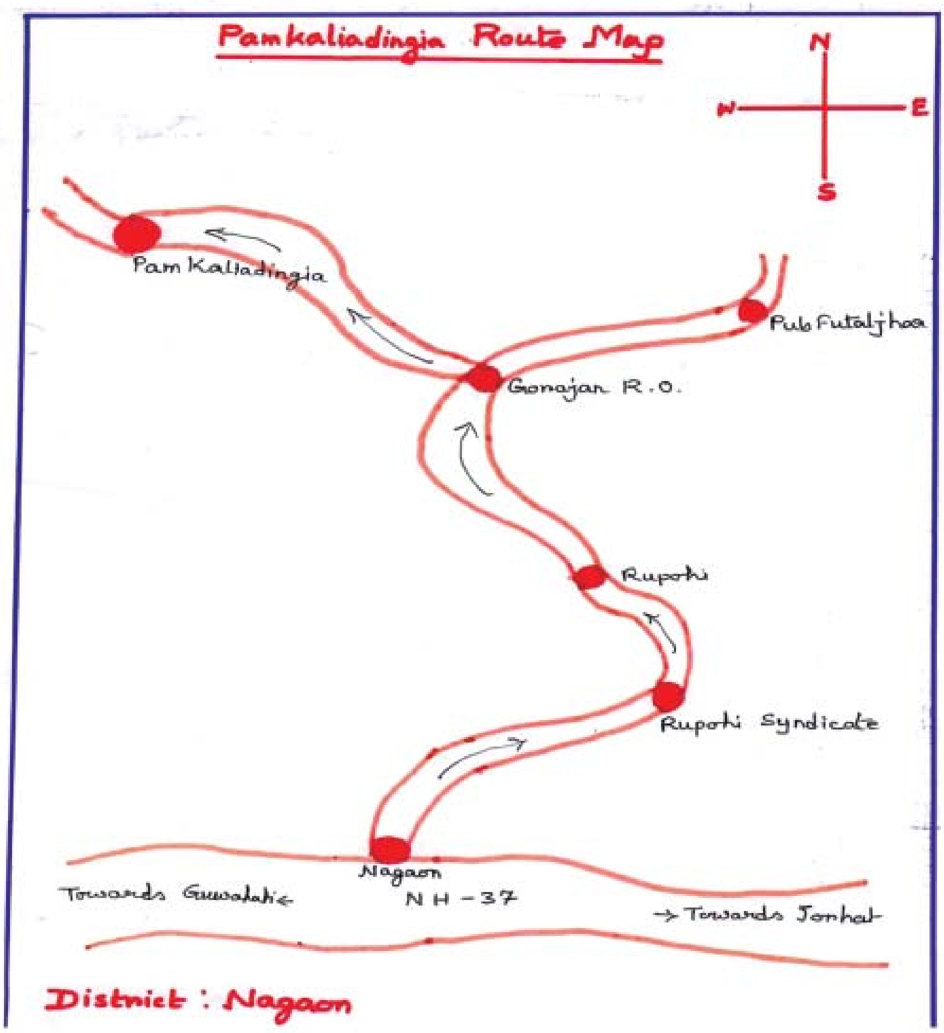

পৰিশেষ— II (ক)
পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ পঞ্জীয়ন প্ৰমাণ-পত্ৰ

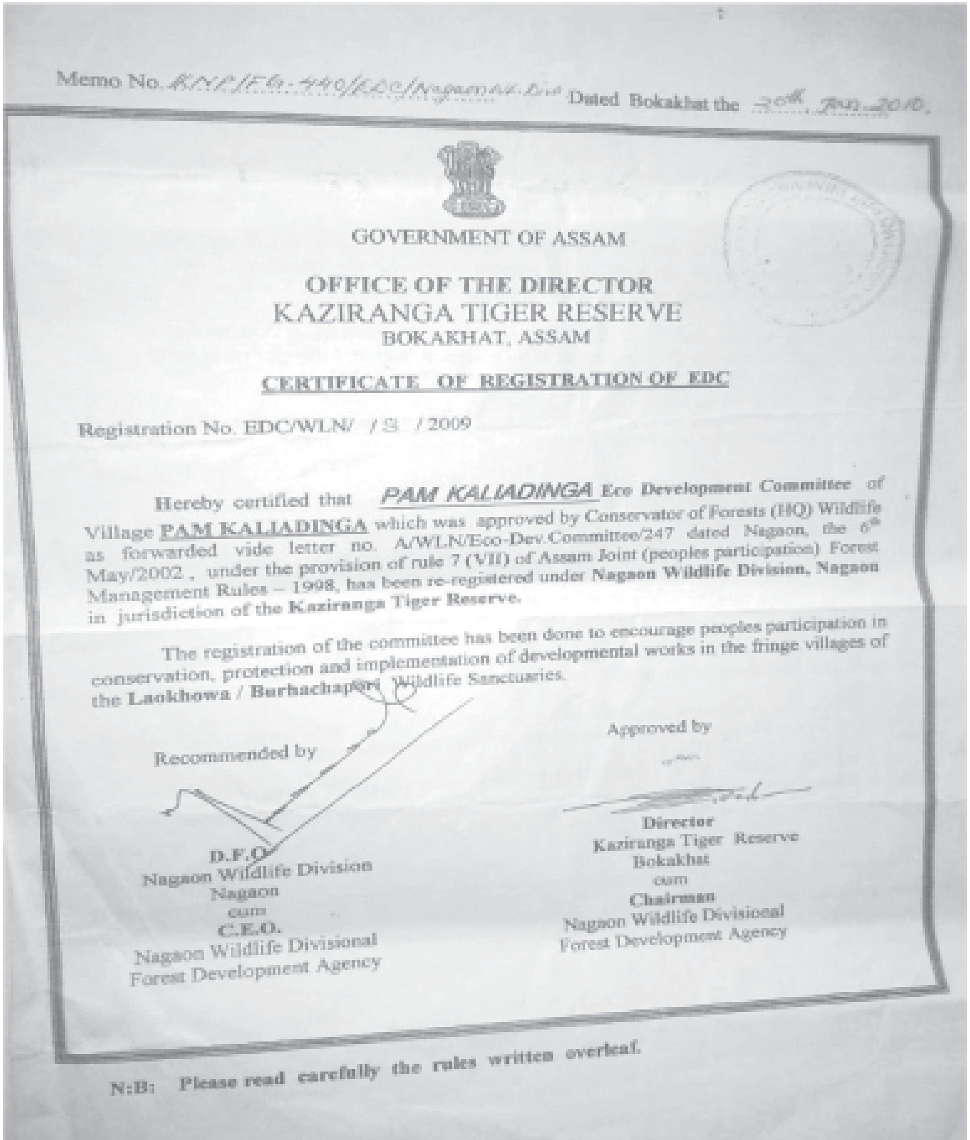

Memo No. KNP/FG-440/EDC/Nagaon WL Div Dated Bokakhat the 20th Jan 2010.

GOVERNMENT OF ASSAM

OFFICE OF THE DIRECTOR
KAZIRANGA TIGER RESERVE
BOKAKHAT, ASSAM

CERTIFICATE OF REGISTRATION OF EDC

Registration No. EDC/WLN/ / 3 / 2009

Hereby certified that *PAM KALIADINGA* **Eco Development Committee** of Village PAM KALIADINGA which was approved by Conservator of Forests (HQ) Wildlife as forwarded vide letter no. A/WLN/Eco-Dev.Committee/247 dated Nagaon, the 6th May/2002, under the provision of rule 7 (VII) of Assam Joint (peoples participation) Forest Management Rules – 1998, has been re-registered under **Nagaon Wildlife Division, Nagaon** in jurisdiction of the **Kaziranga Tiger Reserve.**

The registration of the committee has been done to encourage peoples participation in conservation, protection and implementation of developmental works in the fringe villages of the **Laokhowa / Burhachapori** Wildlife Sanctuaries.

Recommended by

D.F.O.
Nagaon Wildlife Division
Nagaon
cum
C.E.O.
Nagaon Wildlife Divisional
Forest Development Agency

Approved by

Director
Kaziranga Tiger Reserve
Bokakhat
cum
Chairman
Nagaon Wildlife Divisional
Forest Development Agency

N:B: Please read carefully the rules written overleaf.

পৰিশেষ— III (খ)
বুজাবুজিৰ চুক্তি/প্ৰস্তাৱৰ প্ৰতিলিপি

সাধাৰণ সভাৰ কাৰ্যবিৱৰণী

সময়ঃ-

আজি ইংৰাজী .... তাৰিখে .... ই ডি ছিৰ কাৰ্যকৰী নিৰ্বাচনৰ বাবে এখনি সাধাৰণ সভা আহ্বান কৰা হয়। সভাখন আহ্বান কৰে .... দেৱে।

ই ডি ছিৰ সভাপতি শ্ৰীযুত ....ৰ উপস্থিতিত আজিৰ সভাৰ কাম নিয়াৰীকৈ চলাবলৈ শ্ৰীযুত ....ক চেয়াৰপাৰ্চন হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰে। তেওঁৰ নামটো প্ৰস্তাৱ শ্ৰীযুত ....দেৱে আৰু সমৰ্থন কৰে .... দেৱে।

চেয়াৰপাৰ্চনৰ আসন গ্ৰহণৰ পাছত সভাৰ উদ্দেশ্য ব্যাখ্যা কৰে সদস্য সচিব/আহ্বায়ক ....দেৱে।

উদ্দেশ্য ব্যাখ্যা কৰি সদস্য সচিবে কয় যে ই ডি ছি সমূহক অধিক সক্ৰিয় কৰি তুলিবলৈ নতুন নিৰ্দেশনা অনুযায়ী কিছু কাৰ্যবাহী সদস্য নিৰ্বাচনৰ তালিকাত অন্তৰ্ভুক্ত কৰি সমিতি সমূহ গতিশীল কৰাটো এই সভাৰ মূল উদ্দেশ্য। লগতে বিগত দিনবোৰত সমিতিৰ কাম-কাজ আৰু আগন্তুক দিনত সমিতিৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

চিনাকী পৰ্ব সমাপন হোৱাৰ পাছত সভাৰ চেয়াৰপাৰ্চনে ইতিমধ্যে নিৰ্বাচিত সভাপতি পদটোৰ উপৰি উপ-সভাপতি এজন আৰু (৬) ছয়জন কাৰ্যবাহী সদস্য নিৰ্বাচন প্ৰক্ৰিয়া আৰম্ভ কৰিবলৈ পৰামৰ্শ দিয়াত তলত উল্লিখিত ব্যক্তি সকলক নিৰ্বাচিত কৰা হয়। চৰকাৰী গাঁওবুঢ়া আৰু পঞ্চায়তৰ নিৰ্বাচিত স্থানীয় এজন প্ৰতিনিধি সমিতিৰ এক্স অফিচিঅ' সদস্য হয়, সেয়ে তালিকাত তেওঁলোকৰ নাম সংযোজিত কৰা হয়।

	সম্পূৰ্ণ নাম	প্ৰস্তাৱক	সমৰ্থক
উপ-সভাপতি-(এজন)--	মোঃ [illegible]	মোঃ [illegible]	মোঃ [illegible]
কাৰ্যবাহী সদস্য (১)--	[illegible]	মোঃ [illegible]	মোঃ [illegible]
কাৰ্যবাহী সদস্য (২)--	[illegible]	মোঃ [illegible]	মোঃ [illegible]
কাৰ্যবাহী সদস্য (৩)--	[illegible]	মোঃ [illegible]	মোঃ [illegible]
কাৰ্যবাহী সদস্য (৪)--	[illegible]	মোঃ [illegible]	মোঃ [illegible]
কাৰ্যবাহী সদস্য (৫)--	মোছাঃ [illegible]	মোছাঃ [illegible]	মোছাঃ [illegible]
কাৰ্যবাহী সদস্য (৬)--	মোছাঃ [illegible]	মোছাঃ [illegible]	মোছাঃ [illegible]
চৰকাৰী গাঁওবুঢ়া ---	মোঃ [illegible]		
পঞ্চায়ত প্ৰতিনিধি ---	মোঃ [illegible]		

[illegible]

সভাৰ চেয়াৰপাৰ্চনৰ চহী

উপস্থিত সভ্যাৰ তালিকা

.... ই,ডি,ছিৰ সাধাৰণ সভা

তাৰিখঃ-

স্থানঃ-

ক্ৰমিক নং------------ সমপূৰ্ণ নাম--চহী/টিপ চহী-------------

(১) মোঃ [illegible]

(২) মোঃ [illegible] (আমটৰ)

(৩) Md. Almaz Ali

(৪) মোঃ আঃ [illegible]

(৫) মোঃ [illegible] আলী

(৬) মোঃ [illegible] আলী

(৭) Md. Haraz Ali

(৮) Md. Zakir Hussain

(৯) Miss. Aminna Begum

(১০) Miss. Jusnara Begum.

(১১) মোঃ মোঃ [illegible]

(১২) মোঃ বাইক [illegible]

মোঃ জালাল উদ্দিন

(১৩)

(১৪) মোঃ আব্দুল [illegible]

(১৫) মোঃ [illegible] হুসেইন

(১৬) Md. Aibul Islam

(১৭) মোঃ [illegible] ইছলাম

(১৮) মোঃ আবু [illegible]

সদস্য সচিবৰ চহী

সভাৰ চেয়াৰপাৰ্চনৰ চহী

মোঃ ইয়াকুব আলী (মুন্সী)

Contd……..

[illegible]

[illegible]

২১। মোঃ চান মিয়া

২২। " হাবিবুর রহমান

২৩। " মোঃ [illegible]

২৪। " [illegible] আলী -

২৫। মো: [illegible]

২৬। Md. Rofiqul Islam

২৭। " [illegible]

২৮। " মোঃ [illegible]

২৯। মো: [illegible]

৩০। মো: [illegible]

৩১। মোঃ [illegible]

৩২। মোঃ কবির [illegible]

৩৩। [illegible]

৩৪। মোছাঃ [illegible] বেগম

৩৫। Miss [illegible] Begum.

৩৬। মোছাঃ [illegible] বেগম।

৩৭। মো: [illegible] বেগম

৩৮। মো: [illegible] হক

৩৯। মো: [illegible]

৪০। মো: আলী -

গ্রাম সভাপতির [illegible]

পৰিশেষ— IV
পাম কালিয়াডিঙা পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ কাৰ্যকৰী সদস্য

পৰিশেষ— V

পি আৰ এ আৰু এফ জি ডিৰ সময়ত উপস্থিত সদস্যৰ তালিকা

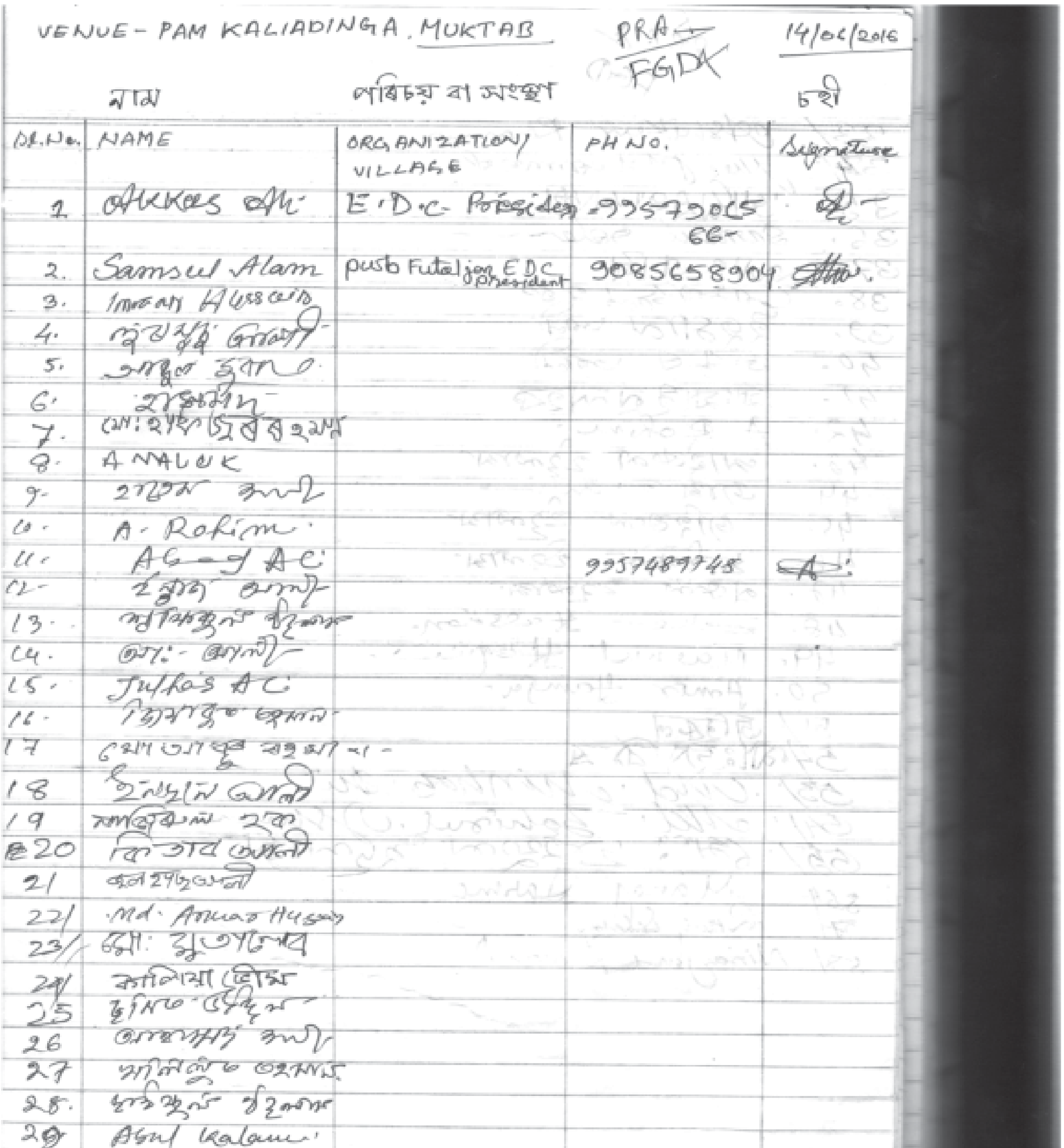

VENUE- PAM KALIADINGA. MUKTAB PRA / FGD 14/06/2016

Sl. No.	NAME (নাম)	ORGANIZATION/ VILLAGE (পৰিচয় বা সংস্থা)	PH NO.	Signature (চহী)
1	Akkas Ali	E.D.C. President	99579065 66	[illegible]
2.	Samsul Alam	pub Futaljan EDC President	9085658904	[illegible]
3.	Imran Hussain			
4.	[illegible]			
5.	[illegible]			
6.	[illegible]			
7.	[illegible]			
8.	A MALUK			
9.	[illegible]			
10.	A. Rokim.			
11.	[illegible] AC		9957489748	[illegible]
12.	[illegible]			
13.	[illegible]			
14.	মোঃ আলী			
15.	Julkas AC			
16.	[illegible]			
17	[illegible]			
18	[illegible]			
19	[illegible]			
20	কিতাব আলী			
21	[illegible]			
22/	Md. Anwar Hussain			
23/	[illegible]			
24/	[illegible]			
25	[illegible]			
26	[illegible]			
27	[illegible]			
28.	[illegible]			
29	Abul Kalam			

PRA &
FGD

33/ Ashikur Rhaman
34/ Nur Mohammed
35 [illegible]
36. Samsul Islam
37. আঃ [illegible]
38. [illegible]
39. [illegible] আলী
40. [illegible] আলী
41. মোঃ [illegible] হক
42. A. Rohim.
43. [illegible] ইসলাম
44. [illegible] আলী
45. [illegible] ইসলাম
46. [illegible] ইসলাম
47. [illegible] ইসলাম
48. Zaker Hassan.
49. Masmul Hoque.
50. Amir Hamja.
51/ [illegible]
52/ মোঃ [illegible]
53/ Md. Minhaz Ali
54/ Md. Zohirul Islam
55/ মোঃ [illegible] ইসলাম
56/ Manoj Sarme
57/ Rahul Sarkar
58/ Niranjan Goswami

পৰিশেষ— VI (ক)

পাম কালিয়াডিঙা পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ পি আৰ এ সম্পদ আৰু সম্প্ৰদায় মানচিত্ৰ

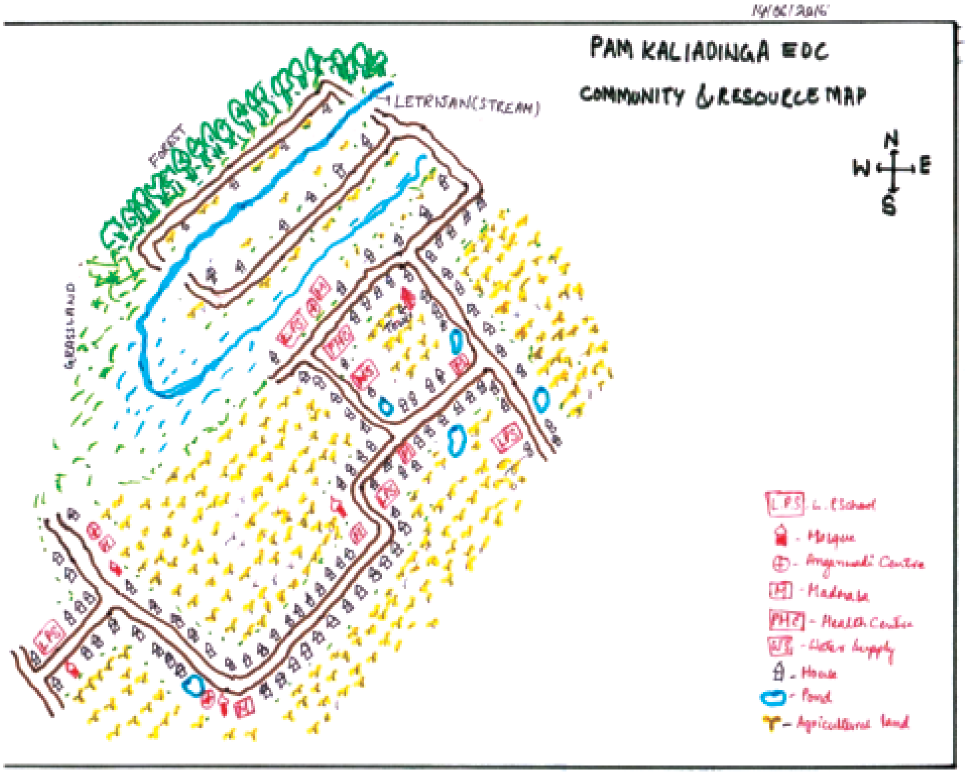

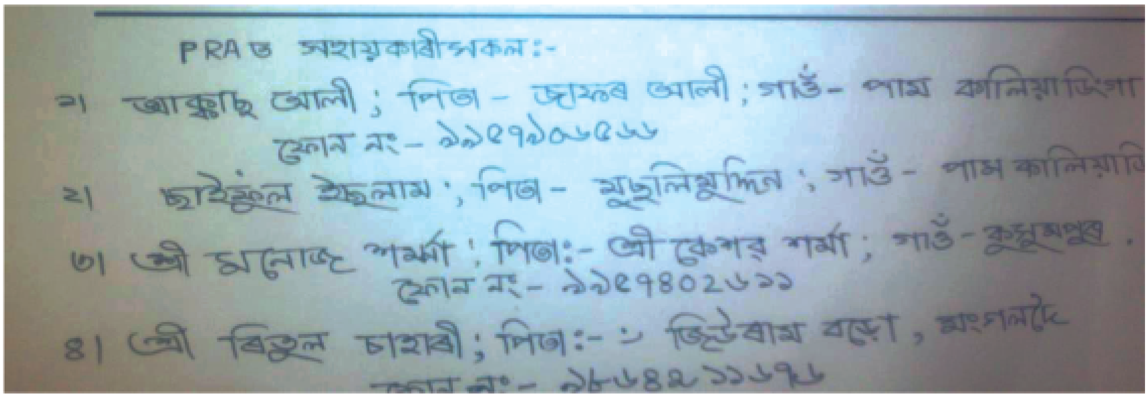

PRA ত সহায়কাৰীসকল:-

১। আব্বাছ আলী ; পিতা – জাফৰ আলী ; গাওঁ– পাম কালিয়াডিংগা
ফোন নং– ৯১৫৭৯০৬৫৬৬

২। ছাইফুল ইছলাম ; পিতা – মুছলিমুদ্দিন ; গাওঁ– পাম কালিয়াডি

৩। শ্ৰী মনোজ শৰ্মা ; পিতা:– শ্ৰী কেশৱ শৰ্মা ; গাওঁ– কুসুমপুৰ .
ফোন নং– ৯১৫৭৪০২৬১১

৪। শ্ৰী বিতুল চাহাৰী ; পিতা:– ৺ জিতুৰাম বড়ো , মাংগলদৈ
ফোন নং– ৯৮৬৪২১১৬৭৬

পৰিশেষ— VI (খ)

পাম কালিয়াডিঙা পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ পি আৰ এ-দুৰ্যোগ মানচিত্ৰ

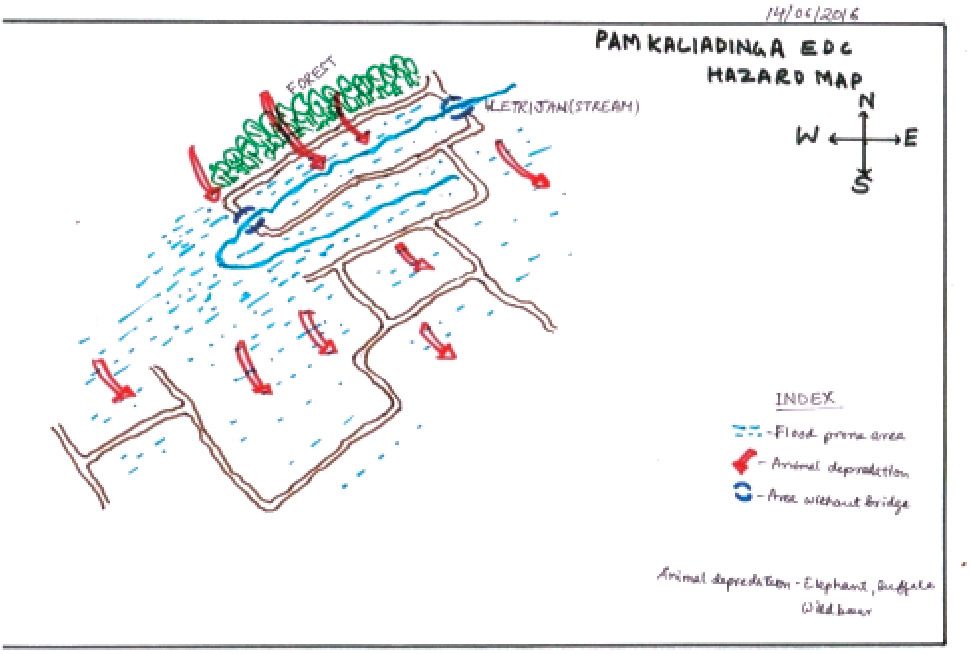

PRA ত সহায়কাৰীসকল:-

১। আব্বাছ আলী; পিতা - জাফৰ আলী; গাওঁ- পাম কালিয়াডিংগা
ফোন নং- ৯৯৫৭৯০৬৫৬৬

২। ছাইফুল ইছলাম; পিতা - মুছলিমুদ্দিন; গাওঁ- পাম কালিয়াডি

৩। শ্ৰী মনোজ শৰ্মা; পিতাঃ- শ্ৰী কেশৱ শৰ্মা; গাওঁ- কুসুমপুৰ.
ফোন নং- ৯৯৫৭৪০২৬১১

৪। শ্ৰী বিতুল চাহাৰী; পিতাঃ- ✓ জিতেৰাম বড়ো, মংগলদৈ
ফোন নং- ৯৮৬৪২১১৬৭৬

পৰিশেষ— VI (গ)
ভেন ডায়েগ্ৰাম

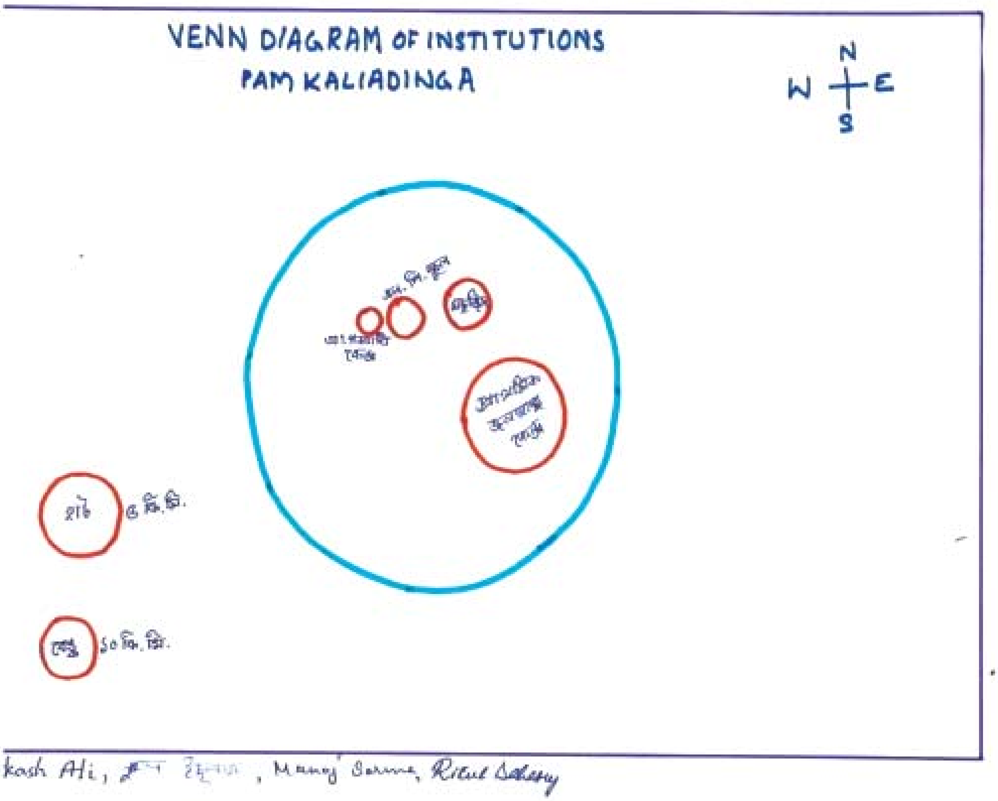

PRA ত সহায়কাৰীসকল:-

১। আব্দুছ আলী ; পিতা - জাফৰ আলী ; গাওঁ- পাম কলিয়াডিংগা
ফোন নং- ৯১৫৭১০৬৫৬৬

২। ছাইফুল ইছলাম ; পিতা - মুছলিমুদ্দিন ; গাওঁ - পাম কালিয়া

৩। শ্ৰী মনোজ শৰ্মা ; পিতা:- শ্ৰী কেশৰ শৰ্মা ; গাওঁ - কুসুমপুৰ .
ফোন নং- ৯৯৫৭৪০২৬১১

৪। শ্ৰী ৰিতুল চাহাৰী ; পিতা:- ৺ জিতেৰাম বড়ো , মংগলদৈ
ফোন নং- ৯৮৬৪৯১১৬৭৬

পৰিশেষ— VII

• Schemes to be included for the areas belonging to Pam Kaliadinga EDC are mentioned below :—

1. To arrange Jersey cattle for the production of milk.
2. To set up grill industries and train people.
3. To set up a broiler firm and arrange the facilities for it.
4. To set up a tailoring house and train people.
5. To arrange power pump for watering the crop field.
6. To build up a factory for ice-cream production.
7. To train people for making organic fertilizers.
8. To set up easy new connection for LPG supply.

President
Pam Kaliadinga
E.D.C.
1-7-2016

Divisional Forest Officer
Nagaon Wildlife Division,
Kaliabor, Nagaon, Assam

পৰিশেষ— VIII (A)
পাম কালিয়াডিঙা পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ প্ৰশিক্ষণ তালিকা (প্ৰস্তাৱিত)

Name of EDC: Pam Kaliadinga

LIST OF TRAINEES FROM EDC

Sl No.	Name	Age	Sex	Educational Qualification	Name of Trade	Onsite/Offsite	Remarks
1	Mr. Anuar Hussain	34	Male	HSSLC	Driving	Onsite	
2	Ms. Salima Khatun	30	Female	HSSLC	Tailoring	Onsite	
3	Ms. Salima Khatun	26	Female	HSSLC	Computer	Onsite	
4	Mr. Samsun Khatun	23	Female	Class- VI	Tailoring	Onsite	
5	Ms. Sahida Khatun	20	Female	Class- IX	Tailoring	Onsite	
6	Ms. Habiza Khatun	30	Female	Class- IX	Tailoring	Onsite	
7	Ms. Kulsum Bibi	31	Female	Class- VII	Tailoring	Onsite	
8	Ms. Hasina Khatun	29	Female	Class- VI	Tailoring	Onsite	
9	Ms. Marjina Begum	28	Female	Class- VIII	Tailoring	Onsite	
10	Ms. Mursida Begum	25	Female	Class- VIII	Tailoring	Onsite	
11	Ms. Musomi Begum	18	Female	Class- IX	Tailoring	Onsite	
12	Ms.Ahidul Islam	20	Male	Class- IX	Tailoring	Onsite	
13	Ms. Nur Mohammad	21	Male	Class- X	Driving	Onsite	
14	Ms. Hafiza Khatun	22	Male	Class- VIII	Tailoring	Onsite	
15	Mr. Rafikul Islam	25	Male	Class- IX	Driving	Onsite	
16	Mr. Samsul Islam	30	Male	HSSLC	Computer	Onsite	
17	Mr. Obidul Islam	30	Male	Class- IX	Tailoring	Onsite	
18	Mr. Mohammad Ali	35	Male	Class- X	Tailoring	Onsite	
19	Mr. Afsalur Rahman	25	Male	Class- X	Computer	Onsite	
20	Mr. Abdul Hannan	30	Male	Class-VII	Driving	Onsite	

পৰিশেষ— IX (খ)

চিলাইৰ প্ৰশিক্ষণ তালিকা (চলিত)

ক্ৰ নং	নাম	অভিভাৱকৰ নাম	বয়স	লিংগ	শিক্ষাগত অৰ্হতা	বাণিজ্যৰ নাম	মোবাই নম্বৰ
১।	তছলিমা বেগম	পিতৃঃ আবুল	২৫	মহিলা	বি এ	টেইলৰিং	৮০১১৫৪২০৮৭
২।	মজিদা বেগম	স্বামীঃ এ মুতালিব	৩৫	মহিলা	চতুৰ্থ শ্ৰেণী	টেইলৰিং	
৩।	নাজিমা বেগম	স্বামীঃ এ মুতালিব	৩৬	মহিলা	পঞ্চম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৯১৫৭১২১১৬১
৪।	মইনা বেগম	স্বামীঃ ইমৰাণ	৩১	মহিলা	সপ্তম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৯৯৫৭৪৪৬১৫৪
৫।	এলিজা বেগম	পিতৃঃ উছপান	২২	মহিলা	উচ্চতৰ মাধ্যমিক		
৬।	ছেলিমা বেগম	স্বামীঃ ছামছুল ইছলাম	৪৩	মহিলা	মেট্ৰিক	টেইলৰিং	৯৯৫৭৬৫৭৮৫৩
৭।	মফিদা বেগম	পিতৃঃ মুতালিব	২০	মহিলা	পঞ্চম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	
৮।	নিৰলা খাতুন	পিতৃঃ আব্দুল কাছেম	২০	মহিলা	বি এ	টেইলৰিং	
৯।	ৰুমেনা খাতুন	পিতৃঃ এ ৰফিক	২০	মহিলা	অষ্টম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	
১০।	আছিয়া খাতুন	স্বামীঃ আনোৱাৰ হুছেইন	২৫	মহিলা	সপ্তম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	
১১।	আকলিমা বেগম	স্বামীঃ ছফিকুল ইছলাম	২৭	মহিলা	চতুৰ্থ শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৯৯৫৪৮৭৯৮৭৭
১২।	মিনাৰা খাতুন	পিতৃঃ আবুল কালাম	১৯	মহিলা	নৱম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	
১৩।	আৰিফা বেগম	পিতৃঃ আলি হুছেইন	২০	মহিলা	চতুৰ্থ শ্ৰেণী	টেইলৰিং	
১৪।	ৰুছানাৰ বেগম	পিতৃঃ তালেব আলি	১৭	মহিলা	নৱম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	
১৫।	জাহিদা বেগম	স্বামীঃ আজ্জাৰ হুছেইন	১৯	মহিলা	চতুৰ্থ শ্ৰেণী	টেইলৰিং	
১৬।	ছুফিয়া খাতুন	পিতৃঃ হুৰমুজ আলি	২১	মহিলা	ষষ্ঠ শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৮৪৭৪০৯৮৭৫০
১৭।	হাছিনা খাতুন	স্বামীঃ ফৰক উদ্দিন	২৮	মহিলা	পঞ্চম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৮০১১১৬৮৭১২
১৮।	শ্বাফলা খাতুন	স্বামীঃ জয়নিল আবদিন	২৫	মহিলা	মেট্ৰিক	টেইলৰিং	৮০১১৭৭৫৭৯৪
১৯।	মঞ্জিলা বেগম	স্বামীঃ লাল মিঞা	২২	মহিলা	নৱম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৯৯৫৭০২১৭৭১

২০।	হাজেৰা খাতুন	পিতৃঃ ৰমজান আলি	২৭	মহিলা	নৱম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৯৯৫৪১৮০১৭৮
২১।	ছুফিয়া খাতুন	স্বামীঃ আহেদ আলি	৪০	মহিলা	অষ্টম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৯৯৫৭১২০৭৫২
২২।	জাষ্টনাৰা খাতুন	স্বামীঃ আব্দুল মালেক	২০	মহিলা	নৱম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৮৪৭৪০৯২৯৭১
২৩।	মাজিদা খাহন	স্বামীঃ ছফিকুল ইছলাম	৩২	মহিলা	নৱম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৭০৮৬১০২১০১
২৪।	ফাতেমা খাতুন	স্বামীঃ ৰফিকুল ইছলাম	২৩	মহিলা	পঞ্চম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৯৮৫৯০৯৮৩০২
২৫।	মৰ্জিনা খাতুন	পিতৃঃ আব্দুল ৰেজাক	১৬	মহিলা	অষ্টম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৮৪৭২০৭৭৯২০
২৬।	নাজিমা খাতুন	পিতৃঃ নজৰুল ইছলাম	১৮	মহিলা	ষষ্ঠ শ্ৰেণী	টেইলৰিং	
২৭।	নুৰুন নেহাৰ	পিতৃঃ নজৰুল ইছলাম	২৫	মহিলা	চতুৰ্থ শ্ৰেণী	টেইলৰিং	
২৮।	ৰামিছা খাতুন	স্বামীঃ মইনুল হক	৩০	মহিলা	পঞ্চম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৯৯৫৪৩০৮৬৮৮
২৯।	শ্বাইমা খাতুন	পিতৃঃ আব্দুল ছালাম	২৮	মহিলা	অষ্টম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৮৮১২৮০৭৮৫২
৩০।	মেহেনাজ বেগম	স্বামীঃ আব্দুল মালেক	২৮	মহিলা	পঞ্চম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	
৩১।	মিছিদা খাতুন	স্বামীঃ ৰফিকুল ইছলাম	৩০	মহিলা	অষ্টম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	
৩২।	অঞ্জুমা বেগম	স্বামীঃ শেখ আব্দুলা	৩৪	মহিলা	সপ্তম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৯৯৫৭৩১৪৮৫৩
৩৩।	হাবিজা খাতুন	স্বামীঃ মজিবুৰ ৰহমান	৩৬	মহিলা	উচ্চতৰ মাধ্যমিক	টেইলৰিং	৭৬৭০০৩৩৫০০
৩৪।	খালেদা খাতুন	পিতৃঃ এ জলিল	২৭	মহিলা	নৱম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	
৩৫।	ফাৰহানা বেগম	পিতৃঃ হাৰেজ আলি	১৫	মহিলা	নৱম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	
৩৬।	জাহিদা খাতুন	স্বামীঃ জাকিৰ হুছেইন	৩২	মহিলা	অষ্টম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৮১৩৪৯৫৭৬২১
৩৭।	ৰুছানাৰা বেগম	স্বামীঃ মজিবুৰ ৰহমান	৩০	মহিলা	সপ্তম শ্ৰেণী	টেইলৰিং	৮০১১৮৯২৩২০

Divisional Forest Officer
Nagaon Wildlife Division,
Katimari, Nagaon, Assam

পৰিশেষ— X
আলোকচিত্ৰ

পি আৰ এ মানচিত্ৰ	বিনিময় যাত্ৰা
সম্প্ৰদায়ৰ সদস্যসকলৰ সৈতে এফ জি ডি	
পি আৰ এ মানচিত্ৰ	সজাগতা কাৰ্যসূচী

পৰিশেষ— XI
জি পি এছ স্থানাংক

১। পূবে— ৯২°৪১´৩৪.০৮´´

২। উত্তৰে— ২৬°২৪´৪০.৮´´

পৰিশেষ— XI

পাম কালিয়াডিঙা দক্ষতা উন্নয়ন কাৰ্যসূচী

'ফ্রান্স ডেভেলপমেণ্ট এজেন্সী'ৰ বিত্তীয় সহযোগত 'অসম বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ প্ৰকল্প (এ পি এফ বি চি পি)ৰ অধীনত দক্ষতা উন্নয়ন প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰা হৈছে। এই প্ৰকল্পৰ কম্পেল' (কনছালটিং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ'প্লেনিং লাইভলিহুড অপৰচুনিটী) সহযোগী আৰু আৰ জি ভি এনে নগাঁও বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডলৰ অধীনত পাম কালিয়াডিঙা ই ডি চিত দক্ষতা উন্নয়ন কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণ কৰিছে।

প্ৰশিক্ষণৰ প্ৰকাৰ	আৰম্ভণি তাৰিখ	সমাপ্তিৰ তাৰিখ	সা-সৰঞ্জামৰ সংখ্যা ব্যয়	প্ৰশিক্ষাৰ্থীৰ সংখ্যা	মুখ্য পশিক্ষকৰ নাম/কাৰ্যস্থান
চিলাই	২৫-০৮-১৬	১৫-১০-১৬	(৬ ঊষা চিলাই মেচিন) ৩৩,০০০ টকা	৩০	হাফিজা খাতুন

২০১৬ চনৰ ২৫ আগষ্টত দক্ষতা উন্নয়ন কাৰ্যসূচীৰ অংশ হিচাপে চিলাইৰ প্ৰশিক্ষণ আৰম্ভ কৰা হয়। পাম কালিয়াডিঙাৰ জ্যেষ্ঠ নাগৰিক মুমতাজ আলিয়ে এই কাৰ্যসূচী মুকলি কৰে। বৃক্ষৰোপণেৰে এই কাৰ্যসূচী আৰম্ভ কৰা হয়।

আৰম্ভণি অনুষ্ঠানত পাম কালিয়াডিঙা ই ডি চিৰ সভাপতি আকাশ আলি, পূব ফুটালজাৰ ই ডি চিৰ সভাপতি ছামছুল আলি, গাঁওবুঢ়া, আৰ জি ভি এনৰ বিষয়ববীয়াসকল উপস্থিত থাকে।

যোগান ধৰা কেঁচা সামগ্ৰী ঃ

৬০ মিটাৰ কপাহী কাপোৰ, ৭খন কেঁচী, ৫টা ববিন কেছ আৰু ববিন, ব্লেক বোৰ্ড, ডাষ্টাৰ, ৬টা জোখ-মাখ টেপ, ১০০টা সূতাৰ গুলি, ৪ পেকেট বেজী, এক ৰিম খালী কাগজ, টেবুল, চকী ইত্যাদি।

প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰ মেৰামতি ব্যয় ঃ

৫খন খিৰিকীৰ নিৰ্মাণ ব্যয়সহ ৭.৫ কিঃগ্ৰাঃ কাঠ, প্ৰস্বাৰগাৰত ১,৫০০ টকা, কাটিং প্ৰশিক্ষণৰ বাবে প্লাষ্টিকৰ ডাইনিং টেবুল, চকী, ২খন চিলিং ফেন, সৰঞ্জাম।

ৰাইজৰ মতামত

চিলাইৰ এগৰাকী প্ৰশিক্ষাৰ্থী ছেলিমা খাতুনে প্ৰকাশ কৰে যে এতিয়াৰে পৰা তেওঁ নিজে কাপোৰ চিলাই কৰিব পাৰিব আৰু স্বতন্ত্ৰভাৱে চিলাইৰ ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰিব। তদুপৰি, নিজৰ গাঁৱত এখন কাটিং-চিলাই বিদ্যালয় খোলাৰ সপোনো পুহি ৰাখিছে ছেলিমাই।

আলোকচিত্ৰ

চিত্ৰঃ পাম কালিয়াডিঙাৰ প্ৰশিক্ষাৰ্থী

পাম কালিয়াডিঙা ই ডি চিৰ চিলাই প্ৰশিক্ষাৰ্থীৰ তালিকা

ক্ৰ নং	নাম	পিতৃ/স্বামীৰ নাম	বয়স	লিংগ	শিক্ষাগত অৰ্হতা
১।	ছেলিমা খাতুন	ছাহালি	২০	মহিলা	চতুৰ্থ শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
২।	মেহেনাগৰ	হুৰমুজ আলি	৪৫	মহিলা	পঞ্চম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
৩।	মুবাশ্চিৰা খাতুন	ছাহজাহান আলি	১৮	মহিলা	চতুৰ্থ শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
৪।	ছালেহা খাতুন	হুৰমুজ আমি	৩০	মহিলা	উচ্চতৰ মাধ্যমিক উত্তীৰ্ণ
৫।	তাজলিমা খাতুন	আবু কালাম	৩০	মহিলা	পঞ্চম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
৬।	ফাতেমা খাতুন	মিৰাজ আলি	২২	মহিলা	নৱম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
৭।	নাৰ্জিনা খাতুন	আমিৰ হোজা	৩২	মহিলা	অষ্টম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
৮।	মশ্চিনা খাতুন	গিয়াজ উদ্দিন	১৮	মহিলা	নৱম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
৯।	মাৰফুজা খাতুন	মুৰুদ্দিন	১৮	মহিলা	নৱম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
১০।	পাৰবিনা খাতুন	আব্দুল ৰহিম	২০	মহিলা	অষ্টম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
১১।	মাৰফুজা খাতুন	বুবুল হক	২৫	মহিলা	পঞ্চম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
১২।	আকলিমা খাতুন	দিলোৱাৰ হুছেইন	১৮	মহিলা	নৱম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
১৩।	পূৰ্ণিমা খাতুন	ৰাজালি	১৮	মহিলা	পঞ্চম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
১৪।	লালিৰাৰা বেগম	মইনুল হক	২৬	মহিলা	পঞ্চম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
১৫।	জান্নাতুল ফাৰ্দুছ	জহনুৰ আলি	১৮	মহিলা	দশৰ্ম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
১৬।	মুৰ্ছিদা খাতুন	এমবাবুক আলি	২৩	মহিলা	দশম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
১৭।	ৰেহেনা খাতুন	জহিৰুল ইছলাম	২২	মহিলা	উচ্চতৰ মাধ্যমিক উত্তীৰ্ণ
১৮।	আতিকা খাতুন	ছাইদুল ইছলাম	২৮	মহিলা	অষ্টম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
১৯।	শ্বৰিফা খাতুন	মইনুল হক	২৩	মহিলা	অষ্টম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
২০।	কুলছুমা খাতুন	ইনছিন আলি	৩৫	মহিলা	পঞ্চম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
২১।	ছেলিমা খাতুন	ছাদিকুল আলি	২০	মহিলা	নৱম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
২২।	মমৰুজা বেগম	ছাহেদ আলি	২২	মহিলা	নৱম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
২৩।	জমিৰন নেছা	আকবৰ আলি	১৮	মহিলা	অষ্টম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
২৪।	জ্যেৎস্নাৰা বেগম	ইমান আলি	১৮	মহিলা	পঞ্চম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
২৫।	মিনাৰা বেগম	জাফৰ আলি	২৮	মহিলা	পঞ্চম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
২৬।	ৰুছিৰা খালম	আব্দুল হাৱাল	২৪	মহিলা	উচ্চতৰ মাধ্যমিক উত্তীৰ্ণ
২৭।	তাজিমা খাতুন	মুকলেন আলি	২৪	মহিলা	দশম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
২৮।	আলিয়া খাতুন	জয়নাম আবেদিন	১৮	মহিলা	অষ্টম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
২৯।	হামিলা খাতুন	ৰফিক আলি	৩৫	মহিলা	অষ্টম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
৩০।	হনুফা খাতুন	ছাইদুল ইছলাম	২৮	মহিলা	নৱম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ